POLIROM

John STEINBECK

Premiul Nobel pentru Literatură 1962

Luna a apus

John
STEINBECK

Luna a apus

Traducere din limba engleză
de Ona Frantz

POLIROM
2021

John Steinbeck, *The Moon Is Down*
Copyright © John Steinbeck 1942
Copyright renewed Elaine Steinbeck, John Steinbeck IV and Thom Steinbeck 1970
All rights reserved

© 2021 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-9466-2
ISBN PDF: 978-973-46-9467-9
ISBN print: 978-973-46-8737-4

Coperta: Radu Răileanu
Foto autor: Nobel Foundation, 1962
Foto copertă: © AF archive/Alamy Stock Photo

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

JOHN ERNST STEINBECK s-a născut la 27 februarie 1902 în Salinas, California. A urmat cursurile Universității Stanford și a debutat în 1929 cu romanul *Cupa de aur*, al cărui protagonist este piratul Henry Morgan. În 1932 a publicat volumul de nuvele *Păşunile Raiului*, inspirat din viața fermierilor din Valea Salinas. Un an mai târziu, i-a apărut romanul *Către un zeu necunoscut*, iar în 1935, *Cartierul Tortilla*, urmate de *Nehotărâții sorți ai bătăliei* (1936) și clasicul *Șoareci și oameni* (1937), ecranizat în repetate rânduri. În 1938 a văzut lumina tiparului volumul de nuvele *Valea lungă*. Pentru *Fructele mâniei* (1939) i s-a decernat Premiul Pulitzer. În următoarele două decenii a publicat *Luna a apus* (1942), *Strada Sardinelor* (1945), *Autobuzul rătăcit* (1947), *Perla* (1947), *La răsărit de Eden* (1952), cartea sa cea mai îndrăgită, *Joia dulce* (1954), *Scurta domnie a lui Pépin al IV-lea* (1957) și *Iarna vrajbei noastre* (1961). În 1962, în urma unui lung periplu prin 40 de state americane în compania cățelului său, Charley, a scris volumul *Călătorii cu Charley*. În același an i s-a decernat Premiul Nobel pentru Literatură. John Steinbeck a încetat din viață în 20 decembrie 1968.

Publicat inițial la apogeul puterii naziste, romanul *Luna a apus* explorează efectele invaziei atât asupra învinșilor, cât și a învingătorilor. Ocupat de trupele inamice, un orășel liniștit ajunge să se confrunte, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, nu numai cu răul venit din afară, ci și cu trădarea născută în sânul acestei comunități strânse. Analizând în amănunt sentimentele comandantului și pe ale trădătorului și înfățișând patriotismul plin de curaj al populației, Steinbeck dă la iveală adevăruri profunde, adesea tulburătoare, despre război, dar și despre natura umană. Această „celebrare a durabilității democrației“, cum o descrie Steinbeck însuși, a avut un impact extraordinar ca propagandă a Aliaților în țările ocupate de naziști. În ciuda eforturilor Axei de a interzice romanul (în Italia fascistă până și faptul de a te afla în posesia unui exemplar era pedepsit cu moartea), *Luna a apus* a fost tradus în secret în franceză, daneză, olandeză, suedeză, germană, italiană și rusă, astfel că sute de mii de copii circulau în Europa, făcând din el de departe cel mai popular text de propagandă din timpul ocupației. Puține opere literare din epocă au demonstrat cu atâta succes puterea ideilor în fața oțelului rece și a forței brute. Rolul jucat de roman în ridicarea moralului norvegienilor i-a adus lui Steinbeck numeroase elogii și medalia Crucea Libertății Regele Haakon al VII-lea. Romanul a fost adaptat chiar de autor pentru scenă în 1942 și ecranizat în 1943.

Lui Pat Covici, un mare editor și un mare prieten

1

La zece patruzeci și cinci se terminase totul. Orașul era ocupat, apărătorii înfrânți și războiul încheiat. Invadatorul se pregătise pentru această campanie cu aceeași atenție pe care le-o acorda celor de amploare. În dimineața zilei de duminică, poștașul și polițistul plecaseră la pescuit cu ambarcațiunea domnului Corell, bine cunoscutul comerciant. Le împrumutase barca lui cu pânze s-o folosească întreaga zi. Poștașul și polițistul ajunseseră la câțiva kilometri în larg când au văzut micul convoi de transportoare negre, încărcate cu soldați, cum trece silențios pe lângă ei. Ca slujbași publici ce se aflau, era de competența lor, fără doar și poate, așa că au întors vasul, numai că, până să ajungă ei în port, batalionul și ocupase orașul. Polițistul și poștașul n-au mai putut nici măcar să intre în propriile lor birouri din clădirea primăriei, iar când au insistat să-și exercite drepturile, au fost luați prizonieri de război și închiși în pușcăria orășenească.

Soldații încartiruiți în oraș, toți doisprezece, erau și ei plecați în acea dimineață de duminică, fiindcă domnul Corell, bine cunoscutul comerciant, donase masa de prânz, țintele, cartușele și premiile pentru un concurs de tir care trebuia să se desfășoare la vreo zece kilometri distanță, pe dealuri, într-o

frumoasă poiană care se afla tot în proprietatea sa. Băieții din garnizoana locală, toți voinici și lungani, au auzit avioanele și au văzut parașutele în depărtare, așa că s-au întors în pas alergător. Când au ajuns la intrarea în oraș, invadatorii flancaseră drumul cu mitraliere. Lunganii de soldați, care aveau un pospai de experiență într-ale războiului și nici una în materie de înfrângere, au ridicat puștile și au deschis focul. Mitralierele au clănțănit o clipă și șase dintre soldați au căzut grămadă, ciuruiți și morți de-a binelea, trei s-au prăvălit mai mult morți decât vii, iar alți trei au scăpat fugind pe dealuri cu pușți cu tot.

Pe la zece și jumătate, orchestra de alămuri a invadatorilor cânta o muzică minunată și sentimentală în piața centrală a orașului, iar târgoveții, cu gurile ușor căscate și cu uimire în ochi, stăteau pe margine și ascultau, holbându-se la oamenii cu căști cenușii pe cap și cu pistoale automate în mâini.

La zece treizeci și opt, cei șase ciuruiți erau îngropați, parașutele împachetate, iar batalionul era cantonat în depozitul de la chei al domnului Corell, care avea rafturile pline cu pături și saltele pentru un întreg batalion.

La zece patruzeci și cinci, bătrânului primar Orden i se înaintase oficial cererea de a-i acorda o audiență colonelului Lanser, din forța de ocupație, audiență care a fost stabilită pentru ora unsprezece fix, la reședința oficială cu cinci camere a primarului.

Salonul era o încăpere foarte plăcută și confortabilă. Scaunele aurite, cu tapițeria lor roasă, se înșirau țepene, ca o suită prea numeroasă de servitori care n-au nimic de făcut. Un șemineu cu arcadă de marmură își adăpostea micul focar cu dogoarea roșiatică fără văpaie și o găleată pentru cărbuni

pictată manual stătea pe vatră. Pe polița căminului, încadrat de două vaze pântecoase, se afla un ceas mare, cu cârlionți de porțelan printre care făceau tumbe o mulțime de amorași. Tapetul era roșu-închis cu motive aurii, iar lemnăria era albă, frumoasă și curată. Tablourile de pe pereți înfățișau cu precădere eroismul uimitor al unor câini de talie mare care au de apărat niște copii aflați în pericol. Nici apa, nici focul, nici cutremurul n-ar putea să-i vină de hac unui copil câtă vreme are la dispoziție un câine mare.

Lângă șemineu ședea bătrânul doctor Winter, bărbos, blajin și inofensiv, istoricul și medicul orașului. Cu mâinile încrucișate în poală, urmărea cu uimire cum i se învârt de zor propriile-i policare. Doctorul Winter, un om atât de simplu, încât numai un ins profund i-ar fi putut ghici profunzimea, ridică privirea la Joseph, servitorul primarului, să vadă dacă-i observase și el minunatele degete rotitoare.

— Ora unsprezece? întrebă doctorul.

Iar Joseph răspunse absent:

— Da, domnule. Pe bilet scria unsprezece.

— Ai citit biletul?

— Nu, domnule, Excelența Sa mi-a citit biletul.

Și Joseph se apucă să verifice pe rând toate scaunele aurite ca să vadă dacă fusese vreunul mutat de când le așezase el. Joseph avea obiceiul să se încrunte la mobilă, așteptându-se de la ea să fie impertinentă, afurisită sau prăfuită. Într-o lume în care primarul Orden era șef peste oameni, Joseph era șef peste mobilă, peste argintărie și peste veselă. Joseph era în vârstă, uscățiv și serios, iar viața lui era atât de complicată, încât numai un ins profund ar fi ghicit în el un om simplu. El nu văzu nimic uimitor la degetele rotitoare ale doctorului Winter; ba

chiar i se părură enervante. Suspecta că se întâmplă ceva destul de important, de vreme ce în oraș erau soldați străini, iar cei din garnizoana locală fuseseră uciși sau luați prizonieri. Mai devreme sau mai târziu, trebuia să-și formeze și Joseph o părere despre întreaga situație. Nu-i ardea lui de frivolități, de policare rotitoare, de purtarea prostească a mobilei. Doctorul Winter își mută scaunul cu câțiva centimetri față de locul desemnat, iar Joseph rămase așteptând cu nerăbdare momentul în care putea să readucă scaunul la locul lui.

— Ora unsprezece, repetă doctorul Winter, și-o să apară și ei. Oameni punctuali de felul lor, Joseph.

Iar Joseph răspunse fără să-l fi ascultat:

— Da, domnule doctor.

— Oameni punctuali de felul lor, repetă doctorul.

— Da, domnule doctor, spuse Joseph.

— Punctualitate și mașinării.

— Da, domnule doctor.

— Se năpustesc să-și întâmpine destinul de parcă n-ar sta să-i aștepte. Împing cu umerii lumea să se învârtă.

Iar Joseph spuse:

— Foarte adevărat, domnule doctor.

Pur și simplu pentru că se săturase să tot zică „Da, domnule doctor“.

Joseph nu era deloc încântat de conversația aceasta, fiindcă nu-l ajuta să-și formeze opinii despre nimic. Dacă el ar comenta mai târziu, într-o discuție cu bucătăreasa, „Oameni punctuali de felul lor, Annie“, vorbele lui n-ar avea nici un sens. Annie l-ar întreba: „Cine?“, iar apoi „De ce?“ și în cele din urmă ar spune: „N-are nici o noimă ce spui, Joseph“. Joseph mai încercase și altă dată să reproducă jos, la bucătărie, comentarii de-ale

doctorului Winter și de fiecare dată se terminase la fel: Annie constata că sunt numai vorbe fără noimă.

Doctorul Winter ridică privirea de la propriile-i policare și se uită la Joseph cum disciplinează scaunele.

— Primarul ce face?

— Se îmbracă să-l primească pe colonel, domnule doctor.

— Și tu nu-l ajuți? De unul singur are să se îmbrace anapoda.

— Îl ajută doamna. Dorința doamnei e să arate cât mai bine cu putință.

Joseph se îmbujoră puțin.

— Doamna îi tunde părul din urechi, domnule. Îl gâdilă. Pe mine nu mă lasă.

— Firește că-l gâdilă, spuse doctorul Winter.

— Doamna insistă să i-l tundă.

Doctorul Winter izbucni deodată în râs. Se sculă în picioare și întinse mâinile către focul din cămin, iar Joseph țâșni abil în spatele său și readuse scaunul acolo unde îi era locul.

— Grozavi mai suntem, spuse doctorul. Țara se prăbușește, orașul nostru e ocupat, primarul e pe cale să-l primească pe cotropitor, iar doamna îl ține de ceafă pe îndărătnicul de primar și-i tunde părul din urechi.

— Ajunsese tare zbârlit, remarcă Joseph. Și la sprâncene. Pe Excelența Sa îl supără mai rău să i se taie sprâncenele decât să fie tuns în urechi. Zice că-l doare. Nici măcar doamna nu știu dac-o să reușească.

— În orice caz, o să încerce, spuse doctorul Winter.

— Vrea să-l vadă cât mai dichisit, domnule doctor.

Prin geamul ușii de la intrare, pe sub o cască militară un chip privi înăuntru și se auzi un ciocănit rapid. O parte din

lumina caldă păru să fi dispărut din cameră, înlocuită de un strop de cenușiu.

Doctorul Winter se uită la ceasul de pe perete și spuse:

— Au venit devreme. Deschide-le, Joseph.

Joseph se duse să deschidă ușa. Intră un soldat îmbrăcat cu o manta lungă. Avea cască pe cap și ducea pe braț un pistol-mitralieră. Aruncă o privire grăbită în jur și se dădu la o parte. În spatele lui, un ofițer rămase în cadrul ușii. Uniforma lui era simplă, cu însemne ale gradului doar pe umeri.

Ofițerul intră și se uită la doctorul Winter. Semăna întru câtva cu caricatura unui gentleman englez. Era adus de umeri, roșu la față, cu un nas lung, dar deloc neplăcut; părea stânjenit de uniforma pe care o purta, impresie pe care o lăsa și grosul generalilor britanici. Rămase în prag, fixându-l cu privirea pe doctorul Winter, și întrebă:

— Dumneavoastră sunteți primarul Orden, domnule?

Doctorul Winter surâse.

— Nu, nu sunt eu.

— Dar aveți vreo calitate oficială?

— Nu, sunt doctorul orașului și prieten cu primarul.

— Unde e primarul Orden? întrebă ofițerul.

— Se îmbracă să vă primească. Dumneavoastră sunteți colonelul?

— Nu, nu eu. Sunt căpitanul Bentick.

Făcu o plecăciune, iar doctorul Winter îi răspunse cu o înclinare vagă. Căpitanul Bentick continuă, deși puțin jenat de ceea ce avea de spus.

— Domnule, regulamentele noastre militare ne obligă să verificăm dacă există arme în camera unde urmează să intre

ofițerul comandant. Nu vreau s-o luați drept lipsă de respect, domnule.

Și strigă peste umăr:

— Sergent!

Sergentul se apropie rapid de Joseph, îi pipăi buzunarele și zise:

— Nimic, domnule căpitan.

Căpitanul Bentick îi spuse doctorului Winter:

— Sper că ne veți scuza.

Iar sergentul se duse la doctorul Winter și îi pipăi și lui buzunarele. Palmele i se opriră în dreptul buzunarului interior al hainei. Băgă iute mâna înăuntru, scoase un toc mic și plat din piele neagră și i-l duse căpitanului Bentick. Căpitanul deschise tocul și găsi înăuntru câteva instrumente chirurgicale simple – două scalpele, câteva ace de sutură, pense, un ac hipodermic. Închise la loc tocul și i-l înapoie doctorului Winter.

— Știți, spuse acesta, eu sunt un doctor de țară. Odată a trebuit să fac o operație de apendicită cu un cuțit de bucătărie. De-atunci, port mereu trusa asta la mine.

— Mi se pare, spuse căpitanul Bentick, că aveți aici niște arme de foc, nu?

Deschise un carnețel îmbrăcat în piele pe care îl scosese din buzunar.

— Nimic nu vă scapă.

— Da, avem un om de încredere aici care lucrează pentru noi de ceva vreme.

— Presupun că nu vreți să-i divulgați numele, nu-i așa? spuse doctorul Winter.

— Munca lui a luat sfârșit, răspunse Bentick. Presupun că n-are ce să strice dacă-i spun numele. Îl cheamă Corell.

Iar doctorul Winter exclamă uluit:

— George Corell? Dar nu pare cu putință! A făcut foarte multe pentru orașul ăsta. Păi, în dimineața asta a dat și premii pentru concursul de tir de pe deal.

Iar pe când rostea aceste vorbe i se citea în ochi că începe să priceapă ce s-a întâmplat și gura i se închise încet; apoi spuse:

— Înțeleg, de asta a organizat concursul de tir. Da, înțeleg. Dar George Corell... Pare de necrezut!

Ușa din stânga se deschise și intră primarul Orden, scobindu-se cu degetul mic în urechea dreaptă. Era îmbrăcat cu costumul oficial pentru dimineață și purta la gât colanul funcției. Avea o mustață mare, albă și zbârlită și încă două mai mici, câte una deasupra fiecărui ochi. Părul alb îi fusese pieptănat cu atât de puțin timp în urmă, încât abia acum începeau să se zbată firele să se ridice din nou. Era primar de atâta vreme, încât ajunsese să reprezinte în oraș Conceptul de Primar. Până și oamenii în toată firea, când citeau cuvântul „primar“ tipărit sau scris de mână, îl vedeau cu ochii minții pe primarul Orden. Era una cu funcția lui. Ea îi dăruise prestanță, el îi insuflase ardoare.

Din spatele lui apăru doamna, mărunțică, zbârcită și aprigă. După părerea ei, ea îl construise pe omul acesta de la zero, ea îl inventase, și era convinsă că, dacă ar trebui s-o ia de la capăt, ar face o treabă încă și mai bună. Doar o dată sau de două ori în viață își înțelesese bărbatul pe de-a-ntregul, însă acea bucățică din el pe care o cunoștea, o cunoștea în amănunțime și cât se poate de bine. Nimic nu-i scăpa la el, o poftă cât de mică, o durere, o neglijență sau o răutate; însă nici un gând sau vis și nici o aspirație de-a lui nu răzbăteau până la ea. Și totuși, avusese și ea în viață câteva ocazii în care văzuse sublimul.

Îl ocoli pe primar, îi trase degetul din urechea chinuită și-i împinse mâna pe lângă corp, la fel cum îi scoți policarul din gură unui copil mic.

— Nu cred nici în ruptul capului că doare așa tare cum zici, spuse ea, apoi se întoarse către doctorul Winter: Nu vrea să mă lase să-i aranjez sprâncenele.

— Doare, spuse primarul Orden.

— Foarte bine, dacă vrei să te vadă lumea în halul ăsta, eu n-am ce să mai fac.

Îi îndreptă cravata, care era deja dreaptă.

— Mă bucur că ești aici, doctore, continuă ea. Câți crezi că vor veni?

Apoi ridică privirea și îl văzu pe căpitanul Bentick.

— Ah, făcu ea, domnul colonel!

— Nu, doamnă, spuse căpitanul Bentick, eu doar pregătesc sosirea domnului colonel. Sergent!

Sergentul, care în tot acest timp căutase pe sub perne și în spatele tablourilor, se apropie imediat de primarul Orden și-i pipăi buzunarele.

— Vă rog să-l scuzați, domnule primar, spuse căpitanul Bentick. Așa cere regulamentul.

Aruncă iar o privire la carnețelul pe care îl ținea în mână.

— Excelență, cred că țineți arme de foc aici. Două bucăți, mi se pare?

— Arme de foc? spuse primarul Orden. Cred că te referi la puști. Da, am o pușcă de vânătoare și o carabină.

Și adăugă pe un ton cam nemulțumit:

— Să știți că nu prea mai merg la vânătoare. Mereu îmi zic să mă duc, și când se deschide sezonul nu mai ies nicăieri. Nu-mi mai face plăcere ca pe vremuri.

— Unde sunt aceste puști, Excelență? insistă căpitanul Bentick.

Primarul își frecă obrazul și încercă să-și aducă aminte.

— Păi, cred...

Se întoarse către doamna lui.

— Nu erau în fundul dulapului din dormitor, unde-s și bastoanele?

— Ba da, răspunse doamna, și toate hainele din dulapul ăla miros a unsoare până la ultima cusătură. Tare-aș vrea să le ții în altă parte.

— Sergent! strigă căpitanul Bentick.

Sergentul se grăbi să intre în dormitor.

— E o îndatorire neplăcută. Îmi pare rău, spuse căpitanul.

Sergentul se întoarse ducând o pușcă de vânătoare cu două țevi și o drăguță de carabină dotată cu o curea de umăr. Le sprijini pe amândouă de ușa de la intrare.

— Asta-i tot, spuse căpitanul Bentick, mulțumesc, Excelență. Mulțumesc, doamnă.

Se întoarse și se înclină ușor către doctorul Winter.

— Mulțumesc, domnule doctor. Imediat are să sosească și colonelul Lanser. La revedere!

Și ieși pe ușa din față, urmat de sergent, care ținea cele două puști într-o mână și pistolul-mitralieră pe brațul drept.

— O clipă am crezut că el e colonelul, spuse doamna. Chipeș flăcău.

— Nu, doar îl proteja pe colonel, remarcă sardonic doctorul Winter.

Doamna căzu pe gânduri.

— Mă-ntreb câți ofițeri vin.

Și se uită la Joseph, văzând că trage cu urechea fără nici o jenă. Clătină din cap și se încruntă la el, iar Joseph se întoarse la îndeletnicirile lui mărunte, apucându-se să mai șteargă o dată praful.

— Tu câți crezi că vin? întrebă doamna.

Doctorul Winter își trase, în mod cu totul revoltător, un scaun și se așeză din nou.

— Nu știu, spuse el.

— Mă rog, continuă ea – și se încruntă la Joseph –, noi am discutat deja despre asta. E cazul să-i întâmpinăm cu ceai sau cu un pahar de vin? Dacă da, nu știu câți vor fi, iar dacă nu, cum ar trebui să procedăm?

Doctorul Winter clătină din cap și zâmbi.

— Nu știu. A trecut atâta timp de când n-am mai cucerit pe nimeni și nici alții pe noi. Nu știu cum s-ar cuveni să facem.

Primarul Orden, cu degetul băgat iar în urechea care îl mânca, spuse:

— Păi, nici nu cred c-ar trebui. Nu cred că le-ar plăcea oamenilor. Eu unul nu vreau să beau vin cu ei. Nu știu să zic de ce.

Atunci doamna apelă la doctor.

— Cum era pe vremuri, nu făceau oamenii schimb de amabilități, vreau să zic conducătorii lor, și nu stăteau să bea împreună un pahar de vin?

Doctorul Winter spuse aprobator:

— Ba da, într-adevăr.

Apoi clătină încet din cap.

— Poate altfel stăteau lucrurile pe-atunci. Regii și principii mergeau la război ca la un joc, cum se duc englezii la vânătoarea de plăcere. Odată vulpea omorâtă, se adunau la un

mic dejun vânătoresc. Dar probabil că are dreptate primarul Orden: oamenilor nu le-ar pica bine să-l vadă cum bea vin cu invadatorii.

— Oamenii au ieșit în oraș să asculte fanfara, zise doamna. Mi-a povestit Annie. Dacă ei pot să facă asta, noi de ce să nu menținem o conduită civilizată?

Primarul o fixă cu privirea câteva clipe și îi răspunse pe un ton tăios:

— Doamnă, cu permisiunea dumitale, cred că vin n-o să servim. Oamenii sunt derutați. Au trăit în pace atâta vreme, încât mai că nu le vine să creadă că-s în război. Vor afla și pe urmă nu vor mai fi derutați. De-asta m-au ales, ca să nu mai fie derutați. Șase băieți de la noi din oraș au fost uciși în dimineața asta. Cred că nu vom avea nici mic dejun vânătoresc. Omul nu se duce la război ca la o competiție sportivă.

Doamna se înclină puțin în fața lui. De câteva ori în viață avusese ocazia să-și vadă soțul transformându-se în Primar. Învățase să nu-l confunde pe Primar cu soțul ei.

Primarul Orden se uită la ceas și, când intră Joseph aducându-i cafea neagră, luă ceșcuța din mâna lui cu un aer absent.

— Mulțumesc, spuse el și sorbi din cafea. Trebuie să am mintea limpede, se scuză către doctorul Winter. Trebuie să… știi cumva câți oameni au invadatorii?

— Nu mulți, răspunse doctorul. Nu cred că trec de două sute cincizeci; dar toți au mitraliere dintr-alea mici.

Primarul mai luă o înghițitură de cafea.

— În restul țării care-i situația?

Doctorul ridică din umeri.

— Nu s-a opus rezistență nicăieri? continuă deznădăjduit primarul.

Și din nou doctorul ridică din umeri.

— Nu știu. Firele de telegraf ori sunt tăiate, ori sunt sub controlul lor. Nu ne vin știri.

— Și băieții noștri, soldații noștri?

— Nu știu nimic de ei, spuse doctorul.

Joseph se băgă în vorbă.

— Am auzit… adică Annie a auzit…

— Ce anume, Joseph?

— C-au fost uciși șase oameni, domnule, cu mitralierele. Annie a auzit că trei inși au fost răniți și luați prizonieri.

— Dar erau doisprezece.

— Annie a auzit că trei au evadat.

Primarul se întoarse brusc spre el.

— Care dintre ei?

— Nu știu, domnule. Annie n-a auzit nimic în privința asta.

Doamna verifică cu degetul praful de pe una dintre mese.

— Joseph, zise ea, când vor veni, să stai aproape de soneria ta. Poate o să avem nevoie de ceva. Și pune-ți cealaltă haină, Joseph, cea cu nasturi.

Rămase un moment pe gânduri.

— Și, Joseph, când termini ce ți s-a dat de făcut, ieși din cameră. Șade urât să stai degeaba și să tragi cu urechea. Parc-am fi la țară, așa arată.

— Da, doamnă, spuse Joseph.

— Vin nu vom servi, Joseph, dar ai putea să ții la îndemână niște trabucuri în caseta cea mică de argint. Și când o să-i aprinzi țigara colonelului, să nu freci chibritul de talpa pantofului. Freacă-l de cutia cu chibrituri.

— Da, doamnă.

Primarul Orden se descheie la haină, își scoase ceasul și se uită la el, apoi îl puse la loc și se încheie din nou, cu un nasture mai sus decât trebuia. Doamna se duse la el să-i încheie haina cum trebuie.

— Cât e ceasul? întrebă doctorul Winter.

— Unsprezece fără cinci.

— Oameni punctuali de felul lor, spuse doctorul. Vor ajunge la țanc. Vrei să plec?

Primarul Orden păru surprins.

— Să pleci? Nu… nu, rămâi.

Râse încet.

— Mă trece nițică teamă, spuse el scuzându-se. Mă rog, nu că mă tem, dar am emoții.

Și adăugă pe un ton neajutorat:

— N-am mai fost cuceriți de multă vreme…

Se opri să asculte. Din depărtare se auzea muzică de fanfară, un marș. Se întoarseră toți într-acolo și ascultară.

— Uite că vin, spuse doamna. Sper să nu încerce să se-ngrămădească aici prea mulți deodată. Nu-i așa mare camera asta.

— Doamna ar prefera cumva Sala Oglinzilor de la Versailles? zise batjocoritor doctorul Winter.

Ea își mușcă buzele și se uită în jur, cu mintea deja ocupată să-i aranjeze prin cameră pe invadatori.

— E o cameră tare mică, spuse ea.

Muzica de fanfară se înteți puțin, apoi începu să se stingă. Se auzi o bătaie ușoară în ușă.

— Acuma, cine-ar putea fi? Joseph, vezi cine-o fi, zi-i să se întoarcă mai târziu. Suntem foarte ocupați.

Ciocănitul se repetă. Joseph se duse la ușă și o crăpă puțin, apoi o deschise mai larg. O siluetă cenușie, cu cască și mănuși, îi apăru dinainte.

— Complimente din partea colonelului Lanser, spuse capul de sub cască. Colonelul Lanser solicită o audiență la Excelența Sa.

Joseph deschise ușa larg. Ordonanța păși înăuntru, aruncă o privire iute prin încăpere și se dădu deoparte.

— Colonelul Lanser! anunță el.

Intră o a doua siluetă cu cască, al cărei grad se citea doar în însemnele de pe umeri. Mai în spate venea un ins cam bondoc, într-un costum civil negru. Colonelul era un bărbat între două vârste, cărunt, cu trăsături aspre și un aer ostenit. Avea umeri drepți, soldățești, dar îi lipsea din ochi căutătura aceea goală a soldatului de rând. Mărunțelul de lângă el era pleșuv și rozaliu în obraji, cu ochi mici și negri și gură senzuală.

Colonelul Lanser își scoase casca. Făcând o plecăciune grăbită, spuse:

— Excelență!

Se înclină către doamna.

— Doamnă!

Apoi spuse:

— Caporal, închide ușa, te rog.

Joseph se grăbi să închidă el ușa și îl fixă pe soldat cu o privire în care i se citea micul triumf.

Lanser se uită întrebător la doctor, iar primarul Orden i-l prezentă:

— Dumnealui este doctorul Winter.

— Funcționar de stat? întrebă colonelul.

— Doctor, domnule, și, aș putea spune, istoricul orașului.

Lanser schiță o vagă plecăciune.

— Domnule doctor Winter, spuse el, nu vreau să fiu impertinent, dar aceasta va fi o pagină în istoria pe care o scrieți, poate…

Iar doctorul Winter surâse.

— Poate mai multe pagini.

Colonelul Lanser se întoarse puțin către însoțitorul său.

— Cred că-l cunoașteți pe domnul Corell, spuse el.

— Pe George Corell!? exclamă primarul. Sigur că-l cunosc. Ce mai faci, George?

Doctorul Winter interveni imediat, pe un ton rigid:

— Excelență, prietenul nostru, George Corell, a deschis drum invaziei în acest oraș. Binefăcătorul nostru, George Corell, ne-a trimis soldații sus pe dealuri. Oaspetele nostru la cină, George Corell, a făcut o listă cu toate armele de foc din oraș. Prietenul nostru, George Corell!

Corell ripostă mânios:

— Eu acționez pe baza propriilor mele convingeri! E o atitudine onorabilă.

Orden rămăsese cu gura întredeschisă. Era năucit. Se uită neajutorat de la Winter la Corell.

— Nu-i adevărat așa ceva, spuse el. George, nu-i adevărat! Ai stat la masa mea, ai băut vin de Porto cu mine. Dar ce spun eu, m-ai ajutat la planurile spitalului! Nu poate fi adevărat!

Nu-l slăbea din ochi pe Corell, care îi întorcea privirea cu un aer belicos. Se lăsă o tăcere adâncă. Apoi figura primarului începu să se încrunte și să capete un aer foarte distant, iar trupul i se încordă. Se întoarse către colonelul Lanser și spuse:

— Nu doresc să discut în prezența acestui domn.

— Am și eu dreptul să fiu de față! spuse Corell. Sunt soldat ca și ceilalți. Doar că nu port uniformă, atâta tot.

Primarul repetă:

— Nu doresc să discut în prezența acestui domn.

Colonelul Lanser zise:

— Domnule Corell, vrei, te rog, să ne lași singuri?

Iar Corell răspunse:

— Am și eu dreptul să fiu de față!

Lanser repetă pe un ton tăios:

— Domnule Corell, vrei, te rog, să ne lași singuri? Mă depășești cumva în grad?

— Păi, nu, domnule.

— Te rog să pleci, domnule Corell, zise colonelul Lanser.

Iar Corell se uită furios la primar, după care se întoarse și ieși repede din cameră. Doctorul Winter chicoti și spuse:

— Asta merită un paragraf în istoria pe care o scriu.

Colonelul Lanser îi aruncă o căutătură tăioasă, dar nu spuse nimic.

Se deschise ușa din dreapta și în cadru apăru figura mânioasă a lui Annie, cu ochii înroșiți și cu părul vâlvoi.

— Sunt niște soldați pe veranda din spate, doamnă, zise ea. Stau acolo și-atât, nu fac nimic.

— Nu vor intra aici, spuse colonelul Lanser. Dar asta-i procedura militară.

— Annie, zise doamna glacial, când mai ai ceva de zis, să-l lași pe Joseph să ne transmită mesajul.

— Nu știam dacă nu cumva încearcă să intre, zise Annie. Le-a mirosit a cafea.

— Annie!

— Da, doamnă.

Și Annie se retrase.

— Pot să iau loc? întrebă colonelul, apoi explică: De multă vreme n-am mai apucat să dormim.

Primarul parcă tresări el însuși din somn.

— Da, spuse el, bineînțeles, luați loc!

Colonelul se uită la doamnă, așteptând-o să se așeze prima, apoi se lăsă și el obosit pe un scaun. Primarul Orden rămase în picioare, încă adormit pe jumătate.

— Noi, începu colonelul, dorim să ne înțelegem pe cât posibil. Vezi dumneata, domnule, aici e vorba mai degrabă de-o afacere. Nouă ne trebuie mina de cărbuni și resursa de pește. Vom încerca să întreținem relații amicale cu localnicii, ca să fie cât mai puține conflicte.

— La mine n-a ajuns nici o veste, spuse primarul. Ce s-a întâmplat în restul țării?

— E ocupată în întregime, răspunse colonelul. A fost o acțiune bine plănuită.

— Nu s-a opus rezistență nicăieri?

Colonelul se uită la el cu milă.

— Aș fi vrut eu să nu se opună nimeni. Da, s-a manifestat o oarecare rezistență, dar singurul rezultat a fost vărsarea de sânge. Acțiunea noastră a fost planificată cu multă grijă.

Orden nu se lăsă.

— Dar ați întâmpinat rezistență?

— Da, însă a fost o nesăbuință din partea lor. La fel ca și aici, am distrus-o pe loc. A fost ceva trist și prostesc.

Doctorul Winter se molipsi și el de grija primarului.

— Da, zise el, o nesăbuință, dar au opus rezistență?

Iar colonelul Lanser răspunse:

— Doar câțiva, iar aceia au fost înlăturați. Populația, în ansamblu, e liniștită.

— Populația nici n-a aflat încă ce s-a întâmplat, observă doctorul Winter.

— E pe cale să descopere, spuse Lanser. Nu vor mai fi acte de nesăbuință.

Tuși să-și dreagă vocea și continuă cu mai multă vigoare.

— Acuma, domnule, e cazul să trec la subiect. Sunt teribil de obosit, dar înainte să mă duc la culcare trebuie să pun lucrurile în ordine.

Se aplecă puțin în față.

— Eu sunt mai degrabă inginer decât soldat. Toată treaba asta ține mai degrabă de inginerie decât de cucerire. Cărbunele trebuie scos din subteran și expediat. Tehnicieni avem, dar localnicii vor continua să lucreze în mină. E clar? Nu vrem să recurgem la măsuri aspre.

Iar Orden răspunse:

— E clar, cum să nu. Dar dacă oamenii nu vor să lucreze în mină?

— Trag nădejde că vor vrea, fiindcă n-au de ales. Ne trebuie neapărat cărbunele.

— Și dacă nu vor?

— N-au de ales. Sunt oameni pașnici. Nu caută necazuri.

Așteptă un răspuns din partea primarului, care nu mai venea.

— Nu-i așa, domnule primar? insistă el.

Primarul Orden își răsucea colanul între degete.

— Nu știu, domnule. Sunt pașnici când sunt conduși de-ai lor. Nu știu cum s-ar purta sub conducerea voastră. E un teren

complet necunoscut, vezi bine. Noi ne clădim sistemul de guvernare de patru sute de ani încoace.

Colonelul spuse grăbit:

— Știm asta, de aceea avem de gând să păstrăm conducerea actuală. Dumneata o să rămâi primar, o să dai ordinele, o să sancționezi și-o să răsplătești. Așa, nu ne vor face necazuri.

Primarul Orden se uită la doctorul Winter.

— Tu ce părere ai?

— Nu știu, spuse doctorul. Ar fi interesant de văzut. Mă aștept să fie probleme. S-ar putea ca oamenii să se înverșuneze.

— Nici eu nu știu, spuse primarul și se întoarse către colonel. Domnule, sunt confrații mei, și totuși n-am idee ce vor face. Poate știi dumneata. Unele neamuri acceptă conducători impuși din exterior și li se supun. Dar eu am fost ales de oamenii mei. Ei m-au ridicat și tot ei pot să mă coboare. Poate așa au să și facă dacă vor crede că m-am dat cu voi. Pur și simplu, nu știu ce va fi.

— Le vei face un serviciu, zise colonelul, dacă vei avea grijă să fie ordine.

— Un serviciu?

— Da, un serviciu. E datoria dumitale să le aperi pielea. Dacă se răzvrătesc, sunt în pericol. Trebuie să punem mâna pe cărbunele ăla, mă-nțelegi. Superiorii noștri nu ne spun cum anume; ei doar ne ordonă să-l obținem. Dar dumneata ai o populație de protejat. Dumneata trebuie să-i convingi să facă munca asta, și astfel să le aperi pielea.

— Dar dacă, să presupunem, ei nu vor să le fie apărată pielea? întrebă primarul Orden.

— Atunci, trebuie să gândești dumneata în locul lor.

Orden îi răspunse cu oarecare mândrie:

— Oamenilor mei nu le place să gândească alții în locul lor. Poate că sunt altfel decât oamenii dumitale. Oi fi eu derutat de ce se petrece, dar de asta sunt foarte sigur.

În clipa aceea intră grăbit Joseph și se opri înclinându-se puțin în față, cu aerul că plesnește de nerăbdare să vorbească.

— Ce e, Joseph? îl întrebă doamna. Adu caseta de argint cu țigări.

— Să mă iertați, doamnă, spuse Joseph. Să mă iertați, Excelența Voastră.

— Ce dorești? întrebă primarul.

— Problema e Annie. Începe să se enerveze, domnule.

— Care-i necazul? vru să știe doamna.

— Lui Annie nu-i place să vadă soldați pe veranda din spate.

— Fac vreun deranj? se interesă colonelul.

— Se uită la Annie prin geamul de la ușă, răspunse Joseph. Tare nu-i place!

— Își execută și ei ordinele, zise colonelul. Nu fac nici un rău.

— Mă rog, Annie nu suferă să caște cineva gura la ea, zise Joseph.

— Joseph, interveni doamna, spune-i lui Annie să fie cu băgare de seamă.

— Da, doamnă.

Și Joseph plecă.

Colonelului îi cădeau pleoapele de oboseală.

— Mai e ceva, Excelență, spuse el. Aș putea să mă instalez aici împreună cu oamenii mei din statul-major?

Primarul Orden chibzui o clipă și răspunse:

— E mic locul. Avem altele mai mari, mai confortabile.

Atunci se întoarse și Joseph aducând caseta de argint cu țigări, pe care o deschise și o ținu în fața colonelului. După ce colonelul luă o țigară, Joseph i-o aprinse cu ostentație. Colonelul trase din ea cu sete.

— Nu-i vorba de asta, continuă el. Ne-am dat seama că atmosfera e mai liniștită când statul-major locuiește sub același acoperiș cu autoritățile locale.

— Adică, zise Orden, în felul ăsta populația are sentimentul că există o colaborare între părți?

— Da, cred că ăsta-i motivul.

Primarul Orden se uită deznădăjduit la doctorul Winter, dar acesta nu putu să-i răspundă decât cu un surâs crispat.

— Îmi este permis să refuz onoarea aceasta? întrebă domol Orden.

— Îmi pare rău, răspunse colonelul. Nu. E un ordin venit de la superiorul meu.

— Oamenilor n-are să le convină.

— Oamenii, mereu oamenii! Oamenii sunt dezarmați. Oamenii n-au nici un cuvânt de spus.

— Nu știi dumneata, domnule, zise primarul Orden clătinând din cap.

Prin cadrul ușii răzbătu o voce de femeie furioasă, apoi un bufnet și un țipăt de bărbat. Joseph dădu buzna înăuntru.

— A aruncat cu apă clocotită, îi anunță el. E supărată foc.

Se auziră ordine și tropăituri. Colonelul Lanser se ridică greoi de pe scaun.

— N-ai deloc control asupra servitorilor, domnule? întrebă el.

Primarul Orden surâse.

— În foarte mică măsură. Gătește bine când e mulțumită. A fost cineva rănit? îl întrebă el pe Joseph.

— Era apă clocotită, domnule primar.

Colonelul Lanser interveni:

— Noi nu vrem decât să ne facem treaba. E o treabă inginerească. Va trebui să-ți disciplinezi bucătăreasa.

— Nu pot, zise Orden. Și-ar da demisia.

— E o situație de urgență. Nu poate să-și dea demisia.

— Atunci, o să tot arunce cu apă, zise doctorul Winter.

Ușa se deschise și apăru un soldat în prag.

— Să trăiți, domnule colonel, s-o arestez pe femeia asta?

— E cineva rănit? se interesă Lanser.

— Da, domnule colonel, avem un opărit și încă unul mușcat. Am reținut-o, să trăiți.

Lanser, cu un aer descumpănit, spuse:

— Dați-i drumul și ieșiți din casă, eliberați și veranda.

— Da, să trăiți.

Și ușa se închise în urma soldatului.

— Aș putea ordona să fie împușcată, zise Lanser. Sau aș putea s-o bag la arest.

— Atunci n-am mai avea bucătăreasă, observă Orden.

— Uite ce-i, noi avem ordin să întreținem relații amicale cu ai voștri.

Se băgă și doamna în vorbă.

— Pe mine să mă scuzați, domnule, mă duc să văd dacă nu i-au făcut ceva soldații lui Annie.

Și plecă.

Se ridică și Lanser.

— Ți-am spus că sunt foarte obosit, domnule primar. Trebuie să dorm puțin. Te rog să cooperezi cu noi, pentru binele tuturor.

Cum primarul Orden nu-i răspundea, mai spuse o dată:

— Pentru binele tuturor. De-acord?

— E un oraș mic, zise Orden. Nu știu ce să zic. Populația e descumpănită, și eu la fel.

— Dar vei încerca măcar să cooperezi?

Orden clătină din cap.

— Nu știu. Când va hotărî orașul ce dorește să facă, probabil că așa voi face.

— Dar dumneata reprezinți autoritatea.

Orden zâmbi.

— N-o să-ți vină să crezi, dar acesta-i adevărul: orașul însuși reprezintă autoritatea. N-aș ști să spun cum și de ce, dar așa stau lucrurile. Asta înseamnă că nu putem să acționăm la fel de rapid ca voi, dar, odată ce se stabilește o direcție, într-acolo mergem cu toții. Acum sunt derutat. Încă nu știu nimic.

— Sper că va exista înțelegere între noi, spuse ostenit Lanser. Așa ar fi mult mai ușor pentru toată lumea. Sper că pot să am încredere în dumneata. Nu vreau să mă gândesc la ce metode ar folosi militarii ca să mențină ordinea.

Primarul Orden nu spunea nimic.

— Sper că pot să am încredere în dumneata, repetă Lanser.

Orden își vârî un deget în ureche și-l zgâlțâi bine.

— Nu știu, spuse el.

La momentul acela intră doamna pe ușă.

— Annie e furioasă, anunță ea. E alături, vorbește cu Christine. Și Christine e supărată foc.

— Christine gătește încă și mai bine decât Annie, zise primarul.

2

La etajul micuței reședințe a primarului își instală cartierul general statul-major al colonelului Lanser. Erau cinci în afară de colonel. Unul dintre ei era maiorul Hunter, un ins mărunțel, dedicat cifrelor, care, fiind un element de nădejde, considera că toți ceilalți sunt fie elemente de nădejde, fie nedemni să trăiască. Maiorul Hunter era inginer și, dacă n-ar fi fost starea de război, nimeni nu s-ar fi gândit să-i încredințeze o funcție de comandă. Căci maiorul Hunter își înșira oamenii ca pe numere și-i supunea la adunări, scăderi și înmulțiri. Era mai degrabă aritmetician decât matematician. Nimic din umorul, din muzica sau din misticismul matematicilor superioare nu pătrundea vreodată în creierul lui. Pentru el, oamenii se deosebeau poate prin înălțime, greutate sau culoarea pielii, la fel cum se deosebește 6 de 8, dar altminteri nu existau mari diferențe între ei. Fusese căsătorit de câteva ori și niciodată nu pricepuse de ce nevestele lui deveneau foarte iritabile înainte de a-l părăsi.

Căpitanul Bentick era familist, iubea câinii, copilașii rozalii și Crăciunul. Era prea vârstnic pentru gradul de căpitan, dar o ciudată lipsă de ambiție îl împiedicase să avanseze. Înainte de război era un mare admirator al gentlemanului britanic de la țară, purta haine englezești, creștea câini din rase englezești,

fuma dintr-o pipă englezească un amestec special care îi era trimis de la Londra și era abonat la revistele acelea provinciale care exaltă arta grădinăritului și nu încetează să tot compare meritele setterului englez cu ale setterului Gordon. Căpitanul Bentick își petrecea toate concediile în Sussex și îi plăcea să fie luat drept englez la Budapesta sau la Paris. În aparență, războiul schimbase toate acestea, dar omul trăsese din pipă și purtase baston prea multă vreme ca să renunțe la ele peste noapte. Cândva, cu cinci ani în urmă, trimisese la *Times* o scrisoare despre cum mor pajiștile în Midlands și o semnase Edmund Twitchell, Esq. Iar *Times* o publicase.

Dacă Bentick era prea bătrân ca să fie căpitan, Loft era prea tânăr. Loft era căpitan până în măduva oaselor. Funcția de căpitan era toată viața lui, era aerul pe care îl respira. În traiul lui de zi cu zi nu exista nici un moment nemilităros. O ambiție ardentă îl forța să urce pe scara ierarhică. Se ridica precum smântâna deasupra laptelui. Pocnea din călcâie cu perfecțiune de dansator. Cunoștea fiecare detaliu al etichetei militare și insista să le respecte pe toate. Generalii se temeau de el pentru că știa mai multe decât ei despre conduita militară. Căpitanul Loft nutrea convingerea că soldatul reprezintă treapta cea mai de sus din evoluția regnului animal. Dacă se gândea vreodată la Dumnezeu, îl considera a fi un general în retragere, plin de medalii, bătrân și încărunțit, care trăia din amintirea bătăliilor din trecut și depunea coroane pe mormintele locotenenților săi de câteva ori pe an. Căpitanul Loft avea convingerea că toate femeile se îndrăgostesc de uniformă și nici nu vedea cum ar putea fi altfel. Dacă totul va decurge normal, va ajunge general de brigadă la vârsta de patruzeci și cinci de ani și îi va apărea portretul în publicațiile ilustrate, flancat de femei înalte, cu

pielea albă și cu înfățișare masculină, purtând pălării complicate, cu boruri largi și dantelă.

Locotenenții Prackle și Tonder erau niște mucoși, novici veniți de pe băncile școlii, instruiți într-ale politicii contemporane, care își puneau credința în sistemul nou și grozav inventat de un geniu atât de măreț, încât nici nu se oboseau vreodată să-i verifice rezultatele. Erau niște tineri sentimentali, care se lăsau lesne pradă lacrimilor sau furiei. Locotenentul Prackle păstra sub capacul din spate al ceasului de buzunar o șuviță de păr înfășurată într-o bucățică de satin albastru, iar firele de păr se tot răsfirau și se încurcau în balansier, așa că era nevoit să poarte și un ceas de mână ca să știe cât e ora. Practicant al dansurilor de societate, Prackle era un june vesel, capabil totuși să se încrunte aidoma Conducătorului și să arate la fel de îngândurat precum Conducătorul. Detesta arta decadentă și distrusese cu mâna lui câteva tablouri de acest fel. Uneori, când mergea la cabaret, făcea schițe în creion ale tovarășilor săi, care erau atât de reușite, încât deseori i se spunea că ar fi trebuit să se facă pictor. Prackle avea câteva surori, blonde toate, de care era atât de mândru, încât se întâmplase de câteva ori să provoace scandal când avusese impresia că atentase cineva la onoarea lor. Surorile erau cam deranjate de purtarea lui, fiindcă se temeau că într-o bună zi avea să vină cineva cu dovada onoarei lor terfelite, lucru care nici n-ar fi fost greu de înfăptuit. Locotenentul Prackle își petrecea mai tot timpul liber visând cu ochii deschiși la cum ar seduce-o pe blonda soră a locotenentului Tonder, o junică durdulie, încântată să se lase sedusă de bărbați mai vârstnici, care nu-i ciufuleau părul cum avea obiceiul locotenentul Prackle.

Locotenentul Tonder era poet, un poet înăcrit în suferință, care visa la o iubire perfectă, ideală, nutrită de tineri de condiție bună pentru fete sărace. Tonder era un romantic sumbru, cu tot atâta viziune câtă experiență reușise să adune. Uneori murmura în barbă versuri albe către brunete imaginare. Tânjea să-și dea viața pe câmpul de luptă, avându-i undeva în plan secund pe părinții îndurerați și alături pe Conducător, brav, deși întristat de moartea tânărului. Își imagina deseori propria-i moarte, în lumina asfințitului bălai a cărui licărire dansa pe mașinăriile militare distruse, camarazii stând tăcuți în jurul lui, cu capetele adânc plecate, în timp ce peste vălătuci de nori galopau walkiriile cu piepturi voluptuoase, deopotrivă mame și amante, și tunete wagneriene bubuiau pe fundal. Ba chiar își pregătise și ultimele cuvinte dinaintea morții.

Aceștia erau ofițerii care alcătuiau statul-major, fiecare dintre ei jucându-se de-a războiul cum se joacă niște copii de-a hoții și vardiștii. Maiorul Hunter privea războiul ca pe o problemă de aritmetică pe care trebuia s-o rezolve ca să se poată întoarce la vatră; căpitanul Loft, ca pe o carieră potrivită pentru un tânăr educat cum se cuvine; iar locotenenții Prackle și Tonder, ca pe o fantezie onirică, în care nimic nu se întâmplă de-adevăratelea. Iar războiul lor se desfășurase până acum ca un joc – arme grozave și planuri strașnice împotriva unor inamici lipsiți și de arme, și de planuri. Nu pierduseră nici o luptă și nu trecuseră prin cine știe ce suferințe. În condiții de stres, erau și ei capabili de lașități sau de vitejii, ca tot omul. Dintre toți, colonelul Lanser era singurul care știa cum e de fapt în vreme de război.

Lanser fusese în Belgia și în Franța cu douăzeci de ani în urmă și încerca să nu se gândească la ceea ce aflase acolo – că războiul e trădare și ură, e haos produs de generali incompetenți, e chin și ucidere, boală și epuizare, până când se termină în sfârșit și-apoi vezi că nimic nu s-a schimbat, urmează doar un alt fel de epuizare și alte soiuri de ură. Lanser își spunea că e doar un soldat care primește și execută ordine. Lui nu i se cerea să pună întrebări sau să gândească, ci doar să îndeplinească ordinele; iar el încerca să dea uitării amintirile dezgustătoare din celălalt război și certitudinea că și acesta avea să fie la fel. Acesta va fi diferit, își spunea de cincizeci de ori pe zi; acesta va fi foarte diferit.

La defilări, în mulțimi dezordonate, la jocurile de fotbal sau în război, contururile devin neclare; lucruri reale devin ireale și ți se strecoară în minte un fel de ceață care o învăluie. Încordare și surescitare, oboseală, mișcare – toate se contopesc într-un vis cenușiu, așa încât după ce se termină, cu greu îți mai amintești cum era când omorai oameni sau dădeai ordin să fie omorâți. Apoi alți oameni, care nici n-au fost de față, îți povestesc cum a fost, iar tu răspunzi cu jumătate de gură: „Da, probabil c-așa a fost“.

Acest stat-major ocupase trei camere la etaj în reședința primarului. Militarii își instalaseră în dormitoare paturile de campanie, păturile și echipamentul, iar în camera de alături, care se afla chiar deasupra micului salon de la parter, organizaseră un fel de club, unul nu prea confortabil. Erau doar câteva scaune și o masă. Aici își scriau și își citeau scrisorile. Stăteau la taclale, comandau cafea, făceau planuri și se odihneau. Pe pereți, între geamuri, atârnau tablouri cu vaci și iazuri și cu mici gospodării de țară, iar dacă priveau pe ferestre

vedeau orașul până pe coastă, până la docurile unde erau amarate navele, până la cheiul unde trăgeau șlepurile în așteptarea încărcăturii de cărbune cu care să pornească din nou pe mare. De acolo se vedea tot orășelul, cu străzile lui șerpuitoare care duceau din piață până la țărm, unde se zăreau vasele pescărești ancorate în golf, cu pânzele strânse, iar mirosul peștilor întinși la uscat pe nisipul plajei pătrundea înăuntru prin ferestre.

În mijlocul camerei era o masă mare, la care ședea maiorul Hunter. Își ținea în poală planșeta de desen, sprijinită de masă, și lucra cu teul și cu echerul la planul unei noi linii ferate secundare. Planșeta se cam clătina și lipsa ei de stabilitate îl enerva tot mai tare pe maior.

— Prackle! strigă el peste umăr. Apoi: Locotenent Prackle!

Se deschise ușa dormitorului și apăru locotenentul, cu jumătate din față acoperită cu săpun de ras. Ținea pămătuful în mână.

— Da?

Maiorul Hunter zgâlțâi planșeta.

— N-a mai apărut prin bagaje trepiedul ăla al meu?

— Nu știu, domnule, răspunse Prackle. Nu m-am uitat.

— Păi, uită-te-acum, da? Ajunge că sunt obligat să lucrez în lumina asta. Va trebui să redesenez iar totul înainte să trag în tuș.

— Numai să termin cu bărbieritul și mă uit imediat.

— Linia asta secundară, zise Hunter arțăgos, e mai importantă decât înfățișarea ta. Vezi dacă nu-i o husă de pânză sub mormanul ăla de-acolo, arată ca un sac de golf.

Prackle se făcu nevăzut în dormitor. Se deschise ușa din dreapta și apăru căpitanul Loft. Avea casca pe cap, un binoclu,

pistolul la șold și diverse huse și tocuri de piele care îi atârnau peste tot prinse în curelușe. De cum intră în cameră, începu să-și scoată echipamentul.

— Să știi că Bentick ăsta a luat-o razna, zise el. L-am văzut adineauri mergând la post și-avea pe cap doar boneta, în plină stradă.

Puse binoclul pe masă și își scoase casca, apoi geanta cu masca de gaze. Pe masă începea să se adune un mic morman de echipamente.

— Nu ți le lăsa aici, îi ceru Hunter. Aici am eu de lucru. De ce să nu poarte boneta? Până acum n-au fost probleme. Încep să mă satur de tinichelele astea. Atârnă greu și nu vezi nimic pe sub ele.

Loft zise pe un ton afectat:

— E un obicei prost să ieși fără cască. Are o influență proastă asupra localnicilor. Trebuie să menținem un standard militar, un anume nivel de alertă, de la care să nu ne abatem niciodată. Altfel nu facem decât să căutăm necazul cu lumânarea.

— De ce crezi asta? întrebă Hunter.

Loft își îndreptă puțin spinarea și strânse din buze cu aerul omului plin de certitudini. Mai devreme sau mai târziu, tuturor le venea să-i ardă lui Loft un pumn în nas pentru siguranța cu care afirma tot felul de lucruri.

— Nu cred, precizează el. Parafrazam *Manualul X-12* despre conduita militară în țările ocupate. E o lucrare foarte riguroasă.

Începu să spună „Și tu…“, dar se răzgândi:

— Toată lumea ar trebui să citească *X-12* cu mare atenție.

— Mă-ntreb, zise Hunter, dacă omul care l-a scris a pus vreodată piciorul într-o țară ocupată. Localnicii ăștia sunt mai degrabă inofensivi. Par oameni de treabă, ascultători.

Intră și Prackle, tot cu săpunul de ras pe jumătate de față. Ținea în mână un cilindru de pânză maro, iar în urma lui venea locotenentul Tonder.

— Ăsta e? întrebă Prackle.

— Da. Despachetează-l, te rog, și montează-l.

Prackle și Tonder se apucară să aranjeze trepiedul, după care îl încercară și îl așezară lângă Hunter. Maiorul își fixă pe el planșeta, o înclină spre stânga și spre dreapta și în cele din urmă se instală în fața ei, bombănind mărunt în barbă.

— Locotenent, îi zise căpitanul Loft, știi că ai săpun pe față?

— Da, să trăiți, răspunse Prackle. Mă bărbieream când mi-a cerut domnul maior s-aduc trepiedul.

— Păi, fă bine și șterge-te, să nu te vadă colonelul.

— A, nu se supără domnul colonel. Nu-i pasă domniei sale de asemenea lucruri.

Tonder se uita la planșetă peste umărul lui Hunter.

— Păi, zise Loft, nu s-o supăra el, dar nici nu dă bine.

Prackle luă o batistă și își șterse obrazul de săpun. Tonder arătă cu degetul un desen din colțul planșei.

— Frumos pod, domn maior. Dar unde naiba o să construim noi un pod?

Hunter se uită în jos la desen și apoi peste umăr la Tonder.

— Ha? A, ăsta nu-i pod să-l construim noi. Aici se face doar desenul.

— Atunci, la ce vă trebuie podul?

Hunter păru oarecum stânjenit.

— Ei, păi, acasă, în curtea din spate am o machetă de cale ferată. Urma să-i fac un pod peste un pârâiaș. Am venit cu linia taman până la apă, dar podul n-am apucat să-l mai construiesc. M-am gândit să lucrez nițel la planuri cât sunt plecat.

Locotenentul Prackle scoase din buzunar o pagină împăturită conținând o rotogravură, pe care o despături și o ridică în lumină să se uite la ea. Era imaginea unei fete, toată numai picioare, rochie și gene, o blondă bine făcută, cu ciorapi negri ajurați și decolteu adânc, iar blonda aceasta deosebită arunca ocheade pe deasupra unui evantai negru din dantelă. Locotenentul Prackle o ridică să se vadă mai bine și spuse:

— Este că-i grozavă?

Locotenentul Tonder cercetă imaginea cu un ochi critic și zise:

— Nu-mi place.

— Ce nu-ți place la ea?

— Pur și simplu, nu-mi place. La ce-ți trebuie poza ei?

— Pentru că-mi place de ea și pun pariu că și ție-ți place, răspunse Prackle.

— Mie, nu, insistă Tonder.

— Ce vrei să zici, că n-ai ieși cu ea dacă ai putea?

— N-aș ieși.

— Zău că nu ești în toate mințile, spuse Prackle și se apropie de o perdea. O s-o fixez aici și-o să te las să cugeți la ea o vreme.

Și prinse poza cu un ac de perdea.

Căpitanul Loft, care își strângea echipamentul de pe masă, își dădu și el cu părerea:

— N-aș zice că arată prea bine unde-ai pus-o, locotenent. Mai bine dă-o jos. N-ar face impresie bună asupra localnicilor.

Hunter ridică privirea de la planșetă.

— Ce n-ar face impresie bună?

Le urmări privirea până la fotografie.

— Cine-i aia? întrebă el.

— O actriță, răspunse Prackle.

Hunter o privi mai cu atenție.

— A, o cunoști?

— E o cocotă, spuse Tonder.

— Aha, deci tu o cunoști?

Prackle, care stătea cu ochii pe Tonder, întrebă:

— Ia zi, de unde știi că-i cocotă?

— Arată ca o cocotă, răspunse Tonder.

— O cunoști?

— Nu, și nici nu vreau.

Prackle tocmai începea să zică: „Și-atunci, de unde știi?“, când interveni Loft:

— Fă bine și dă poza jos. N-ai decât să ți-o atârni la căpătâiul patului, dacă vrei. Camera asta are o destinație oficială.

Prackle se uită la el cu un aer revoltat, dar, când să deschidă gura, căpitanul Loft adăugă:

— E un ordin, locotenent.

Iar bietul Prackle împături hârtia și o puse înapoi în buzunar. Pe un ton vesel, încercă să schimbe subiectul.

— Sunt fete frumușele în orașul ăsta, ce-i drept. Imediat ce ne instalăm și începe să meargă treaba ca pe roate, am de gând să fac cunoștință cu câteva.

— Mai bine citește *X-12*, zise Loft. Ai acolo un capitol despre chestiuni sexuale.

După care ieși din cameră, luându-și cu el hainele, binoclul și tot restul echipamentului. Locotenentul Tonder, tot uitându-se peste umărul lui Hunter, observă:

— Ce ingenios – vagoanele cu cărbune ajung din mină direct la șlep.

Hunter își desprinse cu greu privirea de planșetă și spuse:

— E cazul să-i dăm zor; trebuie să expediem cărbunele ăla. E o misiune de mare importanță. Și mă simt teribil de ușurat că localnicii sunt liniștiți și raționali.

Loft se întoarse în cameră fără echipament. Se opri lângă fereastră, uitându-se în direcția portului, către mina de cărbune, și spuse:

— Sunt liniștiți și raționali pentru că și noi suntem liniștiți și raționali. Cred că putem să ne asumăm acest merit. De-aia tot insist să se respecte procedura. A fost concepută cu multă rigurozitate.

Ușa se deschise și intră colonelul Lanser, scoțându-și haina din mers. Ofițerii săi îl salutară milităreşte – nu foarte rigid, dar suficient.

— Căpitan Loft, zise Lanser, vrei să cobori, te rog, să-i iei locul lui Bentick? Nu se simte bine, zice că l-a luat amețeala.

— Da, să trăiți. Domnule colonel, aș putea să vă amintesc că tocmai am ieșit din serviciu?

Lanser îl măsură cu o privire atentă.

— Sper că n-ai nimic împotrivă să te duci, domnule căpitan.

— Nicidecum, domnule colonel. Am amintit doar ca să se menționeze în raport.

Lanser se destinse și râse ușor.

— Îți place să fii menționat în rapoarte, nu-i așa?

— Nu strică, domnule colonel.

— Și după ce strângi suficiente menționări, continuă Lanser, o să apară și-o mică decorație atârnată de pieptul dumitale.

— Decorațiile sunt pietrele de hotar dintr-o carieră militară, domnule colonel.

Lanser oftă.

— Da, așa o fi. Dar nu de ele ai să-ți aduci aminte, domnule căpitan.

— Nu, domnule? întrebă Loft.

— O să înțelegi dumneata mai târziu la ce mă refer... poate.

Căpitanul Loft se echipă din nou cât ai bate din palme.

— Da, să trăiți, zise el.

Și ieși din cameră, bocănind în jos pe treptele de lemn, pe când Lanser se uita în urma lui cu un aer ușor amuzat.

— Iată un soldat înnăscut.

Iar Hunter ridică privirea și, cu creionul în aer, spuse:

— Un bou înnăscut.

— Ba nu, zise Lanser, are un comportament de militar, tot așa cum o mulțime de alți oameni sunt politicieni tipici. Cât de curând o să ajungă în marele stat-major. O să privească războiul de sus și de-aceea are să-l iubească mereu.

Locotenentul Prackle întrebă:

— Domnule colonel, când credeți că se va termina războiul?

— Când se va termina? Cum să se termine? Ce vrei să zici?

— Cât mai e până învingem? continuă locotenentul.

Lanser clătină din cap.

— A, nu știu. Încă mai avem inamici pe lume.

— Dar o să-i cotonogim, insistă Prackle.

— Da? făcu Lanser.

— Păi, nu?

— Ba da. Da, ca întotdeauna.

— Ei bine, spuse Prackle surescitat, dacă avem liniște de Crăciun, ce credeți, primim și noi niște permisii?

— Nu știu, răspunse Lanser. Ordinele de felul ăsta sunt hotărâte în țară. Vrei să mergi acasă de Crăciun?

— Păi, aș cam vrea.

— Poate o să mergi. Poate, cine știe.

Interveni și locotenentul Tonder:

— După ce se termină războiul, n-o să renunțăm la teritoriul ocupat aici, nu-i așa, domnule colonel?

— Nu știu, răspunse colonelul. De ce?

— Păi, e o țară frumoasă, oamenii sunt de treabă. Poate-ai noștri – unii dintre ei – ar vrea să se stabilească aici.

— Oi fi văzut vreun locșor pe gustul tău? întrebă Lanser pe un ton glumeț.

— Păi, zise Tonder, sunt ferme frumoase pe-aici. Dacă pui laolaltă vreo patru, cinci dintr-astea, cred că te-alegi cu o proprietate frumușică pe care să te stabilești.

— Vasăzică, tu n-ai nici o palmă de pământ moștenit?

— Nu, să trăiți, nu mai am. L-a înghițit inflația.

Lanser, care obosise deja să stea de vorbă cu asemenea puștani, spuse:

— Eh, mă rog, încă mai avem un război de purtat. Încă mai e cărbune de scos și de trimis. Ce ziceți, am putea aștepta să se termine înainte să ne punem pe clădit moșii? Ordinele astea vor veni de sus. Asta poate să v-o spună și căpitanul Loft.

Apoi schimbă tonul.

— Hunter, mâine îți vine oțelul. Poți să începi lucrul la șine săptămâna asta.

Se auzi o bătaie în ușă, după care o santinelă băgă capul înăuntru.

— Să trăiți, vrea domnul Corell să vă vadă.

— Trimite-l încoace, răspunse colonelul, apoi adăugă către ceilalți: Acesta e omul care a pregătit terenul pentru sosirea noastră aici. S-ar putea să ne cam dea de furcă.

— A făcut treabă bună? se interesă Tonder.

— Da, a făcut, și de-asta n-o să fie prea simpatizat de localnici. Mă întreb dacă nouă o să ne fie simpatic.

— Merită laude, fără îndoială, zise Tonder.

— Da, încuviință Lanser, și să nu crezi că nu le va pretinde.

Intră Corell, frecându-și palmele. Radia bunăvoință și camaraderie. Era îmbrăcat cu același costum negru, dar avea pe cap un bandaj alb, lipit de păr cu două fâșii de plasture puse cruciș. Înaintă până în mijlocul camerei și spuse:

— Bună dimineața, domnule colonel. Ar fi trebuit să trec pe-aici încă de ieri, după tevatura de la parter, dar m-am gândit că probabil sunteți foarte ocupat.

— Bună dimineața, răspunse colonelul și făcu o mișcare largă cu brațul. Acesta e statul meu major, domnule Corell.

— Niște băieți de ispravă, zise Corell. Au făcut treabă bună. Mă rog, am încercat și eu să le netezesc drumul cât mai bine.

Hunter își coborî privirea la planșetă, scoase un toc, îl înmuie în călimară și se apucă să-și tragă schița în tuș.

— Te-ai descurcat foarte bine, spuse Lanser. Preferam totuși să nu-i omori pe cei șase. Aș fi vrut să nu se întoarcă soldații lor în oraș.

Desfăcând brațele, Corell spuse nonșalant:

— Șase oameni reprezintă o pierdere mică pentru un oraș cât ăsta, care mai are și mină de cărbuni.

Lanser ripostă cu severitate:

— Nu mă opun uciderii unor oameni dacă astfel se rezolvă ceva. Dar uneori e mai bine să procedăm altfel.

Corell, care în tot acest timp îi măsurase din ochi pe ofițeri, se uită pieziș la locotenenți și spuse:

— N-am putea oare să discutăm între patru ochi, domnule colonel?

— Ba da, dacă asta vrei. Locotenent Prackle și locotenent Tonder, mergeți în camera voastră, vă rog.

Apoi i se adresă lui Corell:

— Maiorul Hunter lucrează. N-aude nimic când lucrează.

Hunter ridică privirea, zâmbi tăcut și se aplecă din nou asupra planșetei. Tinerii locotenenți părăsiră încăperea, iar după plecarea lor Lanser spuse:

— Ei, și-acum, n-ai vrea să iei loc?

— Mulțumesc, domnule colonel.

Corell se așeză la masă.

Lanser se uită la bandajul lui, apoi întrebă fără menajamente:

— Au și încercat să te omoare?

Corell își pipăi bandajul cu buricele degetelor.

— Ce, asta? A, e de la o piatră care-a căzut dintr-o stâncă de pe deal azi-dimineață.

— Ești sigur că n-a fost aruncată?

— Ce vreți să spuneți? întrebă Corell. Oamenii ăștia nu se dedau la violențe. N-au mai avut războaie de o sută de ani. Au și uitat cum e să lupte.

— Mă rog, dumneata trăiești printre ei, admise colonelul. Probabil îi știi mai bine.

Păși mai aproape de Corell.

— Dar dacă zici că ești în siguranță înseamnă că nu seamănă cu nici un alt popor din lume. Am mai ajutat și la ocuparea altor țări. Am fost în Belgia acum douăzeci de ani, și-n Franța.

Clătină ușor din cap ca pentru a-și limpezi gândurile și spuse ursuz:

— Ai făcut treabă bună. Trebuie să-ți mulțumim. Te-am menționat în raportul meu.

— Mulțumesc, domnule, spuse Corell. M-am străduit după puterile mele.

— Ei bine, domnule, spuse Lanser cam obosit, și-acum ce mai urmează să facem? Ai vrea să te întorci în capitală? Putem să te urcăm pe un șlep de cărbune dacă te grăbești, sau pe un distrugător dacă ești dispus să mai aștepți.

— Dar nu vreau să mă întorc. O să rămân aici.

Lanser chibzui un moment și spuse:

— Să știi că n-am prea mulți oameni aici. Nu pot să-ți pun la dispoziție o gardă de corp potrivită.

— Dar nu-mi trebuie gardă de corp. Ascultați ce vă zic, ăștia nu-s oameni violenți.

Lanser se uită o clipă la bandaj. Hunter ridică iar privirea de la planșetă și observă:

— Mai bine apucă-te și poartă cască.

Și se întoarse la desenul lui.

Corell se trase mai în față pe scaun.

— Voiam îndeosebi să stau de vorbă cu domnia ta, domnule colonel. M-am gândit că aș putea da o mână de ajutor la partea de administrație civilă.

Lanser se răsuci pe călcâie, merse la fereastră să privească afară, apoi se întoarse și spuse calm:

— Te gândești la ceva anume?

— Păi, vă trebuie o autoritate civilă în care să aveți încredere. M-am gândit că poate primarul Orden va renunța acum la funcție și… mă rog, dacă ar fi să preiau eu postul, s-ar ajunge la o colaborare strânsă între autoritățile civile și cele militare.

Lanser îl privi cu ochi parcă mai mari și mai sclipitori. Apropiindu-se de el, îl întrebă tăios:

— Ai menționat acest lucru în raportul dumitale?

— Păi, da, firește… în analiza pe care am făcut-o…

Lanser nu-l lăsă să termine.

— Ai vorbit cu cineva din oraș de când am sosit noi – vreau să spun, în afară de primar?

— Păi, nu. Vezi domnia ta, oamenii încă mai sunt nițel debusolați. Nu se așteptau la așa ceva.

Chicoti.

— Nu-nu, categoric că nu se așteptau.

Dar Lanser insistă.

— Deci adevărul e că nu știi ce-i în mintea lor, nu?

— Păi, sunt debusolați, răspunse Corell. Sunt… în fine, parcă nu s-au trezit încă din vis.

— Nu știi ce părere au despre tine? întrebă Lanser.

— Am mulți prieteni aici. Cunosc pe toată lumea.

— A venit cineva să cumpere din prăvălia dumitale în dimineața asta?

— Mă rog, afacerea stă pe loc la momentul ăsta, firește, răspunse Corell. Nimeni nu mai cumpără nimic.

Lanser se destinse dintr-odată. Se duse să se așeze pe un scaun și încrucișă picioarele.

— Serviciul din care faci parte este o muncă dificilă, care cere mult curaj, spuse el calm. Trebuie recompensat substanțial.

— Mulțumesc, domnule colonel.

— În timp, vei ajunge să cunoști ura lor, spuse colonelul.

— Sunt în stare să fac față, domnule. Ei sunt inamicul.

Veni rândul lui Lanser să șovăie un moment înainte de a vorbi.

— Nu te vei bucura nici măcar de respectul nostru, spuse el cu voce scăzută.

Corell sări în picioare, agitat.

— Asta contrazice afirmațiile Conducătorului! exclamă el. Conducătorul a spus că acțiunile tuturor serviciilor sunt la fel de onorabile.

Lanser continuă cu voce foarte domoală:

— Sper că știe Conducătorul tot ce-i de știut. Sper că știe să descifreze mințile soldaților.

Aproape că i se strecurase o nuanță de compasiune în voce.

— Trebuie să fii recompensat substanțial.

Rămase tăcut câteva clipe, apoi se reculese și spuse:

— Acum trebuie să facem niște clarificări. Aici comanda îmi aparține. Misiunea mea e să extrag și să expediez cărbune. Pentru asta, trebuie să mențin ordinea și disciplina, iar ca să le mențin trebuie să știu ce gândesc oamenii aceștia. Trebuie să anticipez orice revoltă. Înțelegi?

— Păi, pot eu să aflu tot ce doriți să știți, domnule colonel. Din funcția de primar al orașului, o să fiu foarte eficace, spuse Corell.

Lanser clătină din cap.

— N-am primit nici un ordin în privința asta. Trebuie să hotărăsc singur, după propria mea judecată. Cred că nu vei mai ajunge niciodată să fii la curent cu ce se petrece aici. Cred că nu va mai vorbi nimeni cu dumneata; nimeni nu se va mai apropia de dumneata, cu excepția celor care se lasă mituiți, a celor care sunt în stare să se lase mituiți. Cred că, dacă nu vei avea pe cineva să te apere, vei fi în mare primejdie. Aș fi mai mulțumit dacă te-ai întoarce în capitală, să fii recompensat acolo pentru munca de calitate pe care ai depus-o.

— Dar locul meu e aici, domnule colonel, protestă Corell. Mi l-am câștigat singur. Am scris totul în raport.

Lanser continuă ca și când nici nu l-ar fi auzit:

— Primarul Orden e mai mult decât un primar. Este una cu concetățenii săi. El știe ce fac ei și ce gândesc, fără să aibă nevoie să întrebe, pentru că și el gândește ce gândesc ei. Urmărindu-l pe el cu atenție, voi ajunge să-i cunosc și pe ei. El trebuie să rămână. Așa văd eu lucrurile.

— Domnule colonel, pentru munca mea merit mai mult decât să fiu alungat de aici.

— Da, așa este, spuse Lanser încet. Dar când vine vorba despre misiunea noastră de ansamblu, consider că în momentul de față ești doar un obstacol. Dacă încă nu ești detestat de localnici, vei fi. În caz că izbucnește vreo rebeliune, cât de mică, dumneata ai fi primul ucis. Cred că voi propune să pleci înapoi în patrie.

Corell spuse bățos:

— Îmi veți permite, fără îndoială, să aștept un răspuns la raportul pe care l-am trimis în capitală, nu-i așa?

— Da, desigur. Dar recomand să te întorci, pentru propria dumitale siguranță. Sincer să fiu, domnule Corell, aici nu mai ai nici o utilitate. Dar... în fine, probabil mai există și alte planuri, și alte țări de cucerit. Poate vei merge într-un alt oraș, din vreo altă țară. Vei câștiga încrederea localnicilor de pe un nou câmp de luptă. Poate ți se va da pe mână un oraș mai mare, poate chiar o metropolă, mai multă responsabilitate. Cred că îți voi da o recomandare călduroasă, după munca pe care ai depus-o aici.

Lui Corell îi sclipeau ochii de recunoștință.

— Mulțumesc, domnule colonel. Am muncit din greu. Poate aveți dreptate. Dar trebuie să-mi dați voie să aștept până

primesc răspuns din capitală.

Tonul lui Lanser deveni sever. Ochii i se îngustară.

— Pune-ți cască, stai în casă, nu ieși pe timpul nopții și, în primul rând, nu bea, spuse el cu asprime. Să n-ai încredere nici în femei, nici în bărbați. M-ai înțeles?

Corell se uită compătimitor la colonel.

— Am impresia că nu înțelegeți cum stau lucrurile. Eu am o căsuță. O țărăncuță tânără și frumușică îmi face menajul. Ba chiar cred că e puțin înamorată de mine. Sunt oameni simpli, pașnici. Îi știu prea bine.

— Nu sunt oameni pașnici, îl contrazise Lanser. Când o să-ți dai seama și dumneata? Nu sunt niște oameni prietenoși. Chiar nu pricepi? Le-am invadat țara – iar dumneata, prin ceea ce pentru ei este un act de trădare, ne-ai deschis drumul.

Începea să se facă roșu la față și să ridice tonul.

— Nu înțelegi că suntem în război cu oamenii ăștia?

Corell spuse cu un strop de îngâmfare în voce:

— Dar i-am învins.

Colonelul se ridică în picioare și-și aruncă mâinile în aer, exasperat, iar Hunter, distras de la lucrul său, întinse un braț ca să protejeze planșeta de zgâlțâieli.

— Aveți grijă, domnule colonel, spuse el. Tocmai aplic tușul. N-aș vrea să iau toată treaba de la capăt.

Lanser se întoarse spre el și spuse „Scuze“, apoi continuă ca un profesor care își instruiește elevii:

— Înfrângerea e ceva temporar. O înfrângere nu durează. Și noi am fost înfrânți, și acum atacăm. Nu înseamnă nimic înfrângerea. Ești în stare să pricepi? Știi ce-și șoptesc ei în spatele ușilor închise?

— Dumneavoastră știți? întrebă Corell.

— Nu, dar bănuiesc.

Atunci Corell spuse pe un ton insinuant:

— Vă e teamă, domnule colonel? Oare comandantul acestei operațiuni de ocupație ar trebui să se teamă?

Lanser se lăsă greoi pe scaun.

— Poate așa e, spuse el și adăugă scârbit: M-am săturat de oameni care n-au fost la război, dar știu totul despre el.

Își sprijini bărbia în palmă și spuse:

— Îmi amintesc de-o bătrânică din Bruxelles – figură blajină, păr alb, n-avea mai mult de un metru cincizeci, mâini zbârcite și delicate. I se vedeau venele aproape negre pe sub piele. Și-mi amintesc șalul ei negru și părul alb-albăstrui. Venea și ne cânta cântecele noastre naționale cu vocea ei suavă și tremurătoare. Mereu știa de unde să facă rost de-o țigară sau de-o virgină.

Mâna îi alunecă de sub bărbie, iar el tresări de parcă s-ar fi trezit din vis.

— Noi nu știam că băiatul ei fusese executat. Într-un târziu, când în sfârșit am împușcat-o și pe ea, apucase să omoare doisprezece oameni cu un ac de pălărie lung și negru. Încă îl mai am acasă. Are un capăt de email cu o pasăre, roșu cu negru.

— Dar ați împușcat-o? spuse Corell.

— Bineînțeles c-am împușcat-o.

— Și s-a terminat cu crimele?

— Nu, nu s-a terminat cu crimele. Și la sfârșit, când ne-am retras de-acolo, oamenii le-au tăiat calea soldaților rămași în urmă și unora le-au dat foc, altora le-au scos ochii, pe unii chiar i-au crucificat.

— Domnule colonel, zise Corell cu glas sonor, astfel de lucruri nu sunt bune de povestit.

— Astfel de lucruri nu sunt bune să-ți amintești de ele, spuse Lanser.

— N-ar trebui să fiți comandant dacă vă e frică.

Iar Lanser răspunse cu voce domoală:

— Vezi dumneata, eu știu să lupt. Dacă știi asta, cel puțin nu ajungi să faci greșeli copilărești.

— Tot așa le spuneți și tinerilor ofițeri?

Lanser clătină din cap.

— Nu, că nu m-ar crede.

— Atunci, mie de ce-mi spuneți?

— Pentru că munca dumitale s-a terminat, domnule Corell. Îmi amintesc cum o dată…

Dinspre scări se auziră pași tropăind și ușa se dădu de perete. O santinelă rămase pe loc privind înăuntru, iar pe alături intră căpitanul Loft. Era încremenit, glacial și milităros.

— Domnule colonel, avem necazuri, spuse el.

— Necazuri?

— Trebuie să raportez, domnule colonel, că a fost ucis căpitanul Bentick.

— A… da… Bentick! exclamă Lanser.

Se auziră din nou pași pe scară și intrară doi inși cărând pe targă o siluetă acoperită cu pături.

— Sigur e mort? întrebă Lanser.

— Foarte sigur, răspunse Loft bățos.

Intrară și locotenenții din dormitor, cu gurile întredeschise și figurile înspăimântate.

— Puneți-l aici, ceru Lanser, arătând către peretele de lângă ferestre.

După plecarea celor care căraseră targa, Lanser îngenunche și ridică un colț al păturii, apoi îl lăsă iute la loc. Fără să se

ridice, se uită la Loft și întrebă:

— Cine-a făcut asta?

— Un miner.

— De ce?

— Eram de față, domnule colonel.

— Păi, atunci, hai, raportează! Raportează odată, omule, fir-ar să fie!

Loft își îndreptă spinarea și rosti pe un ton oficial:

— Tocmai îl înlocuisem la post pe căpitanul Bentick, la ordinul domnului colonel. Căpitanul Bentick se pregătea să se întoarcă aici, când m-am pomenit cu un miner recalcitrant, care nu mai voia să muncească. Răcnea ceva cum că el e om liber. Când i-am ordonat să se întoarcă la lucru, s-a repezit la mine cu târnăcopul. Căpitanul Bentick a încercat să intervină.

Făcu un gest vag către cadavru.

Lanser, tot îngenuncheat, dădu din cap agale.

— Bentick era un ins ciudat, spuse el. Îi iubea pe englezi. Iubea tot ce are legătură cu ei. Războiul nu cred să-i fi plăcut cine știe ce... Ați pus mâna pe vinovat?

— Da, să trăiți, zise Loft.

Lanser se sculă încet de jos și spuse ca pentru sine:

— Vasăzică, iar începe. O să-l împușcăm pe omul ăla și-o să ne facem douăzeci de dușmani noi. Atât știm noi să facem, atât și nimic mai mult.

— Ce ziceți, domnule colonel? întrebă Prackle.

— Nimic, absolut nimic, răspunse Lanser. Gândeam cu voce tare, atâta tot.

Se întoarse către Loft.

— Te rog să-i transmiți primarului Orden complimentele mele și rugămintea de-a ne întâlni de urgență. Este foarte

important.

Maiorul Hunter ridică privirea de la planșetă, își uscă tocul cu mare grijă și îl puse într-un etui căptușit cu catifea.

3

În oraș, oamenii care umblau pe străzi aveau un aer posac. Le mai dispăruse din ochi sclipirea de uluire, dar încă nu fusese înlocuită de scânteia furiei. În galeria minei, lucrătorii împingeau mohorâți vagonetele cu cărbune. În spatele tejghelelor, prăvăliașii își serveau mușteriii, dar nimeni nu stătea la taclale. Oamenii conversau monosilabic și toată lumea se gândea la război, la sine, la trecut și la cum se schimbase totul pe neașteptate.

În salonul din reședința primarului Orden ardea un foc mărunt în cămin, iar luminile erau aprinse, fiindcă afară era înnorat și se simțea înghețul în aer. Camera însăși trecea printr-un proces de schimbare. Scaunele tapițate erau împinse spre perete, măsuțele date deoparte, iar Joseph și Annie se luptau să care înăuntru pe ușa din dreapta o masă mare, rectangulară, pe care o înclinaseră într-o parte. Joseph era în salon, iar prin cadrul ușii se vedea fața roșie a lui Annie. Joseph, care încerca să treacă picioarele mesei pe lângă tocul ușii, strigă:

— Nu împinge, Annie! Dă-i acum!

— Îi tot dau! zise Annie cu nasul roșu, cu ochii roșii, Annie cea mânioasă.

Annie era tot timpul nițel mânioasă, iar soldații, ocupația, lucrurile astea nu erau de natură să-i îmblânzească arțagul. Ba chiar, ceea ce ani de zile se considerase a nu fi nimic mai mult decât proastă dispoziție devenea dintr-odată emoție patriotică. Annie își câștigase o oarecare reputație de exponent al libertății după ce aruncase cu apă fierbinte în soldați. Ar fi aruncat în oricine s-ar fi îngrămădit pe veranda ei, dar întâmplarea a făcut ca astfel să se transforme într-o eroină; și pentru că izbânda i se trăgea de la mânie, Annie continua să înregistreze noi izbânzi ațâțându-și necontenit mânia.

— Vezi să nu zgârii podeaua, zise Joseph.

Masa se înțepenise în cadrul ușii.

— Să nu forțezi! avertiză Joseph.

— Nu forțez, zise Annie.

Joseph se dădu mai în spate ca să cerceteze poziția mesei, în vreme ce Annie, cu brațele încrucișate, se uita la el încruntată. Joseph încercă să tragă de un picior.

— Să nu împingi, spuse el. Nu împinge așa tare.

Și trecu de unul singur masa prin strâmtoare, urmat de Annie, care stătea tot cu brațele pe piept.

— Acuma, sus cu ea, zise Joseph.

Și în sfârșit îl ajută și Annie să așeze masa pe picioare și s-o mute în mijlocul camerei.

— Așa, zise Annie. N-aș fi mișcat un deget dacă nu mi-ar fi cerut Excelența Sa. Cu ce drept mută ăștia mesele de colo colo?

— Cu ce drept au venit aici, dacă stai să te gândești? spuse Joseph.

— Cu nici un drept.

— Cu nici un drept, repetă Joseph. După socoteala mea, n-au nici un fel de drepturi, dar asta fac, cu armele și cu parașutele

lor; asta fac ei, Annie.

— N-au nici un drept, zise Annie. Și la urma urmei, la ce le trebuie masă aici? Ce-i aici, sufragerie?

Joseph aduse un scaun și îl așează cu chibzuială, la distanța potrivită de masă.

— Au de gând să țină un proces aici, explică el. Vor să-l judece pe Alexander Morden.

— Bărbatul lui Molly Morden?

— Bărbatul lui Molly Morden.

— Că l-a trăsnit pe flăcăul ăla cu târnăcopul?

— Întocmai.

— Dar e om de treabă, protestă Annie. N-au nici un drept să-l judece. I-a cumpărat lui Molly de ziua ei o rochie roșie minunată. Ce drept au ăștia să-l judece pe Alex?

— Păi, explică Joseph, l-a omorât pe flăcăul ăla.

— Chiar și-așa! Flăcăul ăla îi tot dădea ordine lui Alex. Am auzit și eu treaba asta. Lui Alex nu-i place să-i dea cineva ordine. Alex a fost consilier municipal la viața lui, la fel și taică-său. Iar Molly Morden știe să facă prăjituri, adăugă Annie cu mărinimie. Atât că-i iese glazura prea tare. Ce-au să-i facă lui Alex?

— Îl împușcă, răspunse Joseph posomorât.

— N-are cum.

— Adu scaunele, Annie. Ba are. Îl împușcă și gata.

Annie îi flutură prin fața ochilor un deget neînduplecat.

— Să ții minte vorbele mele, zise ea furioasă. Oamenilor n-o să le placă deloc dacă-i fac ăștia ceva lui Alex. Oamenii au drag de Alex. A făcut el rău vreodată cuiva până acum? Ia să-mi zici!

— N-a făcut, zise Joseph.

— Păi, așa, vezi? Dacă-i fac ăștia ceva lui Alex, lumea o să turbeze și-o să turbez și eu. N-am să rabd așa ceva!

— Și ce-o să faci? o întrebă Joseph.

— Păi, o să-i omor pe câțiva cu mâna mea.

— Și pe urmă o să te-mpuște.

— N-au decât! Ascultă la mine, Joseph, uneori se merge prea departe… să tropăi așa și-năuntru, și pe-afară, la orice oră din noapte, să împușți oameni…

Joseph potrivi un scaun în capul mesei și, pe neașteptate, păru să se transforme în conspirator, zicându-i cu voce scăzută:

— Annie.

Sesizându-i tonul, ea se opri și veni mai aproape de el.

— Poți să ții un secret? întrebă el.

Annie se uită la el oarecum admirativ, fiindcă nu-l știa să mai fi avut vreodată vreun secret.

— Da. Ce e?

— Păi, William Deal și Walter Doggel au fugit azi-noapte.

— Au fugit? Unde?

— Au șters-o în Anglia cu o barcă.

Annie oftă de încântare, anticipând ce avea să urmeze.

— A aflat toată lumea?

— Mă rog, nu toată lumea, zise Joseph. Toată lumea în afară de…

Și făcu un gest rapid cu policarul către tavan.

— Când au șters-o? Eu cum de n-am auzit de asta?

— Tu aveai treabă, răspunse Joseph.

Apoi glasul și expresia feței i se înăspriră.

— Îl știi pe Corell ăsta?

— Da.

Joseph se apropie de ea.

— Nu cred c-o mai duce mult.

— Ce vrei să spui? întrebă Annie.

— Ei, vorbește lumea.

Annie scăpă un suspin de încordare.

— Ahhh…!

Joseph avea în sfârșit păreri de exprimat.

— Oamenii încep să se adune, zise el. Nu le place să fie sub ocupație. Are să se-ntâmple ceva. Tu să cești bine ochii, Annie. O să ai și tu partea ta de făcut.

— Cum rămâne cu Excelența Sa? întrebă Annie. El ce-are să facă? De care parte se dă Excelența Sa?

— Asta n-o știe nimeni, zise Joseph. N-a scos o vorbă.

— N-are cum să fie împotriva noastră.

— Încă n-a zis nimic.

Mânerul rotund al ușii din stânga se răsuci și intră încet primarul Orden. Părea obosit și îmbătrânit. În urma lui venea doctorul Winter.

— E bine-așa, Joseph, spuse Orden. Mulțumesc, Annie. Arată foarte bine.

Cei doi plecară, iar Joseph mai aruncă o privire în urmă înainte de-a închide ușa.

Primarul Orden se apropie de focul din cămin și se întoarse să-și încălzească spinarea. Doctorul Winter își trase scaunul din capul mesei și se așeză.

— Mă-ntreb cât o să mai pot rămâne în funcția asta, spuse Orden. Oamenii nu prea au încredere în mine, și nici dușmanul. O fi bine, o fi rău…

— Nu știu, zise Winter. Însă tu ai încredere în tine, nu-i așa? N-ai îndoieli.

— Îndoieli? Nu. Eu sunt primarul. Dar sunt multe lucruri pe care nu le înțeleg.

Arătă către masă.

— Nu știu de ce trebuie să țină aici procesul ăsta. Vor să-l judece pe Alex Morden pentru crimă. Ți-l amintești pe Alex? Cu nevasta aia a lui frumușică, Molly.

— Mi-aduc aminte, răspunse Winter. Ea preda la școala primară. Da, mi-aduc aminte. De frumușică ce era, nu i-a convenit deloc să-și pună ochelari când a avut nevoie. Mă rog, ce să mai zic, Alex a omorât un ofițer, asta-i drept. N-a zis nimeni că n-ar fi așa.

— Nu zice nimeni că nu, spuse cu amărăciune primarul Orden. Dar de ce să-l judece? De ce nu-l împușcă? Nu-i o chestiune de dubiu sau certitudine, de dreptate sau nedreptate. Nu-i vorba de-așa ceva aici. De ce trebuie neapărat să țină proces – și tocmai în casă la mine?

— Eu bănuiesc că vor să facă paradă. Teoria zice că dacă adopți forma unui lucru se cheamă că ai și fondul lui, și câteodată lumea e satisfăcută doar cu forma. Noi armată am avut, adică soldați cu arme, dar nu era chiar o armată, înțelegi? Invadatorii vor să țină un proces și speră să convingă lumea că astfel se face dreptate. Adevărul e că Alex l-a omorât pe căpitan, ce mai încoace și-ncolo.

— Da, înțeleg, zise Orden.

Iar Winter continuă:

— Dacă se întâmplă în locuința dumitale, un loc în care populația se așteaptă să se împartă dreptatea…

Ușa din dreapta se deschise și doctorul se opri. Intră o femeie tânără. Avea în jur de treizeci de ani și era drăguță foc. Își ținea ochelarii în mână. Era îmbrăcată simplu și îngrijit.

— Mi-a zis Annie să intru direct, domnule primar, spuse ea repede.

— Dar cum să nu, răspunse primarul. Dumneata ești Molly Morden.

— Da, domnule primar, eu sunt. Umblă vorba că Alex urmează să fie judecat și împușcat.

Orden rămase un moment cu ochii în podea, iar Molly spuse mai departe:

— Cică domnia voastră o să-i rostiți sentința. Cuvintele domniei voastre îl vor trimite la moarte.

Orden ridică privirea, luat prin surprindere.

— Ce mai e și asta? Cine spune așa ceva?

— Vorbește lumea în oraș.

Ținându-se dreaptă în fața lui, îl întrebă pe jumătate rugător, pe jumătate poruncitor:

— Doar n-ați face una ca asta, nu-i așa, domnule primar?

— De unde să știe populația ce nu știu nici măcar eu?

— Ăsta-i un mare mister, zise doctorul Winter. E un mister care-i tulbură pe toți conducătorii lumii: cum de știe poporul. Acum aud că-i tulbură și pe invadatori, nu pot să priceapă cum de trec știrile prin cenzură, cum de reușește adevărul să se elibereze de sub control. E un mister adânc.

Fata ridică privirea, părând speriată de întunericul care se lăsase brusc în cameră.

— E un nor, spuse ea. Se-aude că vine ninsoarea, și e încă devreme.

Doctorul Winter se duse la fereastră și miji ochii către cer.

— Da, e ditamai norul. Dar poate-o să treacă.

Primarul Orden aprinse o lampă, care nu reuși să producă însă decât o mică pată rotundă de lumină. O stinse la loc și

spuse:

— O lumină aprinsă pe timpul zilei e lucru trist și singuratic.

Molly se apropie iar de el.

— Alex nu-i un criminal, spuse ea. E un om iute la mânie, dar niciodată n-a încălcat legea. Oamenii îl respectă.

Orden își lăsă o mână pe umărul ei.

— Îl știu pe Alex de când era mic. I-am cunoscut și tatăl, și bunicul. Bunicul său a fost vânător de urși la vremea lui. Știai?

Molly nu-i luă în seamă vorbele.

— N-o să-l condamnați pe Alex, nu-i așa?

— Nu, spuse el. Cum aș putea să-l condamn?

— Oamenii zic că da, ca să păstrați ordinea în oraș.

Stând în picioare în spatele unui scaun, primarul Orden apucă spătarul cu amândouă mâinile.

— Și oamenii vor să fie ordine, Molly?

— Nu știu. Vor să fie liberi.

— Bun, și știu ei cum să procedeze în privința asta? Știu ei la ce metode să recurgă împotriva unui inamic înarmat?

— Nu, zise Molly. Nu cred că știu.

— Ești o fată isteață, Molly. Tu știi?

— Nu, domnule primar, dar cred că oamenii se simt înfrânți când sunt docili. Ei vor să le arate acestor soldați că n-au fost înfrânți.

— Nici n-au avut ocazia să lupte, remarcă doctorul Winter. Nu se cheamă luptă când ai de înfruntat mitraliere.

— Când o să afli ce vor să facă, ai să-mi spui și mie, Molly? întrebă Orden.

Ea îl privi cu suspiciune.

— Da…

— Vrei să zici „nu“. N-ai încredere în mine.

— Dar cu Alex cum rămâne? întrebă ea.

— N-am să-l condamn. N-a comis nici o crimă împotriva alor noștri, spuse primarul.

Molly șovăia.

— O să-l… o să-l omoare pe Alex?

Orden o fixă cu privirea și spuse:

— Copilă dragă, copila mea dragă.

Ea se crispă vizibil.

— Mulțumesc.

Când Orden se apropie de ea, Molly spuse cu un fir de voce:

— Nu mă atingeți. Vă rog să nu mă atingeți. Vă rog să nu mă atingeți.

Iar el lăsă imediat mâna jos. Ea rămase o clipă nemișcată, apoi se răsuci pe călcâie și ieși din cameră.

Abia închisese ușa în urma ei, când intră Joseph.

— Mă iertați, domnule primar, vrea colonelul să vă vadă. I-am zis că sunteți ocupat. Știam c-a venit fata. Și doamna dorește să vă vadă.

— Roag-o pe doamna să intre, spuse Orden.

Joseph plecă și imediat intră doamna.

— Nici nu știu cum să mai conduc gospodăria asta, începu ea. Atâta lume s-a adunat aici, de nu mai e loc. Annie e tot timpul furioasă.

— Șșt! făcu Orden.

Doamna se uită la el uluită.

— Nu știu ce…

— Șșt! Sarah, vreau să te duci acasă la Alex Morden. Mă-nțelegi? Vreau să stai cu Molly Morden cât o să aibă nevoie de tine. Nu trebuie să vorbești, doar să stai cu ea.

— Am o mie de lucruri de…, începu doamna să spună.

— Sarah, vreau să-i fii alături lui Molly Morden. N-o lăsa singură. Hai, du-te acum.

Sarah înțelese într-un târziu.

— Da, spuse ea. Da, mă duc. Când o să se termine?

— Nu știu. O trimit pe Annie după tine când vine vremea.

Ea îl sărută ușor pe obraz și plecă. Orden se duse la ușă.

— Joseph, strigă el, acum să vină colonelul!

Intră Lanser. Purta o uniformă proaspăt călcată, cu un mic pumnal ornamental la centură.

— Bună dimineața, Excelența Voastră, spuse el. Aș dori să stăm de vorbă neoficial.

Aruncă o privire la doctorul Winter.

— Aș vrea să vorbim între patru ochi.

Winter porni agale către ieșire, dar, când ajunse la ușă, Orden strigă după el:

— Doctore!

Winter se întoarse.

— Da?

— Vrei, te rog, să vii înapoi în seara asta?

— Ai să-mi dai ceva de făcut? întrebă doctorul.

— Nu… nu. Doar că nu vreau să fiu singur.

— Voi fi aici, spuse doctorul.

— Încă ceva, doctore, cum ți s-a părut Molly, crezi că se simțea bine?

— A, cred că da. În pragul unei crize de isterie, aș zice. Dar e material bun. Soi bun, rezistent. Doar știi, e din neamul Kenderly.

— Uitasem, zise Orden. Da, e o Kenderly, ce-i drept.

Doctorul Winter plecă închizând încet ușa în urma lui.

Lanser, care în tot acest timp așteptase politicos, urmări ușa închizându-se. Se uită apoi la masă și la scaunele din jurul ei.

— Nici n-am cuvinte să vă spun, domnule primar, cât de rău îmi pare de toată întâmplarea asta. Aș vrea să nu se fi petrecut.

Primarul Orden se înclină ușor, iar Lanser continuă:

— Vă simpatizez, domnule primar, și vă respect, dar am și eu o misiune de îndeplinit. Sunt convins că mă înțelegeți.

Orden îl privi în ochi pe Lanser, fără să-i răspundă.

— Nu acționăm singuri, de capul nostru.

După fiecare replică rostită, Lanser aștepta un răspuns, dar nu primi nici unul.

— Avem reguli de respectat, reguli concepute în capitală. Omul acesta a ucis un ofițer.

Într-un târziu veni și răspunsul lui Orden:

— Și de ce nu l-ați împușcat? Atunci era momentul potrivit.

Lanser clătină din cap.

— Și dacă aș fi de acord cu domnia voastră, tot n-ar conta. Știți la fel de bine ca mine că scopul pedepsei este în mare măsură să-l descurajeze pe potențialul făptaș. Prin urmare, din moment ce pedeapsa e orientată către ceilalți, nu către cel pedepsit, ea trebuie administrată în mod public. Ba mai mult, trebuie să exprime dramatism.

Își înfipse un deget pe după curea și făcu să joace micul pumnal decorativ.

Orden îi întoarse spatele și se uită pe fereastră la cerul întunecat.

— O să ningă la noapte, constată el.

— Domnule primar, știți că ordinele pe care le-am primit sunt implacabile. Trebuie să facem rost de cărbune. Dacă

oamenii domniei voastre nu se supun în liniște, va trebui s-o restabilim noi cu forța.

Tonul i se înăspri.

— La nevoie, trebuie să împușcăm oameni. Dacă vreți ca populația să n-aibă de suferit, trebuie să ne ajutați să menținem ordinea. Acuma, guvernanții noștri consideră că e mai înțelept ca pedepsele să emane de la autoritatea locală. Așa e mai ușor de păstrat ordinea și disciplina.

— Carevasăzică, murmură Orden, oamenii chiar știau. E un mister.

Și adăugă cu glas tare:

— Doriți să pronunț eu sentința de condamnare la moarte a lui Alexander Morden după procesul care se va ține aici?

— Da, și dacă faceți asta, veți preveni multă vărsare de sânge.

Orden se duse la masă, trase scaunul înalt din capăt și se așeză. Deodată părea că el este judecătorul, iar Lanser, inculpatul. Începu să bată darabana cu degetele pe masă.

— Voi și guvernanții voștri nu pricepeți nimic, spuse el. Nu mai există în toată lumea guvernare și popor care să fi înregistrat, ca voi, înfrângere după înfrângere secole de-a rândul, și de fiecare dată pentru că n-ați înțeles ce vor oamenii.

Se întrerupse. Apoi:

— Ideea asta nu e aplicabilă. Întâi că eu sunt primarul. N-am nici un drept să rostesc condamnări la moarte. În comunitatea noastră nu există nimeni care să aibă acest drept. Dacă aș face așa ceva, aș încălca legea, la fel cum o încălcați și voi.

— Încălcăm legea? spuse Lanser.

— De cum ați venit, ați ucis șase oameni. După legislația noastră, toți sunteți vinovați de crimă. La ce bun să mai

deschideți subiectul ăsta absurd al legii, domnule colonel? Între voi și noi nu există nici o relație bazată pe lege. E război. Ce, nu știți că va trebui să ne omorâți pe toți, altfel vă omorâm noi pe toți până la urmă? Când ați venit peste noi, ați distrus legea și s-a instaurat o lege nouă în locul ei. Nu știați asta?

— Pot să stau jos? întrebă Lanser.

— De ce mai cereți permisiunea? Încă o minciună. Dac-ați vrea, ați putea să mă obligați să stau eu în picioare.

— Ba nu, spuse Lanser. E un adevăr, fie că-l credeți sau nu: personal, nutresc respect pentru dumneata și pentru funcția dumitale, și…

Își sprijini fruntea în palmă câteva clipe, înainte de a continua:

— …vezi dumneata, domnule, ceea ce gândesc eu, ca om care are o vârstă și niște amintiri de viață, nu are nici o importanță. Aș putea fi de acord cu dumneata, dar asta n-ar schimba nimic. Structura militară și politică în cadrul căreia activez are anumite tendințe și practici care sunt invariabile.

— Iar aceste tendințe și practici, spuse Orden, s-au dovedit greșite absolut de fiecare dată, de când e lumea lume.

Lanser râse cu amărăciune.

— Eu, ca om care are niște amintiri de viață, s-ar putea să fiu de acord cu dumneata, ba chiar aș putea adăuga că una dintre tendințele sistemului de gândire militar este către incapacitatea de-a învăța, către incapacitatea de-a vedea dincolo de omorurile care reprezintă îndeletnicirea sa de bază. Dar treaba mea nu e să mă las condus de amintiri. Minerul cu pricina trebuie împușcat în public, fiindcă teoria spune că astfel ceilalți se vor abține să mai comită omoruri asupra oamenilor noștri.

— În cazul ăsta, nu e nevoie să mai discutăm, spuse Orden.

— Ba da, trebuie să discutăm. Vrem să ne ajuți.

Orden rămase tăcut o vreme, apoi replică:

— O să vă spun ce am de gând să fac. Câți oameni de-ai voștri au manevrat mitralierele care i-au omorât pe soldații noștri?

— A, nu mai mult de douăzeci, cred, spuse Lanser.

— Foarte bine. Dacă-i împușcați, o să-l condamn și eu pe Morden.

— Cred că glumești! exclamă colonelul.

— Ba nu glumesc.

— Nu se poate face așa ceva. Doar știi și dumneata.

— Știu, încuviință Orden. Și nici ceea ce cereți voi nu se poate face.

— Cred că mă așteptam la asta. Până la urmă, tot Corell va trebui să fie primar.

Și imediat ridică privirea.

— Vei rămâne și dumneata la proces?

— Da, voi rămâne. Așa, Alex n-o să se mai simtă chiar singur.

Lanser se uită la el și zâmbi puțin trist.

— Doar ne-am înhămat la o treabă, nu?

— Da, zise primarul, unica slujbă imposibilă din lume, unicul lucru care nu poate fi făcut.

— Și anume?

— Să înfrângi pentru totdeauna spiritul unui om.

Orden își plecă puțin capul și spuse fără să se uite la el:

— A început ninsoarea. N-a mai așteptat până la noapte. Îmi place cum miroase zăpada, dulceag și rece.

4

Pe la ora unsprezece, ningea din plin, cu fulgi mari și moi, iar cerul era acoperit în întregime. Oamenii dădeau zor prin ninsoare și zăpada se îngrămădea în pragul ușilor, se înălța pe statuia din piața centrală și pe șinele de cale ferată de la mină până în port. Se adunau nămeți și micuțele vagonete cu cărbuni se înțepeneau când erau împinse pe șine. Iar peste oraș se lăsase o negură mai deasă decât norii, se lăsaseră o mohoreală și o ură mocnită, care tot creștea. Oamenii nu rămâneau prea mult pe străzi, ci intrau și închideau ușile în urma lor, și parcă în dosul fiecărei perdele erau ochi care priveau afară, iar când treceau soldați sau când își făceau patrulele rondul pe strada principală, ochii erau ațintiți asupra lor, reci și posomorâți. Oamenii intrau în prăvălii să cumpere câte ceva pentru masa de prânz, cereau marfa, o primeau și o plăteau și nu schimbau nici măcar un „bună ziua“ cu vânzătorul.

În salonul din reședința oficială, luminile erau aprinse și făceau să sclipească fulgii de nea care cădeau prin dreptul ferestrei. Începuse ședința de judecată. Lanser ședea în capul mesei, cu Hunter în dreapta, apoi Tonder, iar în celălalt capăt, căpitanul Loft, în fața căruia se afla un mic teanc de hârtii. Pe latura cealaltă, la stânga colonelului stătea primarul Orden, iar

pe scaunul următor, Prackle – care își nota ceva într-un carnet. Lângă masă stăteau în picioare doi paznici cu baionetele fixate la puști și cu căști pe cap, țepeni ca două figurine de lemn. Între ei aștepta Alex Morden, un tânăr voinic, cu fruntea lată și joasă, ochii adânciți în orbite, nasul lung și ascuțit. Bărbia îi era fermă, gura mare și senzuală. Era lat în umeri și îngust în șolduri; avea mâinile încătușate în față și tot timpul strângea și desfăcea pumnii. Era îmbrăcat cu pantaloni negri, cămașă albastră descheiată la gât și haină închisă la culoare, lucioasă de atâta purtat.

Căpitanul Loft citi de pe hârtia pe care o avea în față.

— „Când i s-a ordonat să se întoarcă la muncă, a refuzat să plece, iar când i s-a repetat ordinul, prizonierul l-a atacat pe căpitanul Loft cu târnăcopul pe care îl avea asupra sa. Căpitanul Bentick s-a interpus…“

Primarul Orden tuși, iar când Loft se opri din citit, spuse:

— Stai jos, Alex. O santinelă să-i dea și lui un scaun.

Fără să pună întrebări, unul dintre paznicii lui Alex se întoarse și trase un scaun.

— Se obișnuiește, spuse Loft, ca prizonierul să stea în picioare.

— Lăsați-l să stea jos, insistă Orden. N-o să știm decât noi. Puteți scrie în procesul-verbal c-a stat în picioare.

— Nu se obișnuiește să se falsifice un proces-verbal, spuse Loft.

— Stai jos, Alex, repetă Orden.

Și flăcăul cel voinic se așeză, ținându-și în poală mâinile neliniștite.

Loft începu:

— Așa ceva e împotriva tuturor…

— Lasă-l să stea jos, zise colonelul.

Căpitanul Loft își drese glasul.

— „Căpitanul Bentick s-a interpus și a primit o lovitură în cap, care i-a zdrobit craniul.“ Este anexat un raport medical. Doriți să-l citesc?

— Nu-i nevoie, spuse Lanser. Zi cât mai pe scurt.

— „La comiterea acestor fapte au fost martori câțiva dintre ofițerii noștri, ale căror depoziții sunt atașate la procesul-verbal. Acest tribunal militar consideră că prizonierul se face vinovat de crimă și recomandă sentința cu moartea.“ Doriți să citesc depozițiile soldaților?

— Nu, oftă Lanser și se întoarse către Alex. Nu negi că l-ai ucis pe căpitan, nu-i așa?

Alex zâmbi cu tristețe.

— L-am lovit. Nu știu dacă l-am omorât.

— Bună treabă, Alex, spuse Orden.

Și se priviră cu prietenie în ochi.

— Ce vrei să sugerezi, că a fost ucis de altcineva? întrebă Loft.

— Nu știu, zise Alex. Eu l-am pocnit doar o dată și pe urmă m-a pocnit și pe mine cineva.

— Vrei să ne oferi o explicație? îi ceru colonelul Lanser. Nu-mi vine în minte nimic care ar putea să schimbe sentința, dar te vom asculta.

— Cu tot respectul, interveni Loft, supun atenției observația că domnul colonel n-ar fi trebuit să spună asta. Denotă că tribunalul acesta nu este imparțial.

Orden scoase un hohot de râs sec. Colonelul se uită la el și zâmbi ușor.

— Ai vreo explicație de oferit? repetă el.

Alex ridică o mână să gesticuleze și cealaltă se înălță odată cu ea. Păru stânjenit și le lăsă la loc în poală pe amândouă.

— Eram furios, spuse el. Îmi ies repede din fire. Mi-a zis că trebuie să muncesc. Eu sunt om liber. M-am înfuriat și l-am pocnit. Cred c-am dat tare. N-am nimerit pe cine trebuie.

Arătă spre Loft.

— Pe el am vrut să-l pocnesc, pe ăsta.

— Nu contează pe cine voiai să lovești, spuse Lanser. Indiferent de persoana ucisă, ar fi fost aceeași situație. Regreți ce-ai făcut?

Și adăugă pentru ceilalți de la masă:

— Ar da bine la dosar dacă și-ar regreta fapta.

— Să regret? zise Alex. Nu regret. Mi-a zis să mă duc la muncă – mie, om liber! Pe vremuri am fost consilier municipal. Și el îmi zicea că trebuie să muncesc.

— Dar dacă primești pedeapsa capitală, atunci n-are să-ți pară rău?

Alex lăsă capul în jos și se strădui din răsputeri să judece cu toată onestitatea.

— Nu, răspunse el. Adică vreți să știți dacă aș face-o din nou?

— Asta vreau să știu.

— Nu, zise Alex gânditor, nu cred că-mi pare rău.

— Să se consemneze la dosar, spuse Lanser, că prizonierul a fost copleșit de remușcări. Sentința decurge automat. Înțelegi? i se adresă el lui Alex. Tribunalul nu are libertate decizională. Tribunalul te găsește vinovat și te condamnă să fii împușcat fără întârziere. Nu văd nici un motiv pentru care să mai fii chinuit cu procedura aceasta. Căpitan Loft, am uitat ceva?

— Ați uitat de mine, spuse Orden.

Se ridică în picioare, își împinse scaunul în spate și se apropie de Alex. Iar Alex, dintr-o veche obișnuință, se ridică și el, respectuos.

— Alexander, eu sunt primarul ales.

— Știu, domnule.

— Alex, oamenii aceștia sunt invadatori. Ne-au ocupat țara atacând prin surprindere, folosind trădarea și forța.

Căpitanul Loft interveni:

— Domnule colonel, n-ar trebui să permitem așa ceva.

— Șșt! făcu Lanser. Mai bine să ascultăm lucrurile astea, sau poate ai prefera să fie spuse pe ascuns?

Orden continuă ca și cum nici n-ar fi fost întrerupt.

— Când au venit ei, localnicii erau nedumeriți, și eu eram nedumerit. Nu știam ce să facem și ce să credem. Ceea ce ai făcut tu a fost primul gest hotărât. Furia ta personală a fost începutul unei furii colective. Știu ce se zice prin oraș, că m-am dat de partea acestor oameni. Orășenilor noștri pot să le demonstrez prin fapte că se înșală, însă tu… tu ai să mori. Vreau să știi și tu asta.

Alex lăsă capul în jos, apoi îl ridică.

— Știu, domnule primar.

— Plutonul de execuție e pregătit? se interesă Lanser.

— Așteaptă afară, domnule colonel.

— Cine-l comandă?

— Locotenentul Tonder, domnule colonel.

Tonder, cu fruntea sus și bărbia înainte, își ținu respirația.

— Ți-e teamă, Alex? întrebă Orden cu voce blândă.

Iar Alex răspunse:

— Da, domnule.

— Nu pot să-ți spun să nu te temi. Și mie mi-ar fi teamă, la fel cum le-ar fi și acestor tineri… zei ai războiului.

— Cheamă-ți plutonul, zise Lanser.

Tonder sări de pe scaun și se duse la ușă.

— Sunt aici, domnule colonel.

Deschise ușa larg, să poată fi văzuți soldații cu căști pe cap.

— Du-te, Alex, spuse Orden, și să știi că oamenii ăștia nu vor avea parte de liniște, nici o clipă de tihnă nu vor avea, până nu vor pleca de-aici sau vor muri. Orașul se va uni datorită ție. E o tristă recunoaștere și o slabă consolare pentru tine, dar așa va fi. Nu vor avea parte de liniște.

Alex închise ochii și strânse pleoapele. Primarul Orden se aplecă și-l sărută pe obraz.

— Adio, Alex, spuse el.

Santinelele îl apucară pe Alex de câte un braț și îl călăuziră spre ieșire, în timp ce tânărul continua să-și țină ochii strâns închiși. Plutonul făcu stânga-mprejur, părăsi în marș veranda și se îndepărtă sub ninsoare, prin zăpada care înăbușea zgomotul pașilor.

Cei din jurul mesei rămăseseră tăcuți. Orden privi spre fereastră și văzu o mică pată rotundă, locul în care o mână curăța iute zăpada de pe geam. Se holbă la ea fascinat, apoi își mută repede privirea în altă parte.

— Sper că vă dați seama de ceea ce faceți, îi spuse el colonelului.

Căpitanul Loft își aduna hârtiile. Lanser îl întrebă:

— În piață, domnule căpitan?

— Da, în piață, spuse Loft. Trebuie să aibă public.

Iar Orden repetă:

— Sper că vă dați seama.

— Omule, spuse colonelul, indiferent dacă ne dăm seama sau nu, e un lucru care trebuie făcut.

În cameră se lăsă liniștea și toți rămaseră în așteptare, ascultând. Nu avură mult de așteptat. Din depărtare se auzi o rafală de gloanțe. Lanser oftă din rărunchi. Orden își duse o mână la frunte și trase aer adânc în piept. Atunci se auzi de afară un răcnet. Sticla ferestrei se făcu țăndări spre interior și locotenentul Prackle se răsuci pe loc. Își duse o mână la umăr și se uită la ea cu privirea încremenită.

Lanser țâșni de pe scaun, strigând:

— Vasăzică, a-nceput! Ești rănit grav, locotenent?

— La umăr, răspunse Prackle.

Lanser preluă comanda.

— Căpitan Loft, trebuie să fi rămas urme în zăpadă. Numaidecât, vreau să fie percheziționată fiecare locuință și găsite armele de foc. Fiecare individ care deține vreo armă să fie luat prizonier. Dumneata, domnule, îi spuse el primarului, ești reținut sub protecția noastră din acest moment. Și te rog să înțelegi un lucru: vom împușca cinci inși, zece, o sută pentru fiecare om de-al nostru.

— Un om cu anumite amintiri de viață, murmură Orden.

Lanser se întrerupse în mijlocul unui ordin. Privirea i se mută încet către primar și, un moment, fiecare îl înțelese pe celălalt. Apoi Lanser își îndreptă spinarea.

— Un om care nu se lasă condus de amintiri! rosti el tăios. Apoi: Vreau să fie confiscate toate armele din oraș. Să fie arestat oricine se opune. Repejor, până nu le șterge ninsoarea urmele.

Ofițerii își luară căștile, își scoaseră pistoalele și porniră. Orden se apropie de fereastra spartă și spuse cu tristețe:

— Mirosul de zăpadă, dulceag și rece.

5

Zilele se târau una după alta, săptămânile, lunile. Ningea și se topea, ningea și se topea, și într-un târziu a nins și nu s-a mai topit. Clădirile întunecate din micul oraș aveau clopote, pălării și sprâncene albe, iar în dreptul intrărilor erau tranșee săpate prin zăpadă. În port, șlepurile soseau goale și plecau încărcate, dar cărbunele nu se lăsa scos cu ușurință de sub pământ. Și minerii buni făceau greșeli. Se mișcau stângaci și greoi. Utilajele se stricau și dura mult timp repararea lor. Națiunea cucerită intrase într-o rutină lentă, tenace, tăcută, în așteptarea răzbunării. Cei care trădaseră, care îi ajutaseră pe invadatori – și mulți dintre ei crezuseră că o fac pentru o cârmuire mai bună și pentru un ideal de trai – descopereau că autoritatea pe care o căpătaseră era șubredă, că oameni pe care îi cunoșteau îi priveau acum cu răceală și nu le mai vorbeau.

Și moartea plutea în aer, pândea și aștepta. Se petreceau accidente la calea ferată care urca în munți și lega orașul de restul țării. Se stârneau avalanșe care potopeau și rupeau șinele. Nici un tren nu se mai mișca din loc până nu se inspecta mai întâi calea de rulare. Ca represalii, aveau loc execuții, dar fără vreun efect. Când și când, câte un grup de tineri evada și pornea către Anglia. Iar englezii bombardau mina de cărbune,

provocau ceva daune și ucideau câțiva oameni, deopotrivă prieteni și dușmani. Nimic bun nu ieșea de aici. Ura rece se înteți pe timpul iernii, ura cea tăcută, ura mohorâtă, ura înverșunată. Rezervele de hrană erau ținute sub control – îi era oferită celui supus și refuzată celui nesupus –, astfel încât întreaga populație ajunse să se supună de nevoie. Exista o limită dincolo de care hrana nu mai putea fi refuzată, căci lihnitul nu e în stare să sape după cărbuni în mină, nici să ridice greutăți și nici să le care. Iar în ochii oamenilor se citea ura adâncă, pe sub pojghița supunerii.

Venise și vremea în care cuceritorul se pomenea încercuit, în care soldații din batalion începeau să se simtă singuri printre inamici tăcuți și nimeni nu-și permitea să lase garda jos măcar o clipă. Dacă o lăsa, dispărea și nămeți neștiuți îi acopereau lești. Dacă se ducea de unul singur la vreo femeie, dispărea și nămeți neștiuți îi acopereau lești. Dacă se punea pe băut, dispărea. Soldații din batalion puteau să cânte doar împreună, puteau să danseze doar împreună, iar cu vremea dansul a încetat și cântările au ajuns să exprime dorul de casă. Discutau doar despre prieteni și despre rudele care-i iubeau, tânjeau după căldură și afecțiune, pentru că nu poți fi soldat zi după zi și lună de lună fără întrerupere, mai vrei să fii și om, îți dorești compania fetelor, băutură, muzică și râsete cu inima ușoară, iar când lucrurile acestea îți sunt luate, simți și mai amarnic dorința de-a le avea.

Așa se face că soldații se gândeau mereu la căminul lor. Ajunseseră să urască locul pe care îl cuceriseră, se purtau grosolan cu localnicii și localnicii se purtau grosolan cu ei, iar spaima care încolțise în cuceritori începea să crească, spaima că n-avea să se mai termine niciodată, că nu-și vor mai găsi

liniștea sufletească sau că nu vor mai putea să se întoarcă la casele lor, spaima că într-o bună zi se va termina cu ei și că vor ajunge să fie vânați prin munți ca iepurii, fiindcă ura celor cuceriți nu se îmblânzea deloc. Patrulele zăreau lumini, auzeau râsete și se lăsau atrase ca mușteleile de foc, iar când ajungeau în apropiere, râsetele se opreau, căldura se risipea și oamenii își recăpătau obediența glacială. Soldații simțeau miros de mâncare caldă din câte un birt, intrau și comandau, dar mâncarea caldă pe care o primeau era mult prea sărată și prea iute.

Apoi soldații citeau știri de acasă și din alte țări cucerite; veștile erau întotdeauna bune, iar ei le-au crezut un timp, nu prea mult, și după o vreme nu le-au mai dat crezare. Fiecare dintre ei trăia acum cu spaima în suflet. „Dacă acasă s-ar prăbuși țara, nouă nici nu ne-ar spune, și pe urmă ar fi prea târziu. Oamenii de-aici nu ne-ar cruța. Ne-ar omorî pe toți.“ Își aminteau povești de când se retrăgeau camarazii lor prin Belgia, de când se retrăgeau din Rusia. Iar cei mai citiți dintre ei își aminteau tragedia retragerii frenetice din Moscova, când fiecare furcă de țăran apucase să guste sânge și zăpada se făcuse covor putred de cadavre.

Știau că de cum s-ar da bătuți, ori s-ar relaxa, ori ar dormi prea mult, s-ar întâmpla și aici la fel, de aceea somnul le era agitat, iar ziua nu-și găseau locul. Puneau întrebări la care ofițerii lor nu puteau răspunde pentru că nu cunoșteau răspunsul. Nici lor nu li se spunea nimic. Nici ei nu credeau veștile de-acasă.

Așa ajunseră cuceritorii să se teamă de cei cuceriți; cu nervii zdruncinați, li se întâmpla să tragă noaptea în năluciri. Îi însoțea peste tot tăcerea rece, mohorâtă. Apoi, într-o singură

săptămână, trei soldați își pierdură mințile și plânseră întruna, noapte și zi, până fură trimiși acasă. Și poate ar mai fi înnebunit și alții, de n-ar fi auzit că pe demenți îi aștepta acasă o moarte blândă, iar gândul la moartea blândă e crâncen. Spaima li se strecura în camerele din cazarmă și îi umplea de tristețe, se strecura în patrule și le îndemna la cruzime.

Anul era pe sfârșite și nopțile se tot lungeau. Era deja întuneric la trei după-amiaza și nu se mai lumina până la nouă dimineața. Nici o rază veselă nu răzbătea afară, pe zăpadă, fiindcă legea cerea ca toate ferestrele să fie acoperite în caz de raiduri cu bombardiere. Și totuși, când treceau pe deasupra bombardierele englezești, întotdeauna apărea câte o lumină în preajma minei de cărbune. Santinelele mai trăgeau în câte un om cu un lămpaș aprins, iar o dată împușcaseră o fată care ținea o lanternă. Nimic bun nu ieșea de aici. Nu se vindeca nimic cu gloanțe.

La rândul lor, ofițerii erau reflexia oamenilor din subordine; aveau mai multă stăpânire de sine fiindcă trecuseră printr-o instrucție militară superioară și erau mai capabili pentru că aveau o mai mare responsabilitate, dar în adâncul lor zăceau aceleași spaime și purtau aceleași aleanuri ferecate în inimă. Iar povara lor era dublă, căci neamul cucerit îi pândea să le surprindă greșelile, în timp ce propriii lor oameni îi pândeau să le afle slăbiciunile, așa că nervii lor erau întinși și gata să cedeze oricând. Invadatorii se aflau sub un teribil asediu imaterial și toată lumea, cuceriți și cuceritori, știa ce avea să se întâmple când va apărea prima crăpătură în fortificație.

În reședința primarului, camera de la etaj parcă își pierduse orice urmă de confort. Ferestrele erau complet acoperite cu hârtie neagră și peste tot apăruseră grămăjoare de lucruri –

instrumentele și echipamentul care necesitau manipulare atentă, binoclurile, măștile de gaze și căștile de protecție. Aici, în sfârșit, disciplina era mai laxă, ca și cum ofițerii aceștia știau că pe undeva mai trebuie slăbit câte un șurub, altminteri se strică toată mașinăria. Pe masă erau două lămpi cu petrol care aruncau o lumină aspră, intensă și proiectau umbre uriașe pe pereți, iar bâzâitul lor neîntrerupt era ca un zgomot de fond al încăperii.

Maiorul Hunter își vedea de lucru. De-o vreme, planșeta lui era mereu pregătită, fiindcă nici nu așternea bine ceva pe hârtie, că bombele îi distrugeau munca. Dar asta nu-l întrista prea tare, căci construitul era viața lui, iar aici era de construit mai mult decât ar fi fost în stare să proiecteze sau să realizeze. Ședea și lucra cu lumina în spate, mișcând teul în sus și-n jos pe planșetă și creionând de zor.

Locotenentul Prackle, cu mâna tot agățată de gât în eșarfă, stătea pe un scaun cu spătar la masa din mijlocul camerei și citea o revistă ilustrată. În capul mesei, locotenentul Tonder scria o scrisoare. Când și când, cu tocul în aer, ridica privirea de la scrisoare către tavan, în căutarea cuvintelor pe care să le aștearnă pe hârtie.

Prackle întoarse o pagină de revistă și spuse:

— Dacă închid ochii, văd fiecare magazin de pe strada asta de-aici.

Hunter își continuă lucrul, iar Tonder mai scrise câteva cuvinte.

— E un restaurant chiar aici, în spate, urmă Prackle. Se vede în fotografie. Se cheamă Burden’s.

Hunter spuse fără să ridice privirea:

— Îl știu. Aveau niște scoici bune acolo.

— Cum să nu, zise Prackle. Totul era bun acolo. Nu serveau nimic să nu fi fost bun. Și ce cafea aveau…

Tonder ridică privirea de la scrisoare.

— Acum nu mai servesc cafea… nici scoici.

— Mă rog, nu știu, zise Prackle. Atunci serveau și-o să servească din nou cândva. Și lucra acolo o chelneriță…

Îi descrise silueta cu o mișcare a mâinii – cea teafără.

— Blondă, nu mai știu cum o chema.

Coborî iar privirea la revistă.

— Avea cei mai ciudați ochi – are, vreau să zic –, mereu nițel umezi, de zici că tocmai a plâns sau a râs.

Aruncă o privire spre tavan și adăugă domol:

— Am ieșit cu ea. Era adorabilă. Nici nu știu de ce nu mă duceam mai des. Mă-ntreb dac-o mai fi acolo.

— Probabil că nu, răspunse Tonder posac. O lucra în vreo fabrică.

Prackle râse.

— Sper că n-au raționalizat și fetele acasă.

— De ce nu? întrebă Tonder.

— Ție nu-ți prea plac fetele, este? zise Prackle glumeț. Nu prea, zi că nu-i așa!

— Îmi plac fetele la ce-s bune fetele. Nu le las să-mi încalece și viața soldățească.

La care Prackle replică sarcastic:

— Așa e, se pare că stau călare pe tine tot timpul.

Tonder încercă să schimbe subiectul.

— Tare urâte-mi sunt afurisitele astea de lămpi. Domnule maior, când ai de gând să te ocupi de repararea generatorului?

Maiorul Hunter ridică încet privirea de la planșetă și spuse:

— Ar trebui să meargă deja. Am pus la lucru meseriași pricepuți. Cred c-ar trebui să dublez paza la el de-acum încolo.

— L-ați prins pe individul care l-a stricat? întrebă Prackle.

— Din cinci suspecți, ar putea fi oricare, răspunse Hunter încruntat. I-am arestat pe toți cinci.

Și continuă cu un aer meditativ:

— E foarte ușor să strici un generator dacă știi cum se face. Ajunge un scurtcircuit și se strică singur. Deja ar trebui să se-aprindă lumina, din clipă-n clipă.

Prackle, tot cu ochii la revista lui, spuse:

— Mă-ntreb când ne vin și nouă înlocuitori. Când o să mai mergem și noi pe-acasă în permisie. Domnule maior, nu v-ar conveni să mergeți acasă să vă odihniți?

Hunter ridică fruntea și, pentru o clipă, i se citi pe față deznădejdea.

— Ba da, cum să nu.

Se reculese.

— De patru ori am construit linia secundară. Nu știu cum se face că mereu se găsește câte-o bombă să nimerească tocmai acolo. Începe să mă obosească bucata asta de cale ferată. Trebuie să schimb ruta de fiecare dată din cauza craterelor. Nu-i timp să fie astupate. Pământul e înghețat bocnă. Mi se pare că-i prea multă trudă.

Deodată se aprinse lumina electrică, iar Tonder întinse mâna din reflex și stinse cele două lămpi cu petrol. Șuieratul dispăru.

— Slavă Domnului! exclamă Tonder. Sâsâitul ăla mă calcă pe nervi. Tot am impresia că șopăcăiește cineva.

Împături scrisoarea pe care o scrisese până atunci și adăugă:

— E ciudat că nu ne vin mai multe scrisori. În două săptămâni, am primit una singură.

— Poate nu-ți scrie nimeni, zise Prackle.

— Poate, încuviință Tonder, apoi se întoarse către maior. Dacă s-ar întâmpla ceva… acasă, vreau să zic… ce credeți, ne-ar anunța și pe noi? Ceva rău, vreau să zic, dacă ar muri cineva sau mai știu eu ce.

— Nu știu, răspunse Hunter.

— Păi, continuă Tonder, eu unul aș vrea să scap din văgăuna asta uitată de lume!

Se băgă și Prackle în vorbă:

— Parcă aveai de gând să te stabilești aici după război.

Și se apucă să imite vocea lui Tonder:

— Pui patru, cinci ferme laolaltă. Îți faci un locșor frumos, numai bun de locuit cu familia. Nu așa ziceai? Voiai să te faci boiernaș de țară, nu? Oameni de treabă, amabili, pajiști superbe, căprioare și copilași. Așa era planul, nu, Tonder?

În timp ce-l asculta pe Prackle, Tonder lăsă mâna jos. Apoi își prinse tâmplele în palme și spuse cu glasul înecat de emoție:

— Încetează! Nu mai vorbi așa! Ce oameni! Ce popor îngrozitor! Ce ființe reci! Nici nu se uită la tine când vorbești cu ei.

Se înfioră.

— Nu spun nimic niciodată. Când îți răspund, parcă-s de pe lumea cealaltă. Se supun, îngrozitoare nație. Iar fetele sunt de gheață!

Dinspre ușă se auzi o bătaie ușoară și intră Joseph cu un coș de cărbuni. Traversă în liniște încăperea și lăsă coșul pe podea atât de ușor, încât nu făcu nici cel mai mic zgomot, apoi se întoarse și, fără să se uite la nimeni, porni înapoi către ușă.

— Joseph! strigă Prackle.

Iar Joseph se întoarse fără să răspundă, fără să ridice privirea, și schiță o vagă înclinare. Prackle continuă să-i vorbească pe același ton ridicat.

— Joseph, e pe-aici niște vin sau coniac?

Joseph clătină din cap.

Tonder se ridică brusc de la masă, schimonosit la față de furie, și răcni:

— Răspunde, porcule! Răspunde cu vorbe!

Joseph nu ridică privirea.

— Nu, domnule, spuse el cu o voce inexpresivă. Nu, domnule, nu e vin.

Tonder se zborși la el:

— Și nici coniac?

Joseph, cu privirea în pământ, răspunse la fel de inexpresiv:

— Nu e nici coniac, domnule.

Și așteptă perfect nemișcat.

— Ce mai vrei? întrebă Tonder.

— Vreau să plec, domnule.

— Atunci pleacă, ce mama dracului!

Joseph se întoarse și ieși tăcut, iar Tonder scoase din buzunar o batistă și își șterse fața. Hunter se uită la el și-i spuse:

— Prea ușor te-ai dat bătut în fața lui, n-ar fi trebuit.

Tonder se așeză la loc și, sprijinindu-și tâmplele în palme, spuse cu vocea întretăiată:

— Vreau o fată. Vreau acasă. Vreau o fată. E o fată în oraș, una frumușică. O văd mereu. E blondă. Locuiește lângă fierărie. Pe fata aia o vreau.

— Ia vezi! spuse Prackle. Stăpânește-te.

În momentul acela se stinse iar lumina și camera se cufundă în beznă. Pe când scăpărau chibrituri ca să reaprindă lămpile cu petrol, Hunter spuse:

— Credeam c-am pus mâna pe toți. Se vede că l-am scăpat pe vreunul. Dar nu pot să dau fuga acolo toată ziua bună ziua. Am pus oameni destoinici să se ocupe.

Tonder aprinse prima lampă, apoi o aprinse și pe a doua, după care Hunter îi zise pe un ton sever:

— Locotenent, dacă simți nevoia să vorbești, vorbește cu noi. Nu-i permite inamicului să te-audă că spui asemenea lucruri. Nimic nu le-ar plăcea mai mult acestor oameni decât să afle că ești cu nervii la pământ. Ai grijă să nu te-audă inamicul.

Tonder se așeză la locul lui. Lumina îi contura trăsăturile cu duritate și fâsâitul umplea din nou încăperea.

— Asta e situația! exclamă el. Dușmanul e peste tot! Fiecare bărbat, fiecare femeie, chiar și copiii! Dușmanul e peste tot! Se uită la tine din pragul ușii. Li se văd fețele albe pe după perdele, stau acolo și ascultă. I-am cucerit, am învins peste tot unde ne-am dus, și ei așteaptă și se supun, și tot așteaptă. Jumătate de lume e a noastră. Și-n alte părți e tot așa, domnule maior?

— Nu știu, răspunse Hunter.

— Asta e situația, zise Tonder. Nu știm. După ce rapoarte ne sosesc… ai zice că totul e în mâinile noastre. Țările cucerite îi aclamă pe soldații noștri, aclamă noua ordine.

I se schimba vocea, devenea tot mai slabă.

— Ce ne zic rapoartele astea? Ne zic că suntem ovaționați, iubiți, că se aruncă flori în calea noastră? Of, și oamenii ăștia îngrozitori care ne pândesc din zăpadă!

Iar Hunter îl întrebă:

— Acum, că ți-ai luat greutatea asta de pe suflet, te simți mai bine?

Interveni și Prackle, care tot bătea ușor cu pumnul teafăr în masă.

— N-ar trebui să vorbească așa. Ar trebui să țină lucrurile astea pentru el. Ori e soldat, ori nu e? Dacă e, să se poarte ca atare.

Ușa se deschise încet și intră căpitanul Loft, cu zăpadă pe cască și pe umeri. Avea nasul roșu de frig și gulerul mantalei ridicat peste urechi. Se umplu de zăpadă pe jos când își scoase casca și își scutură umerii.

— Ce mai meserie! zise el.

— Iar necazuri? întrebă Hunter.

— Mereu necazuri. Văd că iar v-au stricat dinamul. Ei, măcar la mină cred c-am rezolvat pentru o vreme.

— Ce ți s-a-ntâmplat? se interesă Hunter.

— Eh, ca de obicei… încetinirea producției și un vagonet stricat. Dar l-am văzut pe sabotor. L-am împușcat. Cred că de-acum le-am găsit leacul, domnule maior. Mi-a venit o idee. O să pun fiecare om să scoată o cantitate anume de cărbune. N-am cum să-i înfometez, că nu vor mai putea munci, dar zău c-am găsit soluția. Care nu scoate cărbune cât e norma nu primește mâncare pentru familie. O să-i ținem să mănânce la mină, ca să nu împartă cu cei de-acasă. Cu asta ar trebui să se rezolve problema. Ori muncesc, ori le rămân copiii flămânzi. Le-am zis și lor mai adineauri.

— Și ei ce-au zis?

Loft miji ochii, încrâncenat.

— Ce să zică? Ce, zic ei vreodată ceva? Nimic! Nici o vorbă! Dar vedem noi dac-o să scoată sau nu cărbunele ăla.

Își dădu jos mantaua și o scutură, iar privirea îi căzu pe ușa de la intrare, care era ușor întredeschisă. Se apropie de ea fără zgomot, o deschise cu o mișcare bruscă, apoi o închise.

— Credeam c-am închis-o bine.

— Ai închis-o, spuse Hunter.

Prackle își răsfoia mai departe revista ilustrată. Glasul îi revenise la normal.

— Uriașe mai sunt tunurile astea pe care le folosim în est. Nu le-am văzut niciodată cu ochii mei. Domnia voastră le-ați văzut, domnule căpitan?

— O, da, răspunse căpitanul Loft. Le-am văzut cum trag. Sunt o minune. Nimic nu le ține piept.

— Domnule căpitan, spuse Tonder, vă sosesc multe vești de-acasă?

— Vin destule.

— Cum merge treaba pe-acolo, e bine totul?

— Merge de minune! răspunse Loft. Trupele noastre înaintează pretutindeni.

— Englezii încă n-au fost învinși?

— Sunt învinși în fiecare confruntare.

— Dar tot mai luptă?

— Mai fac câte-un raid aerian, atâta tot.

— Și rușii?

— Cu ei s-a terminat.

Tonder insistă:

— Dar mai luptă?

— Doar încăierări mărunte, atâta tot.

— Atunci, am cam câștigat războiul, nu-i așa, domnule căpitan? întrebă Tonder.

— Da, așa e.

Tonder îl privi cu luare-aminte.

— Chiar credeți asta, nu-i așa, domnule căpitan?

— Nu-l lăsați s-o ia de la capăt! interveni Prackle.

Loft se încruntă la Tonder.

— Nu-nțeleg ce vrei să spui.

— Vreau să zic că vom merge acasă cât de curând, nu-i așa?

— Mă rog, reorganizarea o să mai dureze o vreme, zise Hunter. Doar nu poți instaura noua ordine peste noapte.

— E posibil să dureze până la sfârșitul vieților noastre?

— Nu-l lăsați s-o ia de la capăt! exclamă Prackle.

Loft veni lângă Tonder și-i spuse:

— Locotenent, nu-mi place tonul întrebărilor dumitale. Nu-mi place nuanța asta de îndoială.

Hunter ridică privirea la ei.

— Nu fi aspru cu el, Loft. E obosit. Toți am obosit.

— Păi, și eu sunt obosit, zise Loft, dar nu las să mi se strecoare în minte îndoieli trădătoare.

— Dă-i pace, când îți spun! Unde-i colonelul, știi cumva?

— Își scrie raportul. Cere întăriri. Treaba asta e mai complicată decât am crezut noi.

— Și-o să le primească? întrebă Prackle surescitat. Întăririle?

— De unde să știu eu?

Tonder zâmbi.

— Întăriri! zise el încet. Sau poate înlocuitori. Poate plecăm și noi acasă în permisie.

Și adăugă, tot cu zâmbetul pe buze:

— Poate o să ies pe stradă și lumea o să-mi dea bună ziua și-o să spună „Uite soldatul“, și-o să se bucure că s-a întâlnit cu mine, o să se bucure. Și-o să fiu înconjurat de prieteni, o să pot să-i întorc spatele oricui fără să-mi fie frică.

— Nu începe iar! zise Prackle. Nu-l lăsați s-o ia razna din nou!

Loft comentă pe un ton scârbit:

— Avem și-așa destule probleme, mai lipsea s-o ia razna statul-major.

Dar Tonder nu se opri.

— Chiar credeți că ne vor veni înlocuitori, domnule căpitan?

— N-am spus asta.

— Dar ați spus că s-ar putea.

— Am spus că nu știu. Uite ce-i, locotenent, am cucerit deja jumătate de lume. O vreme, va trebui să facem și pe polițiștii cu ea. Doar știi cum merg lucrurile.

— Dar cealaltă jumătate? întrebă Tonder.

— Cealaltă va mai lupta un timp fără speranță, răspunse Loft.

— Înseamnă că vom fi răspândiți prin toată lumea.

— O vreme.

— Tare-aș vrea să-l faceți odată să tacă, zise Prackle iritat. Aș vrea să-i închideți gura. Să-l faceți să-nceteze.

Tonder scoase batista din buzunar și își suflă nasul, după care, râzând stânjenit, vorbi ca unul care nu-i în toate mințile.

— Am avut un vis ciudat, începu el. Presupun că era un vis. Poate-o fi fost un gând. Poate gând, poate vis.

— Ordonați-i să-nceteze, domnule căpitan!

— Domnule căpitan, continuă Tonder, țara asta e cucerită?

— Sigur că da, răspunse Loft.

În râsul lui Tonder se strecură o notă isterică.

— Ei sunt cuceriți și noi ne temem, ei sunt cuceriți și noi suntem împresurați.

Râsul îi deveni strident.

— Am avut un vis – sau un gând – afară în zăpadă, umbrele alea negre și fețele care se văd pândind pe după uși, fețele alea încremenite din spatele perdelelor... Am avut un gând sau un vis.

— Faceți-l să tacă odată! exclamă Prackle.

— În visul meu, Conducătorul era nebun.

Loft și Hunter izbucniră în râs, iar Loft spuse:

— Despre cât de nebun este a aflat și dușmanul. Pe asta trebuie s-o scriu în raport pentru acasă. O s-o publice ziarele. Dușmanul a aflat cât de nebun e Conducătorul.

Iar Tonder continuă râzând:

— Cucerire după cucerire, tot mai adânc în nămol.

Se înecă de atâta râs și tuși în batistă.

— Poate Conducătorul chiar e nebun. Muștele cuceresc hârtia lipicioasă. Muștele capturează alte trei sute de kilometri de hârtie lipicioasă!

Râdea tot mai isteric.

Prackle se aplecă și îl zgâlțâi cu mâna teafără.

— Oprește-te! Încetează! N-ai dreptul să faci așa ceva!

Începând să priceapă că râsul lui era isteric, Loft se apropie de Tonder și îl plesni peste față.

— Locotenent, încetează! ordonă el.

Tonder nu se opri din râs, iar Loft îl pălmui din nou.

— Încetează, locotenent! M-auzi?

Deodată Tonder se opri din râs și în liniștea care se lăsă nu se mai auzea decât sfârâitul lămpilor. Tonder privi mâna uimit, își pipăi fața lovită, se uită iar la mână și lăsă capul să-i cadă în piept.

— Vreau acasă, spuse el.

6

Nu departe de piața centrală, era o străduță pe care se înghesuiau unele într-altele case mici cu acoperișuri țuguiate și prăvălii mărunte. Zăpada era bătătorită pe poteci și pe stradă, dar se aduna mormane pe la garduri și pe acoperișuri. Vântul o împingea în obloanele ferestrelor. În curți se curățau poteci cu lopețile. Era o noapte neagră și rece, fără nici o lumină la ferestre, ca să nu atragă bombardierele. Și nu umbla nimeni pe afară, fiindcă interdicția de ieșire pe timp de noapte era foarte strictă. Casele arătau ca niște mogâldețe întunecate între nămeți. La răstimpuri scurte trecea câte o patrulă de șase soldați, fiecare cu câte o lanternă lungă, cercetând în dreapta și în stânga. Pașii lor răsunau înfundat cât era strada de lungă, bocancii scârțâiau pe zăpada bătătorită. Erau niște siluete neclare în mantale groase; pe sub căști purtau bonete tricotate care le acopereau urechile și coborau peste gură și bărbie. Ningea slab, o fulguială măruntă ca bobul de orez.

Soldații patrulau și vorbeau între ei despre lucruri cărora le duceau dorul – despre carne și supă fierbinte, despre bogăția untului, despre frumusețea fetelor și despre surâsul lor, despre buzele și ochii lor. Discutau despre astfel de lucruri și uneori

mai aduceau vorba și despre cât de mult detestau ce au de făcut și singurătatea care-i încearcă.

Lângă fierărie era o căsuță cu acoperiș țuguiat, care arăta la fel ca toate celelalte și purta aceeași cușmă de nea. Nu răzbătea nici o lumină prin ferestrele ei oblonite, iar ușile de furtună erau bine închise. Dar înăuntru ardea un felinar în micul salon, iar ușile de la dormitor și bucătărie erau deschise. În soba de tuci, lipită de peretele din spate, mocneau cărbuni aprinși. Era o cameră sărăcăcioasă, dar caldă și primitoare; podeaua era acoperită cu un covor tocit, iar pereții erau tapetați cu crini heraldici demodați, aurii pe fond cafeniu. Două tablouri atârnau pe peretele din fundul încăperii, unul cu un pește mort pe un platou de ferigi și celălalt cu un cocoș-de-munte întins pe o creangă de brad. Pe peretele din dreapta era un tablou cu Hristos pășind pe unde către pescarii deznădăjduiți. Se mai aflau în cameră două scaune cu spătar și un divan acoperit cu o cuvertură în culori vii. În mijloc era o măsuță rotundă, iar pe ea, o lampă cu kerosen prin al cărei abajur rotund și înflorat se difuza în jur o lumină caldă și blândă.

Lângă sobă se afla ușa interioară, care dădea în hol și de acolo la ușa de furtună.

La masă, într-un balansoar cu perne, ședea de una singură Molly Morden. Deșira un vechi pulover de lână albastră și înfășura firul pe un ghem. Avea deja un ghem mărișor. Lângă ea, pe masă, se afla lucrul ei de mână, în care își înfipsese andrelele, iar alături, o foarfecă mare. Tot acolo își lăsase și ochelarii, fiindcă n-avea nevoie de ei pentru tricotat. Era tânără, frumușică și îngrijită. Părul blond îl purta strâns în vârful capului cu o fundă albastră. Mâinile ei deșirau cu iuțeală. În timp ce lucra, mai arunca din când în când câte o privire spre

hol. Vântul șuiera alene pe coșul sobei, dar noaptea, așa încotoșmănată în zăpadă, era liniștită.

Molly se opri brusc din lucru. Mâinile îi rămaseră nemișcate. Se uită înspre ușă și ascultă. Pașii grei ai patrulei se îndepărtau pe stradă și vocile abia se mai auzeau. Zgomotul se topi treptat. Molly se apucă iar să desfacă firul și să-l înfășoare pe ghem. Și din nou se opri. Dinspre ușă se auziră foșnete, apoi trei ciocănituri scurte. Molly lăsă ghemul și merse la ușă.

— Îndată! spuse ea tare.

Descuie și deschise, lăsând să intre o siluetă înfofolită zdravăn. Era Annie, bucătăreasa, cu ochii înroșiți și înfășurată în broboade. Se strecură iute înăuntru, de parcă avea exercițiu la furișat, și închise rapid ușile în urma ei, apoi rămase locului, trăgându-și nasul roșu de ger și aruncând priviri scurte prin cameră.

— Bună seara, Annie. Nu mă așteptam să vii pe-aici în seara asta. Scoate ce-ai pe tine și hai să te-ncălzești. E frig afară.

— Soldații au adus iarna mai devreme. Tata mereu zicea că războiul aduce vreme rea, sau vremea rea aduce războiul. Nu-mi aduc aminte cum era.

— Scoate-ți hainele și vino lângă sobă.

— Nu pot, zise Annie cu emfază. Trebuie s-apară.

— Cine s-apară? întrebă Molly.

— Excelența Sa, răspunse Annie, și domnul doctor, și cei doi frați Anders.

— Aici? întrebă Molly. Ce să caute aici?

Annie întinse mâna în care ținea un pachet mic.

— Ia asta, zise ea. Am furat-o din rația colonelului. E carne.

Molly despachetă bucățica rotundă de carne, o băgă în gură și întrebă mestecând:

— Ți-ai luat și tu?

— Doar eu o gătesc, nu? zise Annie. Mereu îmi iau.

— Când trebuie să vină?

Annie își trase nasul.

— Frații Anders plănuiesc să fugă în Anglia. N-au de ales. Acum stau ascunși.

— Stau ascunși? De ce?

— Păi, fratele lor, Jack, e cel pe care l-au împușcat azi c-a stricat vagonetul ăla. Soldații caută acum și restul familiei. Știi cum fac ăștia.

— Da. Știu cum fac. Ia loc, Annie.

— Nu-i timp. Trebuie să mă întorc să-i zic Excelenței Sale că-i totul în regulă aici.

— Te-a văzut cineva venind?

Annie zâmbi cu mândrie.

— Nu, mă pricep al naibii să mă furișez.

— Și primarul cum o să iasă din casă?

Annie râse.

— O să fie Joseph în patul lui, în caz că vin ăștia să verifice, și-o să poarte cămașa lui de noapte, și-o să fie lungit lângă doamna!

Râse din nou.

— Să facă bine Joseph să stea acolo cuminte și tăcut.

— Groaznică noapte să pleci pe mare, zise Molly.

— Mai bine decât să fii împușcat.

— Da, așa e. De ce vine primarul aici?

— Nu știu. Vrea să stea de vorbă cu frații Anders. Acum trebuie să plec, am trecut pe-aici doar să-ți zic.

— Și când vin?

— Ei, peste vreo jumătate de oră, poate trei sferturi, răspunse Annie. O să intru eu prima. Nu-și bate nimeni capul cu bucătăresele bătrâne.

Porni spre ușă, dar se întoarse la jumătatea distanței și spuse, de parcă ar fi acuzat-o pe Molly că ar fi rostit acele ultime cuvinte:

— Dar nu-s așa bătrână!

Și se strecură afară, închizând ușa în urma ei.

Molly își văzu mai departe de lucru, dar nu după mult timp se ridică, merse către sobă și săltă capacul plitei. Strălucirea focului îi lumină fața. Îl înteți, mai adăugă câțiva cărbuni și lăsă la loc capacul. Până să ajungă înapoi la balansoarul ei, se auzi o bătaie în ușa casei. Traversă camera, întrebându-se: „Oare ce-o fi uitat?“. Ieși în hol și strigă de acolo:

— Ce e?

Îi răspunse o voce de bărbat. Deschise ușa și vocea spuse:

— Nu vreau să-ți fac nici un rău. Nu vreau să-ți fac nici un rău.

Molly se retrase cu spatele și locotenentul Tonder intră după ea în casă.

— Cine ești? întrebă. Ce vrei? N-ai voie să intri aici. Ce dorești?

Locotenentul Tonder, care purta mantaua militărească lungă, cenușie, intră în cameră, își scoase casca și vorbi pe un ton rugător:

— Nu vreau să-ți fac nici un rău. Te rog, dă-mi voie să intru.

— Ce dorești? repetă Molly.

Și închise ușa în urma lui.

— Domnișoară, vreau doar să stăm de vorbă, atâta tot. Vreau să te aud vorbind. Asta-i tot ce vreau.

— Vrei să abuzezi de mine? întrebă Molly.

— Nu, domnișoară, doar să-mi permiți să stau puțin aici și-apoi o să plec.

— Ce vrei de la mine?

Tonder încercă să explice.

— Oare ai putea să înțelegi… ai putea să crezi când îți spun? N-am putea să uităm de războiul ăsta măcar câteva clipe? Câteva clipe, atât. Doar câteva clipe, nu putem și noi să stăm de vorbă… ca oamenii?

Molly se uită lung la el și buzele ei schițară un zâmbet.

— Nu știi cine sunt, nu-i așa?

— Te-am văzut în oraș, spuse Tonder. Știu doar atât, că ești încântătoare și că vreau să stau de vorbă cu tine.

Molly, tot cu zâmbetul pe buze, spuse încet:

— Deci nu știi cine sunt.

Se așează în balansoar, în timp ce Tonder stătea în picioare, ca un copil teribil de stingherit. Molly continuă pe același ton:

— Carevasăzică, te simți singur. Simplu ca bună ziua, nu-i așa?

Tonder își umezi buzele și se grăbi să răspundă:

— Așa-i. Văd că mă înțelegi. Eram convins c-ai să înțelegi. Nu se putea altfel, știam eu.

Vorbele i se revărsau șuvoi.

— Aproape că m-am îmbolnăvit de-atâta singurătate. Sunt singur și-n jur e numai tăcere și ură.

Și adăugă implorator:

— N-am putea sta de vorbă măcar puțin?

Molly își luă lucrul de mână și aruncă o privire scurtă către ușa de la intrare.

— Poți să rămâi cincisprezece minute, nu mai mult. Ia loc, domnule locotenent.

Și iar se uită la ușă. Din casă se auzi un trosnet. Tonder se crispă.

— E cineva aici? întrebă el.

— Nu, atârnă zăpada greu pe acoperiș. Nu mai am bărbat să m-ajute, s-o dea jos de-acolo.

— Din ce cauză? întrebă Tonder cu blândețe. Din cauza noastră?

Iar Molly încuviință din cap, cu privirea pierdută.

— Da.

Locotenentul se așează.

— Îmi pare rău, spuse el, iar după câteva clipe continuă: Aș vrea să pot face ceva pentru dumneata. O să pun pe cineva să dea jos zăpada de pe acoperiș.

— Nu, zise Molly. Nu.

— De ce nu?

— Pentru că lumea o să creadă că m-am dat cu voi. O să mă izgonească. Nu vreau să fiu izgonită.

— Da, zise Tonder, îmi dau seama cum ar fi. Voi toți ne urâți. Dar o să am grijă de tine, dacă mă lași.

Înțelegând că de-acum e stăpână pe situație, Molly se uită la el pe sub sprâncene, cu un licăr de cruzime în ochi, și spuse:

— De ce-mi mai ceri? Voi sunteți cuceritorii. Oamenii dumitale nu trebuie să ceară nimic. Pot să ia orice poftesc.

— Dar nu vreau așa, spuse Tonder. Nu așa vreau să fie.

Iar Molly râse, tot cu o urmă de cruzime.

— Vrei să te simpatizez, domnule locotenent, asta vrei?

— Da, răspunse el simplu și ridică fruntea. Ești atât de frumoasă, atât de caldă! Ai un păr minunat. Of, de câtă vreme

n-am mai văzut bunătate pe un chip de femeie!

— Și vezi bunătate la mine? întrebă ea.

El o privi lung.

— Îmi doresc să văd.

În cele din urmă, Molly lăsă ochii în jos.

— Vrei să mă seduci, nu-i așa, domnule locotenent?

Iar el răspunse încurcat:

— Vreau să-ți fiu pe plac. Asta vreau, să-ți placă de mine. Da, vreau să citesc asta în ochii tăi. Te-am văzut pe stradă. M-ai privit când treceai. Am dat ordin să nu fii hărțuită. Te-a hărțuit cineva?

— Mulțumesc, murmură Molly. Nu, n-am fost hărțuită.

Vorbele începură să i se precipite.

— Ei, să știi că ți-am scris și-o poezie. Ai vrea s-o citești?

Iar ea răspunse sardonic:

— E o poezie lungă? În curând trebuie să pleci.

— Nu, e scurtă, foarte scurtă. O poezioară.

Băgă mâna în interiorul mantalei și scoase o hârtie împăturită, pe care i-o întinse. Ea se aplecă spre lampă, își puse ochelarii și citi în tăcere.

„La ochii tăi albaștri
Eu mă gândesc oriunde
Și-o mare de albastre gânduri
În inimă-mi pătrunde.“[1]

Împăturind la loc hârtia, o puse în poală.

— Dumneata ai scris asta, domnule locotenent?

— Da.

— Pentru mine? insistă ea pe un ton puțin batjocoritor și îl țintui cu privirea, zâmbind. N-ai scris-o dumneata, domnule locotenent, nu-i așa?

Îi zâmbi și el, ca un copil prins cu minciuna.

— Așa e.

— Știi cine a scris-o? întrebă Molly.

— Da, răspunse Tonder, a scris-o Heine. Este „Mit deinen blauen Augen“. Mereu mi-a plăcut.

Râse stânjenit, râse și Molly cu el, și deodată se pomeniră râzând împreună. El se opri la fel de brusc cum începuse și privirea i se mohorî.

— N-am mai râs așa de-o veșnicie. Ne-au asigurat de afecțiunea localnicilor, ne-au spus că vom fi admirați. Nu-i adevărat. Localnicii doar ne urăsc și-atât.

Și schimbă subiectul, ca și cum ar fi fost presat de timp.

— Ești foarte frumoasă. Pe cât de frumos e când râzi și te bucuri, pe-atât ești tu de frumoasă.

— Încerci să mă seduci, domnule locotenent. Aproape a venit momentul să pleci.

— Poate chiar vreau să te seduc, spuse Tonder. Omul are nevoie de iubire. Fără iubire, moare. Se usucă pe dinăuntru și-ncepe să-și simtă inima ca iasca. Sufăr de singurătate.

Molly se ridică de pe scaun. Se uită neliniștită spre ușă, merse până la sobă și, când se întoarse către locotenent, expresia feței i se înăspri și privirea îi deveni necruțătoare.

— Vrei să te culci cu mine, domnule locotenent?

— N-am spus asta! De ce vorbești așa?

— Poate încerc să te dezgust, spuse Molly cu brutalitate. Am fost măritată cândva. Soțul meu e mort. Înțelegi dar, nu sunt virgină.

I se simțea înverșunarea în voce.

— Nu vreau decât să-ți placă de mine, spuse Tonder.

Iar Molly răspunse:

— Înțeleg. Ești un om civilizat. Știi că seducția e mai adâncă, mai plină și mai desfătătoare dacă cel sedus îl și place pe seducător.

— Nu vorbi așa! Te rog, nu vorbi așa!

Molly aruncă o privire rapidă către ușă.

— Domnule locotenent, noi suntem un popor cucerit, spuse ea. Ne-ați luat mâncarea. Mi-e foame. O să-mi placă mai mult de dumneata dacă îmi dai să mănânc.

— Ce spui acolo?

— Te dezgust, domnule locotenent? Poate chiar asta încerc să fac. Doi cârnați, ăsta-i prețul meu.

— Nu se poate să vorbești așa! insistă Tonder.

— Cum a fost cu fetele voastre, domnule locotenent, cum a fost după războiul dinainte? Pentru un ou sau o felie de pâine, omul putea s-o ia pe oricare la alegere. Pe mine mă vrei pe nimic, domnule locotenent? E prea mare prețul?

— M-ai dus de nas un moment. Dar, de fapt, și tu mă urăști, nu-i așa? Credeam că poate tu nu mă urăști.

— Nu, nu te urăsc, spuse ea. Doar că mi-e foame și… te urăsc!

— O să-ți ofer tot ce ai nevoie, zise Tonder, dar…

Însă ea îl întrerupse:

— Nu vrei să spui lucrurilor pe nume, nu? Nu vrei să consideri că ai o târfă. Asta era?

— Nici nu mai știu ce era. Din gura ta, totul pare plin de ură.

Molly izbucni în râs.

— Nu-i nici o plăcere să fii flămând, zise ea. Doi cârnați. Doi cârnați grași și gustoși pot să fie cel mai prețios lucru din lume.

— Nu spune asemenea lucruri. Te rog, nu mai vorbi așa!

— De ce nu? Sunt lucruri adevărate.

— Ba nu-s! N-au cum să fie adevărate!

Ea îl măsură din ochi câteva clipe, apoi se așeză și lăsă privirea în jos.

— Așa e, nu-i adevărat. Nu te urăsc. Și eu sufăr de singurătate. Și zăpada atârnă greu pe acoperiș.

Tonder se ridică în picioare și se apropie de ea. Îi luă mâna într-ale lui și spuse cu blândețe:

— Te rog să nu mă urăști. Sunt doar un locotenent. N-am cerut eu să vin aici. Nici tu n-ai cerut să-mi fii inamic. Sunt un biet om, nu sunt un invadator.

O clipă, degetele lui Molly îi strânseră ușor mâna.

— Știu, zise ea cu glas stins. Da, știu.

Iar Tonder continuă:

— Avem și noi dreptul la puțină viață, cu atâta moarte în jurul nostru.

Ea îi cuprinse obrazul cu palma și spuse:

— Da.

— O să am grijă de tine. Avem dreptul să trăim și noi, între atâtea omoruri.

Își lăsă o mână pe umărul ei. Molly se crispă deodată, făcu ochii mari și rămase privind în gol de parcă ar fi avut o vedenie. El își trase mâna și întrebă:

— Ce s-a-ntâmplat? Ce-i?

Cum ea tot privea fără să vadă, el repetă:

— Ce-i?

Molly răspunse ca prin vis:

— L-am îmbrăcat cum îmbraci un băiețel în prima lui zi de școală. Îi era frică. L-am încheiat la cămașă și am încercat să-l

îmbărbătez, dar nimic nu-l mai putea liniști. Și era speriat.

— Ce spui acolo? întrebă Tonder.

Iar Molly parcă vedea aievea ce descria în cuvinte.

— Nu știu de ce l-au mai lăsat să vină acasă. Era buimăcit. Nu știa ce se petrece. Nici măcar nu m-a sărutat la plecare. Îi era teamă, și era foarte curajos, ca un băiețel în prima lui zi de școală.

Tonder se ridică în picioare.

— Era soțul tău.

— Da, zise Molly, soțul meu. M-am dus să vorbesc cu primarul, dar n-avea nici o putere să m-ajute. Și pe urmă s-a dus – nu mergea prea drept și parcă nu-l țineau bine picioarele – și l-ați dus afară și l-ați împușcat. În clipele acelea a fost mai degrabă straniu decât groaznic. Încă nu-mi venea să cred cu adevărat.

— Soțul tău! repetă Tonder.

— Da. Iar acum, când e liniște în casă, mi s-a adeverit și mie. Acum, cu zăpada grea pe acoperiș, mi se adeverește. Și înainte de revărsatul zorilor, când mă apasă singurătatea în patul încălzit pe jumătate, atunci nu mai am nici o îndoială.

Tonder stătea în picioare dinaintea ei, cu toată nenorocirea zugrăvită pe chip.

— Noapte bună, spuse el. Dumnezeu să te apere. Îmi dai voie să mai vin?

Iar Molly, cu privirea la perete, pierdută în amintirea acelei zile, răspunse:

— Nu știu.

— O să mai vin.

— Nu știu.

Locotenentul se mai uită o dată la ea, apoi ieși fără o vorbă, iar Molly rămase cu privirea pironită la perete.

— Ține-mă, Doamne!

Stătu așa o vreme. Pe când privea peretele fără să-l vadă, ușa se deschise fără zgomot și intră Annie. Molly nici măcar nu băgă de seamă prezența ei.

— Ușa era deschisă, zise Annie cu reproș.

Molly ridică încet privirea spre ea, cu ochii larg deschiși, ca în transă.

— Da. A, da, Annie.

— Ușa era deschisă. A ieșit un bărbat de-aici. L-am văzut. Părea soldat.

— Da, Annie, încuviință Molly.

— A fost vreun soldat aici?

— Da, a fost un soldat.

— Ce căuta? întrebă Annie suspicioasă.

— A venit să mă seducă.

— Duduie, zise Annie, ce e cu tine? Doar nu te-ai dat cu ei, nu? Nu te-ai dat cu ei, cum a făcut Corell?

— Nu, Annie, nu m-am dat cu ei.

— Dacă se-ntorc cât e primarul aici, o să fie vina ta în caz că se-ntâmplă ceva rău. Vina ta o să fie!

— N-o să se-ntoarcă. N-am să-l las să se-ntoarcă.

Dar lui Annie nu i se domoli neîncrederea.

— Să-i chem să vină acum? întrebă ea. Zici că nu mai e nici o primejdie?

— Da, nu mai e nici o primejdie. Unde sunt?

— Afară, după gard, răspunse Annie.

— Zi-le să intre.

Pe când ieșea Annie, Molly se ridică din balansoar, își netezi părul și scutură din cap, parcă încercând să revină la viață. Din hol se auzi un zgomot. Intrară doi tineri înalți și blonzi. Erau îmbrăcați cu haine de postav și pulovere pe gât închise la culoare. Purtau căciuli tricotate. Erau arși de soare și vânjoși, și aproape că i-ai fi luat drept gemeni. Will Anders și Tom Anders, pescarii.

— Bună seara, Molly. Ai auzit vestea?

— Mi-a zis Annie. Nu-i o noapte bună de plecat.

— E mai bine decât pe noapte senină, spuse Tom. Când e senin, te dibuiesc avioanele. Ce vrea primarul, Molly?

— Nu știu. Am aflat despre fratele vostru. Îmi pare rău.

Cei doi rămaseră tăcuți o vreme, părând stingheriți.

— Știi cum e, zise Tom într-un târziu. Tu știi cel mai bine.

— Da, așa e, știu.

În prag apăru iar Annie, care șopti cu voce răgușită:

— Au sosit!

Apoi intrară primarul Orden și doctorul Winter. Își scoaseră paltoanele și căciulile și le întinseră pe divan. Orden se apropie de Molly și o sărută pe frunte.

— Bună seara, draga mea.

Se întoarse către Annie.

— Rămâi în hol, Annie. Să ne dai semnal, ciocănești o dată când vine patrula, încă o dată după ce-a trecut și de două ori dacă-i vreun pericol. Poți să lași ușa casei puțin întredeschisă ca să auzi dacă vine cineva.

— Da, domnule primar, zise Annie.

Ieși în hol și închise ușa în urma ei.

Doctorul Winter își încălzea mâinile la sobă.

— Am primit veste că plecați la noapte, băieți.

— Trebuie să plecăm, n-avem încotro, răspunse Tom.

Orden dădu din cap a încuviințare.

— Da, știu. Am auzit că aveți de gând să-l luați și pe domnul Corell cu voi.

Tom râse înverșunat.

— Ne-am gândit c-așa ar fi corect. Că doar îi luăm barca. Nu putem să-l lăsăm aici. Nu-i bine să fie văzut pe străzi.

— Preferam să fi plecat singur. E periculos să-l luați cu voi.

— Nu-i bine să fie văzut pe străzi, repetă Will vorbele fratelui său. Nu-i bine să-l vadă oamenii aici.

— Dar puteți să-l săltați? întrebă Winter. Nu și-a luat măsuri de precauție?

— A, ba da, și-a luat, într-un fel. Dar pe la douăsprezece, de obicei, o ia spre casă. Noi o să-l așteptăm după zid. Cred că putem să-l luăm de-acolo prin capătul grădinii până la țărm. Acolo își ține barca legată. Am urcat azi la bord s-o pregătim.

— Aș prefera să nu fie nevoie să-l luați, insistă Orden. E doar un pericol în plus. Dacă scoate vreun zgomot, s-ar putea să vă treziți cu patrula pe cap.

— N-o să scoată nici un zgomot, zise Tom, și e mai bine dacă i se pierde urma pe mare. Altfel, cine știe, poate-i vine de hac careva de prin oraș și pe urmă o să se lase cu prea multă vărsare de sânge. Nu, mai bine să dispară în larg.

Molly își reluă lucrul de mână și întrebă:

— O să-l aruncați peste bord?

Will se făcu roșu în obraji.

— Are să-l înghită marea, coniță.

Se întoarse spre primar:

— Voiați să ne vorbiți, domnule?

— Păi, da, am ceva să vă spun. Am tot chibzuit împreună cu doctorul Winter... Se vorbește mult despre dreptate, nedreptate, cucerire. Ne-au invadat, dar nu consider că ne-au cucerit.

Atunci se auzi o bătaie puternică în ușă și se făcu liniște în cameră. Andrelele lui Molly se opriră, iar brațul primarului rămase întins în aer. Tom încremeni cu mâna la urechea pe care și-o scărpina. Toată lumea stătea nemișcată. Toți ochii priveau către ușă. Apoi, la început slab, dar tot mai puternic, se auzi tropăitul patrulei, însoțit de scârțâitul bocancilor în zăpadă și de glasurile soldaților care sporovăiau în marș. Trecură prin fața casei, apoi zgomotul pașilor se topi în depărtare. Se auzi o a doua bătaie în ușă. Iar cei din încăpere răsuflară ușurați.

— Cred că i-o fi tare frig lui Annie, zise Orden.

Își luă paltonul de pe divan, deschise ușa și i-l dădu femeii.

— Puneți-l pe umeri, Annie, spuse el și închise ușa. Nu știu ce m-aș face fără ea. Se strecoară peste tot, vede tot, aude tot.

— Ar trebui să plecăm cât de curând, domnule primar, zise Tom.

— Aș prefera să uitați de domnul Corell, încercă Winter.

— Nu se poate. Nu-i bine să fie văzut pe străzi.

Și se uită la primarul Orden cu o privire iscoditoare. Acesta începu să vorbească molcom:

— Vreau s-o spun cât se poate de simplu. E un oraș mic. Dreptatea și nedreptatea se manifestă în lucruri mărunte. Fratele vostru a fost împușcat, Alex Morden a fost împușcat. Se cere răzbunare împotriva unui trădător. Oamenii sunt furioși și n-au cum să riposteze. Dar totul se manifestă la scară redusă. Se confruntă oameni cu oameni, nu sunt idei contra idei.

— E ciudat ca un doctor să se gândească la distrugere, interveni Winter, dar cred că orice popor supus unei invazii își

dorește să reziste. Noi nu avem arme, iar tăria sufletească și cea trupească nu sunt de-ajuns. Omul dezarmat își pierde tăria sufletească.

— Pentru ce ne spuneți toate astea, domnilor? întrebă Will Anders. Ce vreți să facem?

— Vrem să luptăm împotriva lor și n-avem mijloace, continuă Orden. Acum încearcă să controleze populația prin foame. Foamea aduce cu ea slăbiciunea. Voi, băieți, o să navigați spre Anglia. Poate n-are să vă asculte nimeni, dar să le cereți din partea noastră – din partea unui oraș mic – să ne dea arme.

— Vreți pușți? întrebă Tom.

Se auzi iar o bătaie rapidă în ușă, făcându-i pe toți să încremenească pe locurile lor, iar de afară se auziră zgomotele patrulei, care de data asta trecea în pas alergător. Din două mișcări, Will era deja la ușă. Tropăiturile ajunseseră acum în dreptul casei. Se auziră înăbușit ordine, apoi patrula trecând grăbită mai departe și o a doua bătaie în ușă.

— Or fi pornit să caute pe cineva, se auzi vocea lui Molly. Oare cine-o fi de data asta?

— Ar trebui să plecăm, spuse Tom neliniștit. Vreți pușți, domnule primar? Să le cerem pușți?

— Nu, spuneți-le cum stau lucrurile aici. Suntem supravegheați. Nu putem face nici o mișcare fără să provocăm represalii. Dacă am putea face rost de arme simple, care să poată fi ascunse, explozibili, dinamită cu care să aruncăm în aer șine de cale ferată, grenade, chiar și otravă, dacă e posibil…

Și continuă pe un ton mânios:

— Războiul ăsta e lipsit de onoare. E un război al trădărilor și-al crimei. Să folosim și noi metodele care ni s-au aplicat nouă! Să bombardeze britanicii mina de cărbuni, dar să ne arunce și

nouă bombe mici pe care să le putem folosi, să le ascundem, să le strecurăm pe sub șine, pe sub cisterne. Atunci vom fi și noi înarmați, în secret. Atunci invadatorii nu vor ști niciodată care dintre noi e înarmat. Să ne trimită cu bombardierele niște arme simple. Vom ști noi cum să le folosim!

Interveni și Winter:

— Nu vor ști niciodată când se va abate asupra lor următoarea lovitură. Soldații, patrula, nimeni n-are să știe care dintre noi e înarmat.

Tom își șterse fruntea.

— Dacă reușim să trecem cu bine, o să le spunem, domnule, dar... în fine, am auzit că cică în Anglia încă mai sunt la putere oameni care n-ar îndrăzni să dea arme pe mâna poporului.

Orden se uită lung la el.

— Ah! La asta nu m-am gândit. Mă rog, om trăi și-om vedea. În orice caz, dacă Anglia și America încă mai sunt guvernate de asemenea oameni, atunci soarta lumii e pecetluită. Transmiteți-le ce v-am zis, dacă sunt dispuși să asculte. Avem nevoie de ajutor, dar dacă-l vom primi... (trăsăturile i se înăspriră deodată) dacă-l vom primi, vom ști ce-i de făcut cu el.

— Măcar dinamită dacă ne-ar trimite, s-o ascundem, s-o îngropăm undeva ca să fie pregătită când vom avea nevoie de ea, atunci invadatorii nu vor mai avea liniște în vecii vecilor! spuse Winter. O să le aruncăm în aer toate rezervele.

Atmosfera din cameră se însufleți.

— Da, zise Molly aprig, atunci nu le vom mai lăsa nici o clipă de tihnă. Nu vor mai avea somn. O să le măcinăm nervii și siguranța zilei.

Will întrebă calm:

— Asta-i tot, domnule primar?

— Da, răspunse Orden, întărind și cu o înclinare a capului. Asta-i esența.

— Ce facem dacă nu vor să ne asculte?

— Nu puteți decât să încercați, la fel cum încercați marea în noaptea asta.

— Atunci, asta-i tot, domnule primar?

Ușa se deschise și intră Annie fără să facă zgomot.

— Asta-i tot, încuviință Orden. Dacă vreți să plecați acum, stați s-o trimit întâi pe Annie afară să vadă dacă-i liber drumul.

Ridică privirea și dădu cu ochii de Annie.

— Vine un soldat pe alee, spuse ea. Seamănă cu soldatul care-a fost aici mai înainte. Era unul aici cu Molly înainte să veniți.

Se uitară toți la Molly.

— Am încuiat ușa, adăugă Annie.

— Ce vrea? întrebă Molly. De ce s-a întors?

Atunci se auzi o bătaie ușoară în ușa casei.

— Ce se-ntâmplă, Molly? o întrebă Orden, apropiindu-se de ea. Ai necazuri?

— Nu, răspunse ea, n-am! Ieșiți pe ușa din spate. Puteți să ieșiți prin spate. Repede, ieșiți repede!

La ușa din față continua ciocănitul. Apoi se auzi un glas bărbătesc strigând cu fereală. Molly deschise ușa dinspre bucătărie.

— Repede, repede! îi îndemnă ea.

Primarul se opri în dreptul ei.

— Ai dat de necaz, Molly? Ai făcut tu ceva?

— Pare-a fi același soldat, zise Annie glacial. A fost un soldat aici mai devreme.

— Da, îi spuse Molly primarului. Da, a fost un soldat aici mai devreme.

— Ce voia? întrebă primarul.

— Voia să mă seducă.

— Dar n-a reușit, nu?

— Nu, n-a reușit. Acum plecați, am eu grijă.

— Molly, insistă Orden, dacă ai necazuri, lasă-ne să te ajutăm.

— La ce necaz am eu, nimeni nu mă poate ajuta. Haideți, plecați acum.

Și îi împinse pe ușă afară.

Annie, care rămăsese în urmă, se uită la Molly.

— Duduie, ce vrea soldatul ăsta?

— Nu știu ce vrea.

— Ai de gând să-i spui ceva?

— Nu, spuse Molly, apoi repetă nedumerită: Nu. Și continuă pe un ton tăios: Nu, Annie, n-am de gând!

Annie se încruntă la ea.

— Duduie, fă bine și nu-i zice nimica!

Apoi plecă închizând ușa după ea.

Ciocănitul continua și vocea bărbatului se auzea prin ușa din față.

Molly se apropie de lampa din mijlocul camerei; își simțea umerii împovărați. Privi lampa; își plimbă privirea pe tăblia mesei și văzu foarfeca mare așezată lângă lucrul de mână. Îngândurată, o ridică ținând-o de partea tăioasă. Lamele lungi îi alunecară printre degete până ajunse să țină instrumentul ca pe un cuțit și i se umplură ochii de groază. Privi în jos spre lampă și lumina ei îi inundă chipul. Ridică încet foarfeca și o ascunse în rochie.

Ciocănitul continua. Molly auzi vocea strigându-i numele. Se aplecă asupra lămpii și suflă brusc, stingând lumina. Camera fu înghițită de beznă, lăsând să se mai vadă doar licărul roșu al cărbunilor din sobă. Molly deschise ușa. Îndulcindu-și vocea, în care i se simțea încordarea, strigă:

— Vin, domnule locotenent, vin!

1. Fragment din poemul „Cu ochii tăi albaștri“ de Heinrich Heine, în traducerea lui Petre Solomon.

7

În noaptea adâncă, lipsită de nori, o lună albă pe jumătate ofilită abia dacă aducea puțină strălucire. Vântul uscat șuiera pe deasupra zăpezii, un vânt domol, care sufla neîntrerupt dinspre ghețurile polare. Zăpada înaltă acoperea pământul, uscată precum nisipul. Casele erau cuibărite în micile văi dintre nămeți, iar ferestrele lor erau întunecate și cu obloanele trase ca să le apere de frig, și doar câte un fir anemic de fum se înălța din focul mocnit al sobelor.

Trotuarele din oraș erau bătătorite și înghețate bocnă. Era liniște și pe străzi, nu treceau decât soldații din patrulă, înghețați și jalnici. Clădirile se ițeau negre pe fundalul nopții și mai păstrau prea puțină căldură până în zori. În preajma intrării în mină, soldații de gardă priveau cu atenție cerul, reglându-și instrumentele de privit și de ascultat, fiindcă era senin și prielnic bombardamentelor. În asemenea nopți, bombele ca niște fuse de oțel înaripate cădeau șuierând și bubuiau transformându-se în schije. Chiar dacă lumina lunii părea prea slabă, de sus se vedea bine tot ținutul.

Către o margine de oraș, printre casele scunde, un câine se văita de frig și de singurătate. Ridica botul spre divinitatea lui din cer și-i povestea îndelung și amănunțit despre starea în care

ajunsese lumea privită prin ochii lui de câine. Era un cântăreț experimentat, cu plămâni puternici și cu un larg registru de sunete. Văicăreala lui sonoră ajungea până la cei șase soldați care patrulau abătuți dintr-un capăt într-altul al străzii, înfofoliți să se apere de ger.

— Parcă-i merge tot mai rău, noapte după noapte, zise unul dintre ei. Cred c-ar trebui să-l împușcăm.

— De ce? Lasă-l să urle. Mie-mi pare că n-are nimic. Aveam și-acasă un câine care tot urla. N-am reușit niciodată să-l dezvăț. Un câine cu blana gălbuie. Nu mă deranjează că urlă. Mi l-au luat și pe-al meu când au adunat toți câinii, zise el cu glas monoton, lipsit de emoție.

Iar caporalul remarcă:

— Doar nu era să dea hrana la câini când era nevoie de ea!

— A, nu mă plâng. Știu că așa trebuia făcut. Nu mă pricep eu la organizare cum se pricep conducătorii. Doar mi se pare ciudat că sunt oameni pe-aici care țin câini, deși n-au de mâncare nici cât avem noi. Drept e că-s cam jigăriți, și câinii, și oamenii.

— De proști ce sunt, zise caporalul. De-asta i-am și învins așa repede. Nu-s în stare să se organizeze ca noi.

— Mă-ntreb dacă o să mai avem câini după ce-o să se termine totul, continuă soldatul. Probabil că putem să facem rost din America sau de-altundeva și să ne apucăm iar să-i prăsim. Oare ce fel de câini credeți că au în America?

— Nu știu, răspunse caporalul. Probabil că și câinii lor sunt la fel de țicniți cum sunt toate celelalte lucruri de la ei. Și continuă: Poate nici n-are rost să crești câini. Am putea să nu ne mai batem capul să-i ținem, în afară de cei care fac muncă de poliție.

— Tot ce se poate, zise soldatul. Am auzit că nici Conducătorului nu-i plac câinii. Cică îi dau mâncărimi și-l fac să strănute.

— Se-aud tot felul de lucruri, zise caporalul. Atenție!

Patrula se opri brusc și din depărtare se auzi zumzet de avioane.

— Uite că vin, spuse caporalul. Mă rog, nu se vede nici o lumină. Cât a trecut de când au venit ultima dată, două săptămâni?

— Douăsprezece zile, răspunse soldatul.

Paznicii de la mină auziră și ei zbârnâitul avioanelor.

— Zboară înalt, constată un sergent.

Căpitanul Loft își lăsă puțin capul pe spate ca să vadă pe sub marginea căștii.

— Aș zice că-s mai sus de șase mii de metri. Poate trec mai departe.

— Nu-s așa multe, spuse sergentul și rămase ascultând. Nu cred să fie mai mult de trei. Să alarmăm bateria?

— Anunță-i doar să fie pregătiți și pe urmă cheamă-l pe colonelul Lanser... ba nu, nu-l chema. Poate nu vin încoace. Aproape au ajuns deasupra noastră și nici n-au început să coboare.

— Mie-mi sună de parcă dau ocol. Cred că-s doar două, nu mai multe, spuse sergentul.

Din paturile lor, oamenii auziră avioanele și se înfundară și mai adânc în plăpumi, ciulind urechile. La reședința primarului, zgomotul mărunt îl trezi din somn pe colonelul Lanser, care se întoarse pe spate și se uită cu ochii larg deschiși la tavanul întunecat; își ținu respirația ca să audă mai bine, însă acum își simțea inima bătând atât de tare, încât auzea mai prost

decât atunci când respira liber. Primarul Orden auzi și el avioanele în somn și avioanele îi năpădiră visul, făcându-l să se foiască și să murmure.

Sus, în văzduh, cele două bombardiere de culoarea noroiului dădură roată. Își opriră motoarele și planară în cerc. Și din pântecele fiecăruia începură să cadă obiecte mici, unul după altul, cu sutele. După câțiva metri de cădere vertiginoasă, se deschiseră parașute minuscule și micile pachete plutiră ușor și silențios către pământ, după care avioanele virară și porniră înapoi pe direcția din care veniseră.

Parașutele plutiră ca puful de păpădie, iar briza le răsfiră și le împrăștie pe pământ ca pe semințele de la capătul firelor de puf. Plutiră atât de încet și aterizară atât de lin, încât ici și colo pachetele cu dinamită de douăzeci și cinci de centimetri rămaseră în picioare pe zăpadă, învăluite complet de micile lor parașute. Albul zăpezii le făcea să pară negre. Aterizară pe câmpurile albe și printre copacii de pe dealuri, dar și în coroanele lor, rămânând aninate de crengi. Unele aterizară pe acoperișurile orașului, altele prin curțile din fața caselor, iar una se opri și rămase în picioare în vârful cununii de zăpadă de pe creștetul statuii Sfântului Albert Misionarul.

Una dintre micile parașute coborî în plină stradă, în dreptul patrulei, iar sergentul zise:

— Atenție! E o bombă cu ceas.

— Nu-i destul de mare, aprecie un soldat.

— În orice caz, nu vă apropiați.

Sergentul își scoase lanterna și lumină obiectul, o parașută nu mai mare decât o batistă, azurie, de care atârna un pachet învelit în hârtie albastră.

— Să nu pună nimeni mâna, le ceru sergentul. Harry, du-te la mină și adu-l pe căpitan. Până atunci, stăm noi cu ochii pe blestemăția asta.

Într-un târziu se lumină de ziuă și localnicii care ieșeau de prin case văzură petele albastre pe albul zăpezii. Se apropiară de ele și le culeseră de pe unde erau. Le despachetară din hârtie și citiră cuvintele tipărite. Înțeleseră că era darul așteptat și deodată fiecare găsitor căpătă un aer furtiv, băgă tubul sub haină și se duse să-l ascundă în vreun loc secret.

Vestea despre daruri ajunse și la copii, care porniră să scotocească după ele peste tot, teribilă întorsătură a jocului de-a căutatul ouălor de Paști, iar copilul norocos care zărea culoarea albastră dădea fuga să-și culeagă trofeul, îl deschidea, ascundea tubul și apoi le povestea părinților săi. Unii localnici, înfricoșați, le predară militarilor tuburile găsite, dar nu erau mulți care să procedeze așa. Și soldații mișunau prin oraș căutând la rândul lor ouăle de Paști, dar nu se dovedeau la fel de pricepuți pe cât erau copiii.

În salonul din reședința primarului, masa cea mare și scaunele din jurul ei rămăseseră neatinse din ziua în care fusese împușcat Alex Morden. Camera nu mai avea același farmec ca pe vremea când clădirea era reședința primarului. Pereții, din dreptul cărora dispăruseră scaunele cu spătar, păreau foarte goi. Cu cele câteva hârtii răsfirate pe masa din mijloc, camera căpătase un aer funcționăresc. Ceasornicul de pe polița căminului bătu ora nouă. Era o zi întunecată, cu cerul acoperit, fiindcă zorii aduseseră nori grei de ninsoare.

Din camera primarului ieși Annie; se aplecă asupra mesei și aruncă o privire la hârtiile aflate acolo. Apăru și căpitanul Loft, care se opri în prag când o văzu pe Annie.

— Ce cauți aici? întrebă el.

Iar ea răspunse ursuză:

— Da, domnule.

— Te-am întrebat ce cauți aici.

— Am venit să fac curat, domnule.

— Nu te-atinge de lucruri și du-te de-aici.

— Da, domnule, răspunse Annie.

Îl așteptă să se dea deoparte din ușă, apoi o zbughi afară.

Căpitanul Loft se întoarse și strigă din prag:

— În regulă, adu-le încoace.

Intră un soldat cu pușca aninată pe umăr, ținând în brațe câteva pachete albastre, de la capetele cărora atârnau sforicele și bucăți de material azuriu.

— Pune-le pe masă, îi ceru Loft.

Soldatul lăsă pachetele din brațe cu mare precauție.

— Acum urcă și anunță-l pe domnul colonel Lanser că sunt aici cu… obiectele.

Iar soldatul făcu stânga-mprejur și părăsi camera.

Loft se apropie de masă și luă unul dintre pachete, uitându-se la el cu silă. Îl ridică în aer ținându-l de mica parașută din pânză azurie și îi dădu drumul, iar parașuta se desfăcu și pachetul pluti până la podea. Îl ridică de acolo și îl cercetă cu luare-aminte.

Colonelul Lanser intră grăbit, urmat de maiorul Hunter, care ținea în mână o coală de hârtie galbenă.

— Bună dimineața, domnule căpitan, spuse Lanser, înainte de-a se duce în capătul mesei să se așeze.

Se uită un moment la micul morman de tuburi, după care luă unul și îl ridică.

— Ia loc, Hunter, zise el. Te-ai uitat bine la astea?

Maiorul își trase un scaun și se așeză. Se uită la hârtia galbenă pe care o ținea în mână.

— Nu m-am uitat foarte atent, răspunse el. Linia ferată e ruptă în trei locuri, până-n cincisprezece kilometri de-aici.

— Păi, ia să te uiți la ele și să vedem ce părere ai, spuse Lanser.

Hunter întinse mâna să ia un tub și îi scoase învelitoarea; înăuntru mai era un pachet mic. Maiorul scoase cuțitul și crestă tubul, în timp ce căpitanul Loft privea peste umărul lui. Apoi mirosi locul tăieturii, își frecă degetele și spuse:

— E o nimica toată. Dinamită simplă. Nu știu ce procent de nitroglicerină conține până n-o testez.

Se uită și la capătul tubului.

— Are o capsă detonantă obișnuită, cu fulminat de mercur, și-un fitil… de vreun minut, aș zice.

Aruncă tubul înapoi pe masă.

— E foarte ieftin și foarte simplu, conchise el.

Colonelul se uită la Loft.

— Câte de-astea crezi c-or fi lansat?

— Nu știu, domnule colonel, spuse Loft. Noi am adunat în jur de cincizeci și vreo nouăzeci de parașute. Nu știu de ce, dar oamenii lasă parașutele când iau tuburile, așa că or fi probabil destule pe care încă nu le-am găsit.

Lanser flutură din mână.

— N-are importanță, spuse el. N-au decât să arunce câte vor. Nici nu-i putem împiedica, nici nu le putem folosi împotriva lor. Ei n-au cucerit pe nimeni.

— Putem să-i stârpim de pe fața pământului! zise Loft cu încrâncenare.

Între timp, maiorul forța capacul de cupru de la capătul unui tub.

— Da, zise Lanser, asta am putea s-o facem. Hunter, te-ai uitat la învelitoarea asta?

— Încă nu, că n-am avut timp.

— E dată dracului treaba asta, continuă colonelul Lanser. Învelitoarea e albastră, ca să-ți sară-n ochi. Desfaci hârtia și înăuntru… (ridică micul pachet), înăuntru e o bucată de ciocolată. Oricine s-ar duce să caute așa ceva. Pun rămășag că până și soldații noștri fură ciocolata dinăuntru. Ce mai, copiii le caută ca pe ouă de Paști.

Intră un soldat, lăsă o coală galbenă în fața colonelului și se retrase, iar Lanser aruncă o privire la hârtie și scăpă un hohot de râs grosolan.

— Asta-i pentru dumneata, Hunter. Încă două întreruperi pe linia ta ferată.

Maiorul ridică privirea de la capacul de cupru pe care îl examina și întrebă:

— E ceva de anvergură? Au aruncat de-astea peste tot?

Lanser părea nedumerit.

— Acuma, să vedeți ciudățenie. Am vorbit cu capitala. Tuburi de-astea doar aici au lansat.

— Și ce părere v-ați făcut despre situația asta? întrebă Hunter.

— Mă rog, e greu de spus. Cred că aici au testat operațiunea. Presupun că, dacă va merge aici, o vor folosi peste tot, iar dacă nu va merge, nu-și vor mai bate capul cu ea.

— Și ce urmează să faceți? întrebă Hunter.

— Din capitală am primit ordin să înăbuș operațiunea asta fără milă, ca să nu mai lanseze nicăieri altundeva.

— Și eu cum o să repar cinci întreruperi pe calea ferată? se văită Hunter. Nici n-am acum atâtea șine câte mi-ar trebui.

— Cred că va trebui să dezmembrezi niște linii secundare mai vechi, sugeră Lanser.

— Al naibii terasament ce-o să iasă!

— Ei, în orice caz, măcar o să fie terasament.

Maiorul Hunter aruncă în grămadă tubul pe care îl desfăcuse, iar Loft izbucni:

— Trebuie să oprim imediat operațiunea asta, domnule colonel. Trebuie să-i arestăm și să-i pedepsim pe cei care adună tuburile, până nu apucă să le și folosească. Trebuie să le arătăm noi lor, să nu-și închipuie cumva că suntem slabi.

Lanser îi spuse zâmbind:

— Las-o mai moale, domnule căpitan. Hai să vedem mai întâi cu ce-avem de-a face și pe urmă o să ne gândim și la ce măsuri să luăm.

Mai scoase un pachet din morman și îl dezveli. Luă bucățica de ciocolată, gustă din ea și spuse:

— E o treabă dată dracului. Mai e și bună ciocolata asta. Nici măcar eu nu pot să-i rezist. Cel mai grozav lucru din săculețul cu cadouri-surpriză.

Apoi ridică batonul de dinamită.

— Ia zi cinstit, Hunter, ce părere ai de ăsta?

— Cum am mai zis și-nainte. E foarte ieftin și foarte eficace pentru acțiuni de mică amploare, un baton de dinamită cu capsă și cu fitil de un minut. Dacă știi să-l folosești, e bun. Dacă nu știi, nu-i bun.

Lanser cercetă textul tipărit pe interiorul ambalajului.

— Ai citit aici?

— Am văzut doar că scrie ceva, zise Hunter.

— Ei, eu am citit, continuă Lanser, și vreau să asculți cu mare atenție.

Îi citi de pe hârtie.

— „Către populația necucerită: Ascundeți acest pachet. Nu vă expuneți. Veți avea nevoie de el mai târziu. Este un cadou de la prietenii voștri pentru voi și de la voi pentru cei care v-au invadat țara. Nu încercați să-l folosiți pentru obiective de amploare.“

Începu să mai sară peste rânduri.

— Și aici, „căi ferate din zona rurală“. Și „acțiuni de noapte“. Și „să întrerupă transportul“. Uite și aici, „Instrucțiuni: căi ferate. Puneți tubul sub șină aproape de joantă, bine lipit de o traversă. Adunați în jurul lui pământ sau zăpadă bătătorită ca să nu se miște din loc. Odată aprins fitilul, aveți la dispoziție șaizeci de secunde până explodează“.

Ridică privirea la Hunter, care spuse laconic:

— Dă rezultate.

Lanser studie iar hârtia și mai sări câteva rânduri.

— „Poduri: Prea slabă, nu le distruge.“ Și aici, „stâlpi de telegraf“, și încă, „podețe tubulare, camioane“.

Lăsă din mână manifestul.

— Ei, asta scrie.

— Trebuie să facem ceva! interveni Loft cu necaz. Trebuie să existe un mijloc de-a controla situația asta. Ce spune cartierul general?

Strângând din buze, Lanser juca între degete unul dintre tuburi.

— Puteam să-ți zic dinainte ce va spune. Au sosit ordinele. „Puneți capcane cu bombe și otrăviți ciocolata.“

Se întrerupse pentru câteva clipe, apoi continuă:

— Hunter, eu sunt destoinic și loial, dar când ascult câteodată ideile geniale venite de la cartierul general, îmi doresc să fi fost civil, un simplu civil bătrân și schilod. Mereu își închipuie că au de-a face cu proști. N-am să spun că așa își dau măsura propriei lor inteligențe, nu?

Maiorul părea amuzat.

— N-o să spuneți?

— Nu, n-o să spun, replică Lanser tăios. Dar ce se va întâmpla mai departe? Cineva o să culeagă un pachet d-ăsta, capcana noastră o să explodeze și-o să-l facă bucățele. Un puștan o să mănânce ciocolată și-o să moară otrăvit cu stricnină. Și pe urmă?

Își privi mâinile.

— Le vor împunge cu prăjini sau le vor trage cu lațuri de funie înainte să pună mâna pe ele. Vor da ciocolata la pisică s-o încerce. Dă-o naibii de treabă, domnule maior, ăștia sunt oameni inteligenți. Nu poți să-i prinzi de două ori cu aceleași capcane imbecile.

Loft își drese glasul.

— Domnule colonel, spuse el, asta sună a defetism. Ceva tot trebuie să facem. De ce credeți c-au fost lansate doar aici?

— Din două motive posibile: fie orașul ăsta a fost ales aleatoriu, fie există o cale de comunicare între oraș și exterior. Știm despre câțiva tineri care au reușit să fugă.

— Ceva tot trebuie să facem, domnule colonel, repetă obtuz Loft.

Lanser îl luă acum pe el în colimator.

— Loft, cred că am să te recomand pentru statul-major. Tu ai vrea să te pui pe treabă înainte să afli măcar care-i problema. Ocupația unei țări se face altfel în ziua de azi. Pe vremuri puteai

oricând să dezarmezi un popor și să-i tai accesul la informație. Acum populația ascultă radioul și n-avem cum s-o împiedicăm. Nici măcar nu reușim să depistăm radiourile astea ale lor.

În prag își făcu apariția un soldat.

— Domnule colonel, vrea domnul Corell să vă vadă.

— Zi-i să aștepte, răspunse Lanser și continuă să-i vorbească lui Loft. Oamenii ăștia citesc manifestele, le pică arme din cer. Acum a sosit dinamită, domnule căpitan. Cât de curând s-ar putea să fie grenade, și pe urmă otravă.

— Otravă încă n-au lansat, spuse Loft cu îngrijorare în voce.

— Nu, dar urmează și asta. Îți poți închipui ce moral ar mai avea oamenii noștri, poate chiar dumneata, dacă localnicii ar avea la dispoziție niște săgeți de-alea mititele, jucărioarele alea cu care arunci la țintă, cu vârful înmuiat în cianură, poate, arme mici, care ucid pe tăcute, fiindcă nu le auzi venind și-ți străpung uniforma fără să facă nici un zgomot? Sau cum ar fi dacă oamenii noștri ar ști că există arsenic în oraș? Ar mai bea și-ar mai mânca ei fără grijă? Sau dumneata?

— Ce faceți, domnule colonel, interveni sarcastic Hunter, îi concepeți inamicului planul de luptă?

— Nu, încerc să-l anticipez.

— Domnule colonel, spuse Loft, noi stăm aici și discutăm, când ar trebui, de fapt, să facem percheziții în căutarea dinamitei. Dacă oamenii ăștia au început să se organizeze, trebuie să-i depistăm, trebuie să eradicăm orice grup constituit.

— Da, cred și eu, spuse Lanser, trebuie să le eradicăm cu ferocitate. Ia cu tine un detașament, Loft. Zi-i lui Prackle să ia și el unul. Aș fi vrut să avem mai mulți ofițeri inferiori. Unde mai pui c-a murit și Tonder. Parcă nu putea să se abțină și el să mai umble după femei.

— Domnule, zise Loft, nu-mi place cum se poartă locotenentul Prackle.

— Dar ce face?

— Nu face nimic, dar e cam nevricos și stă posac.

— Da, știu. E un lucru despre care am vorbit de multe ori. Știi ce, poate ajungeam general-maior dacă nu vorbeam atâta despre subiectul ăsta. Ne-am instruit tinerii pentru victorie și trebuie să recunoști că sunt magnifici când au parte de victorii, dar nu prea știu cum să se poarte când suferă înfrângeri. Mereu le-am spus că sunt mai inteligenți și mai curajoși decât alți tineri. Pentru ei a fost un șoc să descopere că nu sunt nicidecum mai curajoși sau mai inteligenți decât alții.

— Cum adică înfrângere, ce vreți să spuneți? întrebă Loft pe un ton dur. Doar nu suntem învinși!

Lanser se uită la el lung și glacial, fără să spună nimic, iar într-un târziu Loft nu mai reuși să-i susțină privirea și lăsă ochii în jos.

— Da, să trăiți.

— Mulțumesc, zise Lanser.

— Altora nu le faceți așa, domnule colonel.

— Alții nici nu se gândesc la asta, așa că din partea lor nu-i insultător. Când tu ocolești intenționat subiectul, atunci e insultător.

— Da, să trăiți, zise Loft.

— Acum du-te, încearcă să nu-l scapi pe Prackle din mână. Apucați-vă de percheziții. Nu vreau să împușcați pe nimeni decât dacă are loc vreun act de împotrivire fățișă, mă-nțelegi?

— Da, să trăiți, zise Loft și salută militărește înainte de-a ieși din cameră.

Hunter se uită cu un aer amuzat la colonelul Lanser.

— N-ați fost cam aspru cu el?

— Era nevoie. I-a intrat frica-n oase. Cunosc genul ăsta de oameni. Trebuie disciplinat când se teme, altfel se pierde cu firea. El se bazează pe disciplină cum se bazează alții pe compasiune. Cred c-ar fi mai bine să mergi să-ți vezi de șinele alea. Deși, cine știe, poate ne pomenim că la noapte le-aruncă în aer de tot.

Hunter se ridică în picioare și spuse:

— Așa e. Presupun că vin ordine din capitală, nu?

— Ba da.

— Și ne cer…

— Doar știi bine ce ne cer, îl întrerupse Lanser. Știi ce se cere în astfel de cazuri. Arestați-i pe conducători, împușcați-i pe conducători, luați ostatici, împușcați ostaticii, luați alți ostatici, împușcați-i…

Ridicase vocea în tot acest timp, dar apoi adăugă aproape în șoaptă:

— …iar ura tot crește și între noi e o ruptură tot mai adâncă.

Hunter șovăi.

— Au condamnat pe cineva de pe lista de nume?

Și schiță un gest vag către dormitorul primarului.

Lanser clătină din cap.

— Nu, încă nu. Deocamdată, e vorba doar de arestări.

— Domnule colonel, zise Hunter încet, vreți să recomand… poate sunteți surmenat, domnule colonel? Aș putea… știți… aș putea să raportez că sunteți surmenat?

În primul moment, Lanser își acoperi ochii cu mâna, apoi își îndreptă umerii și trăsăturile i se înăspriră.

— Eu nu-s civil, Hunter. Și-așa ducem lipsă de ofițeri. Știi și dumneata. Du-te să-ți vezi de treabă, domnule maior. Eu trebuie

să mă văd cu Corell.

Hunter zâmbi. Merse la ușă, o deschise și spuse către hol:

— Da, e aici.

Apoi, peste umăr, îi spuse lui Lanser:

— E Prackle. Vrea să vorbiți.

— Trimite-l înăuntru, spuse Lanser.

Prackle intră cu o figură acră, pus pe harță.

— Domnule colonel Lanser, să trăiți, aș vrea să…

— Ia loc. Stai jos și odihnește-te o clipă. Poartă-te ca un bun militar, domnule locotenent.

Lui Prackle îi dispăru pe loc bățoșenia. Se așeză și își sprijini coatele pe masă.

— Aș vrea…

Iar Lanser îl întrerupse:

— Taci puțin. Știu ce vrei să spui. Nu ți-ai imaginat c-o să fie în felul ăsta, nu-i așa? Credeai c-o să fie o plăcere.

— Oamenii ăștia ne urăsc, zise Prackle. Ne urăsc din tot sufletul.

Lanser zâmbi.

— Mă întreb dacă am ghicit corect care-i problema. Ai nevoie de bărbați tineri ca să obții soldați buni, iar bărbații tineri au nevoie de femei tinere, asta e?

— Da, asta e.

— Ei, urmă Lanser cu blândețe, și cum e, te urăște?

Prackle se uită la el uimit.

— Nu știu, domnule colonel. Câteodată am impresia că-i doar mâhnită, atât.

— Și tu te simți teribil de nefericit, este?

— Nu-mi place aici, domnule colonel.

— Nu, că doar ți-ai închipuit c-o să fie veselie mare, nu-i așa? Locotenentul Tonder s-a pierdut cu firea, a luat-o razna pe-afară și ăștia au băgat cuțitul în el. Pe tine aș putea să te trimit acasă. Vrei să fii trimis acasă, chiar dacă știi că avem nevoie de tine aici?

Prackle răspunse stânjenit:

— Nu, să trăiți, nu vreau.

— Bun. Acum o să-ți spun ceva, și sper să înțelegi. Aici nu mai ești bărbat. Ești soldat. Nu contează confortul tău personal și să știi, locotenent, nici viața ta nu prezintă cine știe ce importanță. Dacă supraviețuiești, îți rămân amintirile. Cam asta-i tot ce-ți rămâne. Între timp, trebuie să primești ordine și să le execuți. Cele mai multe vor fi neplăcute, dar nu-i treaba dumitale. N-am să te mint, domnule locotenent. Pentru asta ar fi trebuit să te pregătească, nu pentru covoare de flori pe străzi. Ar fi trebuit să-ți clădească sufletul pe temelia adevărului, nu să ți-l amăgească cu minciuni.

Tonul i se înăspri.

— Dar dumneata ai acceptat această îndatorire, domnule locotenent. Ai să te ții de ea sau ai să renunți? N-avem timp să ne ocupăm de sufletul dumitale.

Prackle se ridică în picioare.

— Mulțumesc, domnule colonel.

— Și fata, continuă Lanser, fata, domnule locotenent, n-ai decât s-o siluiești, sau s-o protejezi, sau să te însori cu ea… n-are nici o importanță, câtă vreme o împuști atunci când ți se ordonă.

— Da, să trăiți, mulțumesc, domnule colonel, zise Prackle cu un aer obosit.

— Te asigur că-i mai bine să știi toate astea. Să fii convins de asta. E mai bine să știi. Acum du-te, locotenent, și trimite-mi-l pe Corell, dacă mai așteaptă afară.

Și îl urmări cu privirea pe locotenentul Prackle până ieși din cameră.

Când își făcu apariția, domnul Corell părea alt om. Avea brațul stâng în ghips și nu mai era acel Corell de odinioară, jovial, prietenos și zâmbitor. Avea o expresie acră și îndârjită, iar ochii mijiți semănau cu ai unui godac căsăpit.

— Ar fi trebuit să vin mai demult, domnule colonel, spuse el, dar lipsa dumitale de cooperare m-a făcut să ezit.

— Din câte-mi amintesc, răspunse Lanser, așteptai un răspuns la raportul dumitale.

— Așteptam mult mai mult de-atât. Mi-ai refuzat un post cu autoritate. Ai spus că n-am nici o valoare. Nu ți-ai dat seama c-am venit în orașul ăsta cu mult înaintea dumitale. L-ai lăsat pe primar să-și păstreze funcția, în ciuda sfatului meu.

— Fără el, spuse Lanser, am fi avut aici și mai multă dezordine.

— E un punct de vedere. Omul ăsta e unul dintre liderii rebelilor.

— Prostii. E doar un om de rând.

Cu mâna teafără, Corell scoase din buzunarul drept un carnețel negru și îl deschise cu două degete.

— Ai uitat, domnule colonel, că am și eu resursele mele, că trăiesc aici de-atâta vreme, cu mult înaintea voastră. Trebuie să te înștiințez că primarul Orden a păstrat neîntrerupt legătura cu tot ce se petrece în această comunitate. În noaptea când a fost asasinat locotenentul Tonder, era și el prezent în locuința unde s-a comis crima. Fata care-a fugit pe dealuri a stat ascunsă

la o rudă de-a lui. I-am luat urma până acolo, dar dispăruse deja. De câte ori evada careva, Orden era la curent și dădea o mână de ajutor. Ba chiar suspectez că e implicat cumva în toată treaba asta cu pachețelele parașutate.

— Dar nu poți să dovedești nimic, spuse Lanser cu nerăbdare.

— Așa e, admise Corell, nu pot să dovedesc. Știu că primul lucru pe care ți l-am spus e adevărat; despre celălalt am doar suspiciuni. Poate acum vei fi dispus să mă asculți.

— Și ce propui? întrebă Lanser cu glas potolit.

— Propunerile mele, domnule colonel, sunt ceva mai mult decât niște simple propuneri. E necesar ca Orden să fie luat ostatic și viața lui să depindă de comportamentul pașnic al întregii comunități. Viața lui trebuie să atârne de un singur fitil de la un singur baton de dinamită.

Băgă iar mâna în buzunar și scoase o mică hârtie împăturită, o despături și o puse în fața colonelului.

— Domnule colonel, ăsta a fost răspunsul primit de la cartierul general pentru raportul meu. Observați că-mi recunoaște o anume autoritate.

Lanser se uită la hârtie și spuse încet:

— Așa deci, tot ai trecut peste capul meu până la urmă.

Ridică privirea spre Corell cu neascunsă antipatie.

— Auzisem c-ai fost rănit. Cum s-a întâmplat?

— În noaptea când a fost ucis locotenentul dumitale, mi-au ținut calea și m-au atacat, răspunse Corell. M-a salvat patrula. Câțiva din oraș au scăpat fugind cu barca în noaptea aia. Acuma, domnule colonel, e cazul să mă pronunț și mai viguros decât înainte că primarul Orden trebuie luat ostatic?

— Primarul e aici, n-a fugit nicăieri, spuse Lanser. Cum am putea să-l ținem mai ostatic de-atât?

Deodată se auzi din depărtare o explozie și amândoi se întoarseră în direcția aceea.

— Poftim, domnule colonel, zise Corell. Și știți cât se poate de bine că, dacă experimentul ăsta va avea succes, va exista dinamită în toate țările ocupate.

Lanser repetă pe același ton scăzut:

— Și ce propui?

— Doar ce-am spus deja, nimic altceva. Orden trebuie reținut ca garanție împotriva rebeliunii.

— Și dacă ei se revoltă, iar noi îl împușcăm pe Orden?

— Atunci va urma doctorașul. Deși nu ocupă nici o funcție oficială, el e următorul reprezentant al autorității în oraș.

— Dar nu deține nici o funcție.

— Se bucură de încrederea populației.

— Și după ce-l vom împușca și pe el, ce va mai fi?

— Atunci vom rămâne noi reprezentanții autorității. Și rebeliunea va fi înfrântă. După ce-i vom omorî pe lideri, rebeliunea va fi înfrântă.

— Ești sigur? întrebă Lanser ironic.

— Cât se poate de sigur.

Lanser clătină încet din cap și strigă:

— Gardă!

Ușa se deschise și apăru în prag un soldat.

— Sergent, l-am pus sub arest pe primarul Orden și l-am pus sub arest și pe doctorul Winter. Ai grijă să fie păzit Orden, iar pe Winter adu-l aici numaidecât.

— Da, să trăiți.

Lanser se uită la Corell.

— Ascultă, spuse el, sper că știi ce faci. Sper din tot sufletul că știi ce faci.

8

În micul oraș, vestea se răspândi rapid. Trecu din om în om prin șoapte în prag, prin priviri fugare cu subînțeles – „Primarul a fost arestat“ – și un val mărunt de bucurie mută traversa orașul, o bucurie încrâncenată, oamenii discutau între ei în taină, apoi se despărțeau, iar cei care intrau în prăvălii să cumpere mâncare se aplecau un moment spre vânzători și dădeau vorba mai departe.

Locuitorii ieșeau pe câmpuri și în păduri să caute dinamita. Copiii care se jucau în zăpadă găseau câte un pachet cu dinamită și deja cunoșteau și ei instrucțiunile. Desfăceau pachetele și mâncau ciocolata, apoi îngropau dinamita în zăpadă și se duceau să le spună părinților unde e.

Departe, spre interiorul ținutului, un om ridică de jos un tub și citi instrucțiunile. „Oare funcționează?“, se întrebă el. Înfipse tubul vertical în zăpadă și aprinse fitilul, apoi se îndepărtă grăbit și numără, dar prea repede. Ajunsese la șaizeci și opt când explodă dinamita. „Uite că funcționează“, își spuse și plecă imediat să mai caute și alte tuburi.

Aproape ca la un semn, oamenii intrară în casele lor, ușile se închiseră și străzile se cufundară în tăcere. La gura minei, soldații îi percheziționau amănunțit pe toți minerii care intrau

în șut, îi căutau iar și iar; se vedea că sunt agitați, îi bruscau pe mineri și se răsteau la ei. Minerii îi priveau cu o răceală pe sub care se simțea o mică bucurie înverșunată.

În salonul din reședința primarului, masa fusese golită și un soldat făcea de gardă la ușa către dormitorul primarului Orden. Annie stătea îngenuncheată în fața căminului și punea pe foc bucăți mici de cărbune. La un moment dat, ridică privirea către soldatul care păzea ușa primarului Orden și spuse cu țâfnă:

— Ei, și ce-aveți de gând să faceți cu el?

Soldatul nu-i răspunse.

Ușa casei se deschise și intră un alt soldat, ținându-l de braț pe doctorul Winter. Închise ușa în urma lor și se postă în dreptul ei.

— Bună ziua, Annie, zise doctorul. Ce mai face Excelența Sa?

— E înăuntru, răspunse Annie, arătând către dormitor.

— Doar nu-i bolnav, nu?

— Nu, mie nu mi-a părut c-ar fi. Să văd dacă pot să intru și să-i zic c-ați venit.

Se apropie de paznic și îi vorbi pe un ton autoritar:

— Spune-i Excelenței Sale c-a venit domnul doctor Winter, m-auzi?

Paznicul nici nu-i răspunse, nici nu schiță vreo mișcare, dar ușa din spatele lui se deschise și apăru în prag primarul Orden. Neluându-l în seamă pe soldatul care-l păzea, primarul trecu pe lângă el și intră în cameră. Pe moment, soldatul își spuse că ar trebui să-l conducă înapoi în dormitor, dar se răzgândi și rămase pe loc în dreptul ușii.

— Mulțumesc, Annie, zise Orden. Te rog să nu pleci prea departe. Poate am nevoie de tine.

— Nu, domnule primar, nu plec. Doamna ce face, e bine?

— Își aranjează părul. Vrei s-o vezi, Annie?

— Da, domnule, răspunse Annie.

Trecu și ea pe lângă soldat, intră în dormitor și închise ușa.

— Ce voiai, doctore? întrebă Orden.

Winter rânji sardonic și arătă peste umăr către paznicul de la intrare.

— Păi, cred că sunt arestat. Amicul meu de-acolo m-a adus aici.

— Probabil că trebuia să se-ntâmple și asta, spuse Orden. Mă-ntreb ce-au de gând acum.

Și se priviră amândoi o vreme, înțelegând fiecare ce gândea celălalt.

Apoi Orden continuă de parcă nici nu s-ar fi întrerupt:

— Îți dai seama, n-aș fi putut să preîntâmpin situația asta nici de-aș fi vrut.

— Știu, spuse Winter, dar ei nu știu.

Și continuă cu o idee pe care o avea de mai multă vreme:

— Oameni punctuali de felul lor, și li se cam apropie ora. Ăștia cred că, dacă ei au un singur lider, o singură inteligență conducătoare, toți suntem așa. Își închipuie că, dacă taie zece capete, gata, ne-au distrus, dar noi suntem un popor liber, câți suntem, atâtea inteligențe conducătoare avem, și la nevoie apar lideri dintre noi ca ciupercile după ploaie.

Orden puse o mână pe umărul lui Winter și spuse:

— Mulțumesc. Știam, dar mă bucur să te aud pe tine spunând-o. Micul nostru popor nu va fi îngenuncheat, nu-i așa?

Cercetă figura lui Winter cu o privire nerăbdătoare. Iar doctorul îl încredință:

— Păi, nu, nu va fi îngenuncheat. La drept vorbind, cu ajutor din afară va fi și mai puternic.

Se lăsă tăcerea. Paznicul își mută greutatea de pe un picior pe celălalt și pușca îi atinse un nasture de metal, scoțând un clinchet.

— Cu dumneata pot vorbi, doctore, spuse Orden, și probabil că e ultima dată când mai pot să vorbesc. Îmi umblă prin minte niște lucruri de care mă rușinez.

Tuși, aruncând o privire în treacăt la soldatul care stătea țeapăn, dar acesta nu dădea nici un semn că ar fi auzit.

— Mă tot gândesc la propria mea moarte. Dacă se țin de protocolul obișnuit, trebuie să mă omoare, și-apoi trebuie să te omoare și pe tine.

Și pentru că Winter nu scotea o vorbă, insistă:

— Trebuie, nu-i așa?

— Da, bănuiesc că da.

Winter se apropie de unul dintre scaunele aurite și, când era gata să se așeze, observă că tapițeria era sfâșiată; netezi ușor locul cu degetele, de parcă l-ar fi putut repara astfel. Și se așează cu mare grijă, să nu mărească ruptura.

— Ca să spun drept, continuă Orden, mi-e frică, m-am tot gândit la cum să fac să evadez, să scap. M-am gândit să fug de-aici. M-am gândit să mă rog de ei să mă lase în viață, și mi-e rușine de asta.

Iar Winter, ridicând privirea, spuse:

— Dar n-ai făcut nimic.

— Nu, n-am făcut.

— Și nici n-ai să faci.

Orden ezită.

— Nu, n-am să fac. Dar de gândit tot m-am gândit.

— De unde știi, spuse Winter cu blândețe, că nu se gândește toată lumea la aceleași lucruri? De unde știi că nu m-am gândit

și eu?

— Mă-ntreb de ce te-or fi arestat și pe tine, spuse Orden. Bănuiesc că trebuie să te și omoare.

— Așa cred, încuviință Winter.

Începu să-și rotească policarele, urmărindu-le cu privirea cum se rostogoleau unul peste altul.

— Știi că-i așa, spuse Orden.

Rămase tăcut câteva clipe, apoi continuă:

— Doctore, știi bine, eu ca om n-am nici o importanță, și nici orășelul acesta n-are importanță, dar pesemne că în oamenii lipsiți de importanță există o scânteie din care poate izbucni văpaia. Mi-e frică, mi-e o frică teribilă, mi-au trecut prin minte toate lucrurile pe care aș putea să le fac ca să scap cu viață, iar mai apoi totul s-a dus, și-acum, câteodată, simt un fel de exaltare, de parcă aș fi mai important și mai bun decât sunt, și știi la ce m-am tot gândit, doctore?

Amintirea îl făcu să zâmbească.

— Mai știi când învățam la școală *Apărarea lui Socrate*? Mai știi cum zice Socrate? „S-ar găsi cineva să spună «Dar nu te rușinezi, Socrate, că ți-ai dus viața în așa fel încât acum te-amenință un sfârșit timpuriu?». Iar eu i-aș putea răspunde cu îndreptățire, «Aici te înșeli: omul, când e folositor la ceva, n-ar trebui să piardă timpul cântărindu-și sorții la viață sau la moarte; ar trebui să chibzuiască la un singur lucru, dacă face bine sau rău».“

Orden se întrerupse, încercând să-și amintească.

Doctorul Winter se aplecă în față, vizibil încordat, și continuă amintirea:

— „Dacă faptele lui sunt ale unui om bun sau ale unuia rău.“ Nu cred că l-ai citat prea corect. N-ai fost niciodată un bun elev.

Și la acuzare ai dat-o-n bară.

Orden chicoti.

— Îți mai aduci aminte?

— Da, răspunse Winter însuflețindu-se. Îmi aduc aminte foarte bine. Uitaseși un rând sau un cuvânt. Era examenul de absolvire și tu erai așa de surescitat, că nici nu-ți mai băgaseși toată cămașa în pantaloni și-ți atârna la spate. Te și mirai de ce râde toată lumea.

Orden zâmbi ca pentru sine și strecură tainic o mână la spate în căutarea unui capăt de cămașă ieșit din pantaloni.

— Eram Socrate, își aminti el, și acuzam consiliul profesoral. Ce i-am mai acuzat! Răcneam de zor și-i vedeam cum se înroșesc la față.

— Își țineau respirația ca să nu pufnească în râs, explică Winter. Îți ieșea cămașa la spate.

Primarul Orden râse.

— Cât a trecut? Patruzeci de ani?

— Patruzeci și șase.

Soldatul care păzea ușa dormitorului se apropie în tăcere de cel care păzea ușa exterioară. Schimbară câteva cuvinte din colțul gurii, ca niște copii care șopăcăiesc la școală în timpul orei.

— De când ești de gardă?

— De cu seară. Simt cum mi se închid ochii.

— Și eu. Ieri, când a venit vaporul, ai primit vreo veste de la nevastă-ta?

— Am primit! Cică să-ți transmit salutări. Zicea c-a aflat c-ai fost rănit. Nu prea se omoară ea cu scrisorile.

— Să-i zici că-s bine.

— Sigur, când o să-i scriu.

Primarul ridică fruntea și se uită la tavan, murmurând:

— Ăăă… Mă-ntreb dacă-mi mai aduc aminte… cum suna?

Winter îi sări într-ajutor:

— „Iar acum, o, vouă…“

Iar Orden continuă încet:

— „Iar acum, o, vouă, celor ce mă condamnați…“

Colonelul Lanser intră fără zgomot; santinelele încremeniră în poziție de drepți. Auzind ce se recita, colonelul se opri și ascultă.

Orden, cu privirea în tavan, părea pierdut în strădania de rememorare a cuvintelor de demult.

— „Iar acum, o, vouă, celor ce mă condamnați“, spuse el, „bucuros vă fac o profeție… căci mă pregătesc să mor… și… în ceasul morții… oamenii sunt dăruiți cu puteri profetice. Și vă… profețesc vouă, care îmi sunteți ucigași… că imediat… imediat ce voi muri…“

Iar Winter sări în picioare și-l întrerupse:

— Mă voi duce.

Orden se uită la el.

— Poftim?

— Corect e „mă voi duce“, nu „voi muri“, spuse Winter. Și pe vremuri ai făcut aceeași greșeală. Și-acum patruzeci și șase de ani ai făcut greșeala asta.

— Nu, e „voi muri“. E „a muri“.

Orden se uită în jur și îl zări pe colonelul Lanser, care îl urmărea cu privirea.

— Nu-i „voi muri“? îl întrebă el.

— „Mă voi duce“, răspunse colonelul. Este „imediat ce mă voi duce“.

— Vezi bine, insistă doctorul Winter, suntem doi contra unul. „Mă voi duce“ e corect. E aceeași greșeală pe care ai făcut-o și pe vremuri.

Orden rămase uitându-se drept înainte, cu privirea pierdută în amintire, fără să vadă nimic în fața ochilor.

— „Vă profețesc“, continuă el, „vouă, care-mi sunteți ucigași, că imediat ce… mă voi duce, se va abate negreșit asupra voastră o pedeapsă cu mult mai grea decât cea la care m-ați osândit pe mine“.

Winter dădu din cap încurajator, apoi și colonelul Lanser dădu din cap, și amândoi păreau că încearcă să-l ajute să-și amintească. Orden continuă:

— „Pe mine mă uciderți pentru c-ați vrut să scăpați de cel care vă acuză, să nu mai dați socoteală pentru viețile voastre…!“

Atunci intră surescitat locotenentul Prackle, strigând:

— Domnule colonel Lanser!

— Șșt… ceru colonelul și întinse mâna să-l oprească.

Iar Orden continuă murmurat:

— „Însă aceasta nu se va petrece după cum vă închipuiți, ba dimpotrivă.“

Vocea îi deveni mai puternică.

— „Căci vă spun, vor mai fi și alții să vă acuze, mai mulți decât astăzi“… (mișcă puțin din mână, un gest de orator) „acuzatori pe care până acum îi înfrânam. Și, mai tineri fiind, ei se vor arăta mai necruțători cu voi, iar voi vă veți simți mai jigniți în fața lor“.

Se încruntă, încercând să-și amintească.

— Domnule colonel Lanser, zise locotenentul Prackle, am găsit dinamită la câțiva oameni.

— Liniște, ceru Lanser.

Orden continuă:

— „De credeți că ucigând oameni puteți împiedica pe cineva să condamne strâmbătatea vieților voastre, vă înșelați.“

Din nou încruntat, se mai gândi puțin, ridicând privirea în tavan, apoi zâmbi stingherit și spuse:

— Atât îmi aduc aminte. Mi s-a șters din memorie.

— E foarte bine, după patruzeci și șase de ani, spuse doctorul Winter. Și oricum n-o știai prea bine nici acum patruzeci și șase de ani.

Locotenentul Prackle interveni din nou:

— Oamenii dețin dinamită, domnule colonel Lanser.

— I-ați arestat?

— Da, să trăiți. Domnul căpitan Loft și…

Lanser îl întrerupse:

— Spune-i domnului căpitan să-i țină sub pază.

Se reculese, înaintă până în mijlocul camerei și spuse:

— Orden, lucrurile astea trebuie să înceteze.

Iar primarul îi surâse cu un aer neajutorat.

— Nu pot să înceteze, domnule colonel.

— Te-am luat ostatic ca să fii garanția bunei purtări a oamenilor tăi, spuse cu asprime colonelul Lanser. Astea sunt ordinele pe care le-am primit.

— Dar asta n-are să oprească nimic, spuse Orden cu naturalețe. N-ați înțeles. Din clipa în care mă voi transforma într-o oprelițe în calea oamenilor, vor începe să se descurce fără mine.

— Spune-mi sincer ce părere ai, îi ceru Lanser. Dacă oamenii știu că vei fi împușcat la primul fitil pe care-l vor mai aprinde, ce vor face?

Primarul se uită descumpănit la doctorul Winter. Și atunci se deschise ușa dormitorului și ieși doamna, ducând în mână colanul oficial.

— Ți-ai uitat ăsta, spuse ea.

— Poftim? făcu Orden. A, da.

Și își plecă fruntea, iar doamna îi trecu colanul peste cap.

— Mulțumesc, draga mea.

— Mereu îl uiți, se plânse doamna. Tot timpul uiți de el.

Primarul se uită la capătul colanului pe care îl ținea în palmă – medalionul de aur gravat cu emblema funcției. Lanser insistă.

— Ce vor face?

— Nu știu, răspunse primarul. Cred că vor aprinde fitilul.

— Și dacă le ceri să nu-l aprindă?

— Domnule colonel, interveni Winter, azi-dimineață am văzut un băiețel care înălța un om de zăpadă, în timp ce trei soldați în toată firea se uitau cu atenție, nu care cumva să-i facă vreo caricatură conducătorului vostru. I-a ieșit un portret destul de asemănător, până să i-l distrugă.

Lanser nu-l luă în seamă pe doctor.

— Dacă le ceri să nu-l aprindă? repetă el.

Orden părea pe jumătate adormit; îi cădeau pleoapele și făcea eforturi să gândească.

— Domnule colonel, eu nu sunt un om foarte curajos, spuse el. Cred că-l vor aprinde chiar și-așa.

Rostea cuvintele cu tot mai mare greutate.

— Sper să-l aprindă, dar dacă i-aș ruga să nu-l aprindă, ar fi dezamăgiți.

— Despre ce-i vorba aici? întrebă doamna.

— Taci un moment, draga mea, spuse primarul.

— Dar crezi că-l vor aprinde? stărui Lanser.

Primarul răspunse cu mândrie:

— Da, îl vor aprinde. Vezi dumneata, domnule colonel, nu stă în puterea mea să trăiesc sau să mor, dar... măcar pot să aleg cum să se întâmple. Dacă le spun să nu lupte, vor fi dezamăgiți, dar tot vor lupta. Dacă le spun să lupte, se vor bucura, iar eu, care nu sunt un om curajos, măcar le voi fi întărit lor curajul, cât de puțin.

Zâmbi cu aerul că își cerea iertare.

— Vezi dumneata, îmi vine ușor să fac asta, din moment ce pentru mine sfârșitul e același în oricare variantă.

— Chiar și dacă declari că-i susții, noi putem să le spunem că te-ai dezis de ei. Putem să le spunem că te-ai milogit să-ți salvăm viața.

Winter interveni furios:

— Tot ar afla adevărul. N-ai cum să păstrezi secrete față de ei. Unul dintre oamenii voștri a luat-o razna într-o noapte și-a zis că muștele au cucerit hârtia lipicioasă, iar acum toată țara a aflat vorbele lui. Au făcut și-un cântec cu ele. Muștele au cucerit hârtia. N-ai cum să păstrezi nici un secret, domnule colonel.

Dinspre mină se auzi fluieratul strident al sirenei. Apoi o pală de vânt aruncă în geam zăpadă nisipoasă.

Jucându-și între degete medalionul de aur, Orden spuse liniștit:

— Vezi dumneata, domnule, nimic nu poate schimba lucrurile. Veți fi nimiciți și alungați de-aici.

Vorbea cu multă blândețe.

— Oamenilor nu le place să trăiască sub ocupație, domnule colonel, așa că nu se vor lăsa cuceriți. Oamenii liberi nu declanșează războaie, dar, odată ce se pornește un război, sunt

în stare să lupte chiar și înfrânți. Oamenii-turmă, care urmează un conducător, nu pot să facă asta, așa că bătăliile sunt câștigate de turme, iar războaiele, de oamenii liberi. Vei afla și domnia ta acest adevăr, domnule colonel.

Lanser stătea drept în fața lui, țeapăn de încordare.

— Eu am primit ordine clare. Ora unsprezece era termenul-limită. Am luat ostatici. Dacă se lasă cu violențe, ostaticii vor fi executați.

Iar doctorul Winter îi spuse:

— Și vei duce ordinele la îndeplinire chiar și-așa, știind că nu vor ajuta la nimic?

Lanser, cu trăsăturile feței încremenite, răspunse:

— Îmi voi duce ordinele la îndeplinire indiferent care ar fi ele, dar sunt convins că o proclamație dată de domnia ta, domnule primar, ar putea să salveze multe vieți.

Interveni și doamna, pe un ton plângăreț:

— Aș vrea să-mi spuneți și mie despre ce-i toată pălăvrăgeala asta fără noimă.

— E o pălăvrăgeală fără noimă, draga mea.

— Dar nu se poate să-l aresteze pe primar, îi explică ea motivul mirării.

Orden îi zâmbi.

— Nu, spuse el, nu se poate să-l aresteze pe primar. Primarul e o idee concepută de oameni liberi. Nu poate fi arestată.

Din depărtare se auzi zgomotul unei explozii. Ecoul ei se rostogoli către dealuri și înapoi. Sirena de la mină suna alarma cu un șuierat strident, pătrunzător. Orden așteptă un moment încordat, apoi zâmbi. Se auzi o a doua explozie – de data asta mai aproape și mai puternică –, ecoul ei reverberând dinspre

culmi. Orden se uită la ceas, apoi și-l scoase, își scoase și colanul și i le puse pe amândouă în mână doctorului Winter.

— Ce ziceai de mușteleale alea? întrebă el.

— Mușteleau cucerit hârtia lipicioasă.

— Annie! strigă Orden.

Ușa dormitorului se deschise numaidecât.

— Trăgeai cu urechea? întrebă primarul.

— Da, domnule primar, răspunse Annie rușinată.

Și apoi se auzi bubuitul unei explozii în apropiere, însoțită de trosnetul lemnului care se despica și al sticlei care se făcea țăndări, iar ușa din spatele soldaților zbură din țâțâni.

— Annie, zise Orden, vreau să stai cu doamna cât o să aibă nevoie de tine. Să n-o lași singură.

O cuprinse pe doamna cu brațul și o sărută pe frunte, după care se apropie încet de ușa în dreptul căreia stătea locotenentul Prackle. Oprindu-se în prag, se întoarse către doctorul Winter.

— Criton, îi datorez un cocoș lui Asclepios, spuse el cu blândețe. O să ții minte să achiți datoria?

Winter închise ochii un moment înainte de a răspunde.

— Datoria va fi plătită.

Orden râse încet.

— Pe asta mi-o aduc aminte. Replica asta n-am uitat-o.

Puse o mână pe brațul lui Prackle, iar locotenentul tresări și se trase deoparte din calea lui.

Winter dădu ușor din cap.

— Da, ți-ai adus aminte. Datoria va fi plătită.